

YUNUS OĞLU
MƏMMƏDOV

AĞASI MƏMMƏDOV

NAĞARA MƏKTƏBI

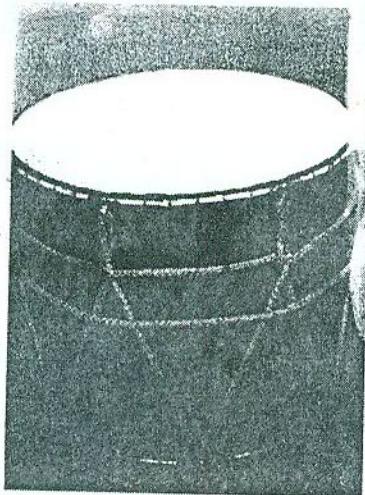

musiqi maktəbi üçün dərslik

BAKİ
2000

AĞASI MƏMMƏDOV

NAĞARA MƏKTƏBI

musiqi məktəbi üçün dərslik

BAKİ
2000

AĞASI MƏMMƏDOV

NAĞARA MƏKTƏBİ

musiqi məktəbi üçün dərslik

**BAKİ
2000**

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi
musiqi təhsili üzrə tədris-metodika kabinetində
22 iyul 1998-ci il tarixdə qəbul olunmuşdur.

VODSMMOM İXAƏT

MƏKTƏB MƏKTƏB

İXAƏT NƏTİJƏLƏRİ

1748
0009

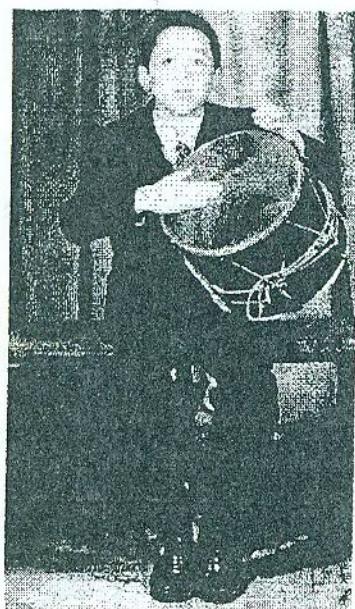
AĞASI MƏMMƏDOV

Buzovna 4 saylı uşaq incəsənət məktəbinin nağara müəllimi.
Ümumittifaq və respublika festivalı laureatı (1972).
Ümumittifaq televiziya festivalı laureatı (1972).

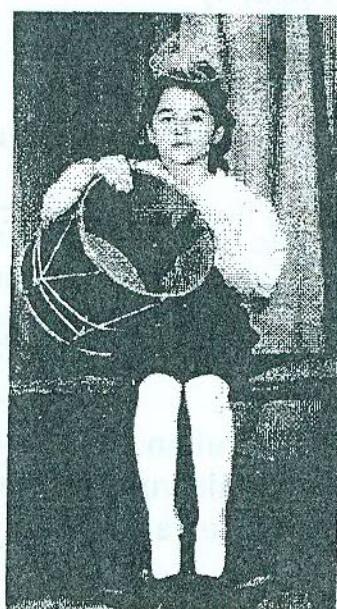
MÜƏLLİFDƏN

Təqdim olunan bu kitab nağara ixtisası üzrə ilk dərslik kitabıdır. Bu kitabda not üzrə məşğələlər, ritm və solo nümunələri siniflər üzrə ardıcılıqla verilir. İlk dərs günündən şagird aşağı siniflərdən başlayaraq musiqi nəzəriyyəsi programına uyğun olaraq not anlayışı və not programını ardıcıl surətdə məşğələ saylarında öyrənir. Məşğələ saylarını öyrənməklə bərabər, şagird ritm və solo nümunələrini də öyrənir. Ritmlər və solo nümunələri kitabda həm notla, həm də rəqs, mahni, təsnif adları ilə göstərilir. Şagirdə, aşağı siniflərdə not anlayışını tam keçib gur-turmadığına görə bir çox ritmlərin və solo adlarını notla başa salmaq mümkün olmur. Ona görə şagirdə notla başa salmaq mümkün olmayan ritm və solo nümunələrini müəllim rəqs, mahni, təsnif adı ilə başa sala bilər. Bu ritm və solo nümunələrinin not yazısı gələcək məşğələ saylarında göstərilir. Şagirdə bu yol ilə öyrətməkdə məqsəd ritm və solo nümunələrini tez mənimşətmək üçündür.

YUNUS MİMMİ - 12.02.

Şəkil 2
Nağaranın tutulma qaydası
Sol tərəfdə
Alt el (○)
Bəm zərbə (■)

Şəkil 3
Nağaranın tutulma qaydası
Sağ tərəfdə
Üst el (+)
Zil zərbə (>+)

Şəkil 4
Nağaranın tutulma qaydası
Sağ tərəfdə
Alt el (○)
Zil zərbə (>○)

ZƏRB ALƏTLƏRİ SIRASINA DAXİL OLAN BƏZİ ALƏTLƏR HAQQINDA QISA MƏLUMAT.

1) *Qoşa nağara*. Bir-birinə bağlı - bir cüt nağaradan ibarətdir. Nağaraların biri kiçik, o biri nisbətən böyük olur. Üzləri dəvə dərisindən ibarət olur. Bir cüt çubuqla çalınır.

2) *Dəf (Qaval)*, Eni 60 - 75, diametri 350 - 450 mm olan sağanağa balıq dəriSİ çəkilir. Sağanağın içərisinə xırda halyalar - zinqrovlar salınır.

3) *Dairə*. Sağanağın diametri dəf sağanağının diametrindən bir az böyük olur. Üzü isə keçi, dana dərisindən ibarət olur.

4) *Dümbək*. Sağanağı çiçək vazasına bənzər biçimdə zərbli musiqi alətidir.

5) *Təbil*. Sağanağın hər iki tərəfinə dana və ya qoyun dəriSi çəkilir. Nağaraya bənzəyir - lakin sağanağı xeyli böyükdür, həm də ellips kimidir. Xüsusi ağaclarla çalınır.

6) *Dumbul*. Enli, girdə sağanağı təbil. Sağanağına buzov və qoyun dəriSi çəkilir. Hər iki üzünə ağac vurmaqla səsləndirilir.

§ 2. Alt və üst el.

Nağaranı çalan zaman aşağı tərəflə çaldığımız el *alt el*, yuxarı tərəflə çaldığımız el, yəni nağaranın üstündəki el isə *üst el* adlanır.

Alt ve üst əlin işaretisi belədir :

- - alt əlin işaretisi (bax şəkil 2, 4)
 - + - üst əlin işaretisi (bax şəkil 3)

§ 3. Zərbə

Nağaranın alt və yaxud üst əl ilə çalınmasına *zərbə* deyilir. Zərbəni eksər hal-larda alt əl ilə çalırlar.

Bəm və zil zərbə

Nağaranın üzünün bir az orta tərəfinə alt el ilə (ovucun içi ilə) vurulan zərbəyə bəm zərbə deyilir. Bəm zərbə alt el ilə yurulur (bax səkil 2).

Nağaranın üzünün kənarına alt və yaxud üst əl ilə (ovucun içi ilə) vurulan zərbəyə **zil zərbə** deyilir.

Zil zərbəni hər iki əl ilə calmaq olur (bax şəkil 3.4).

Bəm və zil zərbənin işarələri belədir: □ - bəm zərbə
■ - zil zərbə

Qeyd. Bəzi hallarda bəm və zil zərbəni yumşaq, ancaq barmaqların üçü ilə çalmaq lazımlı qəlir. Onda \sqcap və $>$ zərbənin yanında belə \wedge işarə - yəni barmaqların ucu ilə işarəsi yazılır. $\sqcap\wedge$ - bu işarə alt el ilə bəm zərbəni öz yerinə ancaq barmaqların ucu ilə vurmaq, yəni yumşaq bəm çalmağı göstərir (şəkil 5). $>\wedge$ - bu işarə alt el ilə zil zərbəni öz yerinə ancaq barmaqların ucu ilə vurmaq, yəni yumşaq zil (çırtna səsinə oxşar) çalmağı göstərir (şəkil 6).

Sekil 5

Alt əl ilə yumşaq bəm zərbə (\square_A)

Şekil 6

Alt el ile yumşaq zil zərbə (≥ 0.8)

I - SİNİF

§1. Nağara haqqında ümumi məlumat

Nağara Azərbaycanın əsas zərb musiqi alətidir. Nağaradan başqa zərb alətləri sırasına *zərb*, *dəf* və *qoşa nağara* da daxildir.

Nağara aşağıdakı hissələrdən ibarətdir:

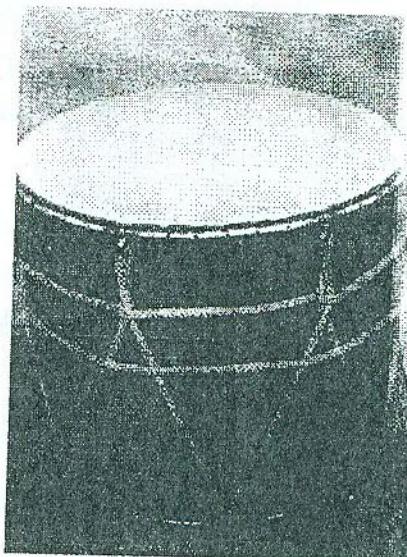
1) Sağanaq

2) Cəmbər

3) Qırmaq

4) Dəri

5) İp (kəndir)

Şəkil 1
Nağara və onun hissələri

1) *Sağanaq* - Nağara əsasən silindrik gövdədən - sağanaqdan ibarətdir. Sağanağı əsasən qoz ağacından düzəldirlər. Adı sağanaq isə ağac kardondan ibarət olur. Sağanaqda 3 ədəd dəlik olur. Bu dəliklər nağara çalınarkən havanın xaricə çıxıraq dərinin titrəməsinə və səsin ətrafa yayılmasına kömək edir.

2) *Cəmbər* - Nağarada 2 ədəd cəmbər olur. Cəmbər 4 və 5 mm qalınlığında, paslanmayan və əyilməyən möhkəm polad məstildən olur.

3) *Qırmaq* - Nağarada 14 ədəd qırmaq olur. Qırmaqlar latun və dəmirdən düzəldilir.

4) *Dəri* - Nağaranın iki üzü olur. Üzlər əsasən keçi dərisindən ibarət olur. Da-na və başqa neyvanların dərisindən də istifadə edirlər. Son zamanlar süni dəridən (plastikdən) da üz çəkirlər. Üzlərdən biri nazik, o biri isə nisbətən az qalın olur. Buna görə də nağaranın bir üzü bəm, o biri üzü isə nisbətən zil səslənir. Üzlər nə qədər nazik olarsa nağara da bir o qədər incə və təmiz səslə olar.

5) *İp (kəndir)* - Nağara üçün ən yaxşı ip (kəndir), dartılarkən uzanmayan, möhkəm 3-6 mm qalınlığında olan toxunma ipdir.

NAĞARANIN NÖVLƏRİ:

Nağara müxtəlif növlərə ayrıılır: *kos* (böyük nağara), *cürə* (bala nağara) və *kiçik* nağara. Nağara nə qədər böyük olarsa səsi də bir o qədər bəm olar. Nağara nə qədər kiçik olarsa səsi bir o qədər zil olar. Ən yaxşı nağara diametri 34 - 35 sm olan nağaradır. Bu nağara nə o qədər bəm və nə də o qədər zil olur.

Nağaranı çalarkən səsi tez kəsilməyərək, səsi ətrafa daha çox yayılan nağara *xonlu nağara* adlanır.

Nağara musiqi alətlərini müşayiət edir. Hansi musiqi alətini müşayiət edəcəyindən asılı olaraq nağara barmaqlar (*cırtma ilə*) vasitəsilə, əl ilə (*zərbə ilə*) və iki ağac *çubuqla* çalınır. Xüsusən zurna çalğısını müşayiət edərkən çubuqla çalınır.

Çubuqlar (çommaq da deyilir) təxminən 37x2sm və 37x1 sm ölçüdə olur. Qalın çubuq bir az əuilmiş olur. Qalın çubuqla nağaranın qalın üzü (bəm üzü), nazik çubuqla isə nağaranın nazik üzü (zil üzü) çalınır. Çubuqla çalınarkən nağara iplə qoldan asılır.

NAĞARAYA QULLUQ ETMƏK

Nağaranın ipini yalnız çalan zaman çəkmək lazımdır. Çalıb qurtardıqdan sonra isə ipi boşaltmaq lazımdır. Bu dərilərin cirilib tez xarab olmasını qoruyur. Nəm və rütübətli havada nağara pis səslənir. Pis səslənməsinə baxmayaraq nağaranın ipini belə hallarda möhkəm çəkmək lazım deyil. Çünkü dəri nəm havada dəritlərənən daha çox genişlənir. Belə halda dərinin genişlənməsi sonralar səsin pis çıxmasına səbəb olur.

Nağara çuxolda aparılmalıdır. Nağaranı apararkən dəriləri zədədən qorumaq üçün çuxolun içərisinə hər iki tərəfdən nağara dairəsi böyüklükdə nazik karton qoyulmalıdır. Məşq zamanı nağaranın səsi başqalarına maneqçılık edirə, nağaranın ipi çəkilmiş halda parça çuxoluna salıb çuxolun üstündən çalmaq olar. Nağaranı nə soyuq və nəm, nə də isti yerdən asmaq olmaz. Mülauim iqlimli yerdən asmaq lazımdır.

NAĞARANIN DÜZGÜN TUTULMA QAYDASI

Nağaranı kürsüdə oturmuş halda ayağın üstünə qoyub qoltuğun altında dirsək vasitəsilə düzgün tutmaq lazımdır. Düzgün tutmadıqda çalarkən nağara həm pis səslənər və həm də qoltuğun altından düşər.

Oturmaq qaydasına, ayaqların düzgün qoyulmasına da fikir vermək lazımdır (bax şəkil 2, 3, 4).

Bəzi hallarda nağarani kar səslə (yəni səsi bağlı, kəsik, boğuq halda) çalmaq tələb olunur. Bu zaman bir əl ilə (əsasən üst əl ilə) nağaranın kənarında dərini sıxıb, o biri əl ilə (alt əl ilə) istənilən zərbəni vurmaq lazımdır.

Kar səslə çalmağı notla yazmaq üçün istənilən zərbə dairəyə alınır.
Kar zərbənin işarəsi belədir:

- () - kar bəm zərbə.
- () - kar zil zərbə.
- () - kar bəm zərbə yumşaq barmaqların ucu ilə.
- () - kar zil zərbə yumşaq barmaqların ucu ilə.

Şəkil 7
Alt əl ilə kar bəm zərbə ()

Şəkil 8
Alt əl ilə kar zil zərbə ()

§ 4. Çırtma

Nağaranın zərbə ilə deyil, barmaqlar vasitəsilə çalınmasına (vurulmasına) çırtma deyilir.

Çırtmanın işarəsi belədir: V (şəkil 9, 10, 11).

Şəkil 9

Şəkil 10

Şəkil 11

Bəzi hallarda çirtma işarəsinin yanında hansı barmaqla vurulması da göstərilir.

Məsələn : V_2 V_3 V_4 V_5

Çirtma əsasən alt əldə 2-ci barmaqla - V_{o_2} üst əldə isə 3 və 4-cü barmaqla - V_{+3} ; V_{+4} vurulur.

Alt əl ilə çirtma vurmaq üçün əli nağaranın kənarına sıxıb, 2-ci barmağı 3-cü barmağın üstünə qoyaraq sürüsdürüb nağaranın kənarına vururlar (Şəkil 9)

Üst əl ilə çirtma vurmaq üçün əsasən 3-cü və ya 4-cü barmağı 1-ci barmaqla üzbeüz sıxaraq sürüsdürüb nağaranın kənarına vururlar V_{+4} (Şəkil 10)

Qeyd. Nağarani çalan zaman bəm və yaxud zil zərbəni, çirtmanı istənilən əl ilə vurmaq olur. Xüsusən çox zaman zərbəni alt əl ilə, çirtmanı isə üst əl ilə calırlar. Lakin bəzi şallarda bəm və zil zərbəni, çirtmanı mütləq üst əl ilə və yaxud da alt əl ilə calmaq lazımlı qəlir. Onda bəm və zil zərbənin, çirtmanın yanında \circ (sıfır) və yaxud da + (üstəqəl) işarəsi yazılırlar. Məsələn: $\square_o >_o V_o V_+$

\circ (sıfır) işarəsi alt əli, + (üstəqəl) işarəsi isə üst əli göstərir. Beləliklə, bəm, zil zərbə və çirtma işarəsinin yanında \circ (sıfır) işarəsi olduqda alt əl isə, + işarəsi olduqda isə üst əl ilə calmaq lazımdır. İşarə olmadıqda musiqiyə uyğun istənilən əl ilə calmaq olar.

Bəzi hallarda bir zərbə və çirtmani hər iki əl ilə birlikdə - qoşa calmaq lazımlı gelir. Bu zaman zərbə və ya çirtmanın yanında hər iki işarə, \circ və + işarəsi birlikdə yazılırlar. Məsələn: $>_o +, V_o +$. Bu isə qoşa - birlikdə calmağı göstərir. Bəm zərbə yalnız alt əl ilə calınır. Ona görə bəm zərbə işarəsi yalnız alt ələ aid olduğuna görə yanında heç bir işarə yazılmayırlar.

Bəzi hallarda müxtəlif zərbə və çirtmani eyni vaxtda qoşa - birlikdə calmaq lazımlı gelir. Bu zaman bir notun yanında hər iki işarə birlikdə yazılırlar.

Məsələn: $\square >; \square V; > V; >>$

Qoşa əl ilə calmağın nümunələri:

- 1) $\square >; \square V; > V$
- 2) $>_o + \text{ və ya } >>$
- 3) $V_o + \text{ və ya } VV$
- 4) $V_{o_4} V_+$

§ 5. Zərbə və çirtma (Çirtma şapalaq)

Nağaranın bir əl ilə zərbə, o biri əl ilə çirtma vasitəsilə calınmasına *zərbə çirtma (çirtma şapalaq)* deyilir. Zərbə çirtmada əsasən alt əl ilə zərbə, üst əl ilə isə çirtma calınır. Məsələn: $\square V_+; >_o V_+$.

§ 6. Notlar və not sətri

Musiqi səsləri xüsusi işarələrlə - *notlarla* yazılır. Notlar, not sətrində və arasında yazılır. Not sətri beş əsas xətdən ibarətdir. Xəttlər aşağıdan yuxarıya sayılır. Not sətrində əsas xəttlər üzərində səs aşağıdan yuxarıya doğru getdikcə artır:

not sətri

Zərb alətlərinin, ymumiyyətlə, nağaranın müəyyən səs yüksəkliyi olmadığı üçün notu bir düz xətt üzərində yazılır. (Bax məşğələ nümunələrinə!)

Qeyd. Bir neçə nağarani ölçüsünə görə və ya ipini çəkməklə müxtəlif səslərə bölmək olar. Belə halda səslənməyə görə bəm nağaranın notunu 1-ci xəttində, az zil nağaranın notunu 2-ci xəttində, daha zil nağaranın notunu 4-cü xəttində yazmaq olar.

Müxtəlif zərb alətlərin notunu da səslənməyə görə bəmdən zilə doğru hər alət üçün bir düz xəttində yazmaq olar.

Məsələn:

IV nağara	və yaxud	Nağara
III nağara		Dəf
II nağara		Zərb
I nağara		Qoşa nağara

SƏSLƏRİN UZUNLUQLARI (Vəzn)

Notların uzunluq işaretisi *vəzn* adlanır. Musiqi səsləri uzunluq etibarı ilə müxtəlif olur: bəzi səslər uzun, bəzi səslər isə qısa olur. Müxtəlif uzunluqların yazılışığı üçün müxtəlif növ notlardan istifadə edilir.

§ 7. Bütov not

• - *bütov not*

Bütov not ən uzun səsi təsvir edir. 1 və, 2 və, 3 və, 4 və sayı ilə çalınır.

• = 1və, 2və, 3və, 4və • = $\frac{1}{4}$

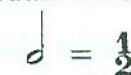
I.

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
≥+	≥+	≥+	≥+	V+	V+	V+	V+	□	□	□	≥°	≥°
≥+	≥+	V°	V°	V+	V+	□	≥°	≥+	V°	V+	□	□
≥^	≥°	≥^	V°	V+	□	□	≥°	≥°	V°	V+	V°	V+

§ 8. Yarım not

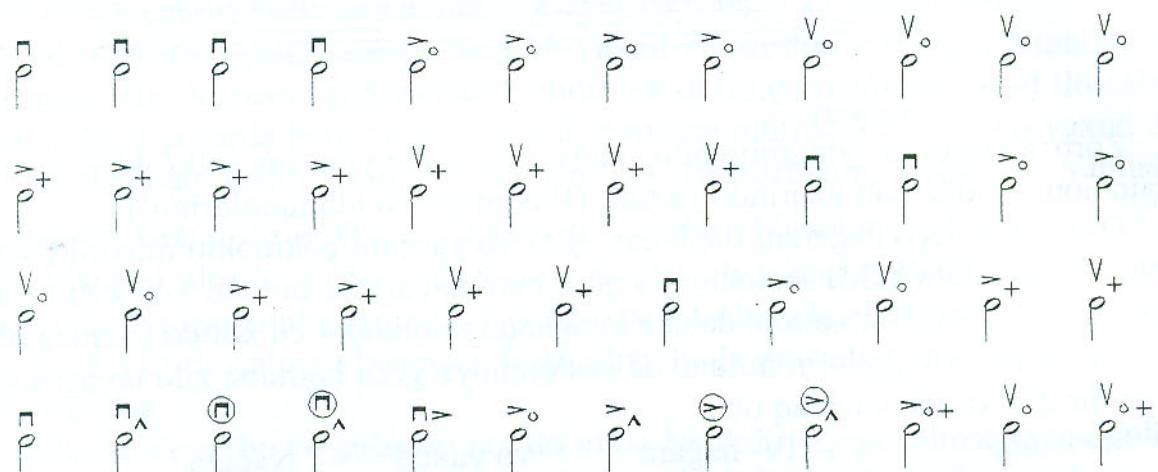
 - *yarım not*

Yarım not, bütov notdan iki dəfə qısa səsi təsvir edir. 1 və, 2 və sayı ilə çalınır.

 = 1və, 2 və = $\frac{1}{2}$

Bir bütov notda iki yarımlı not vardır: =

2.

§ 9. Çərək not

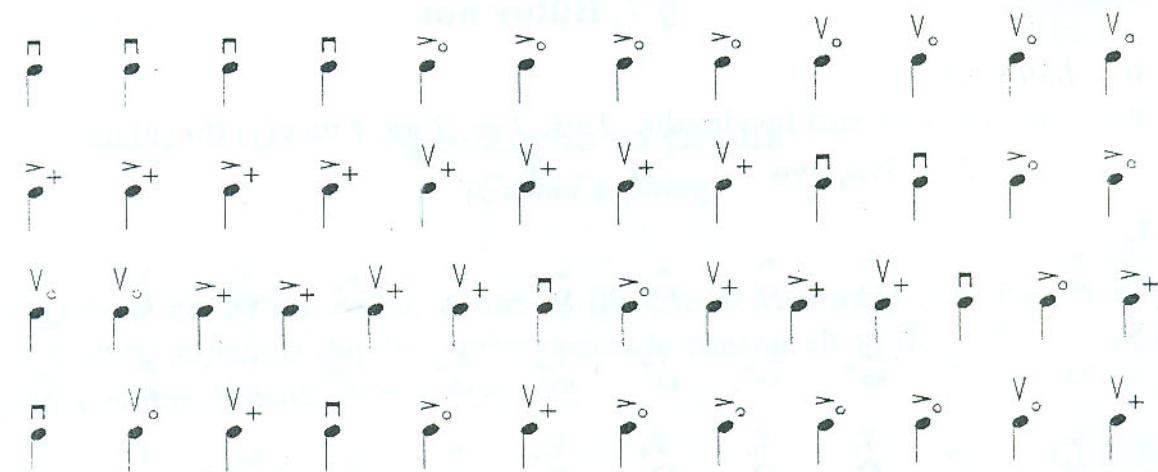
 - *çərək not*

Çərək not, yarımlı notdan iki dəfə qısa səsi, bütov notdan isə dörd dəfə qısa səsi təsvir edir. 1və sayı ilə çalınır. = 1və = $\frac{1}{4}$

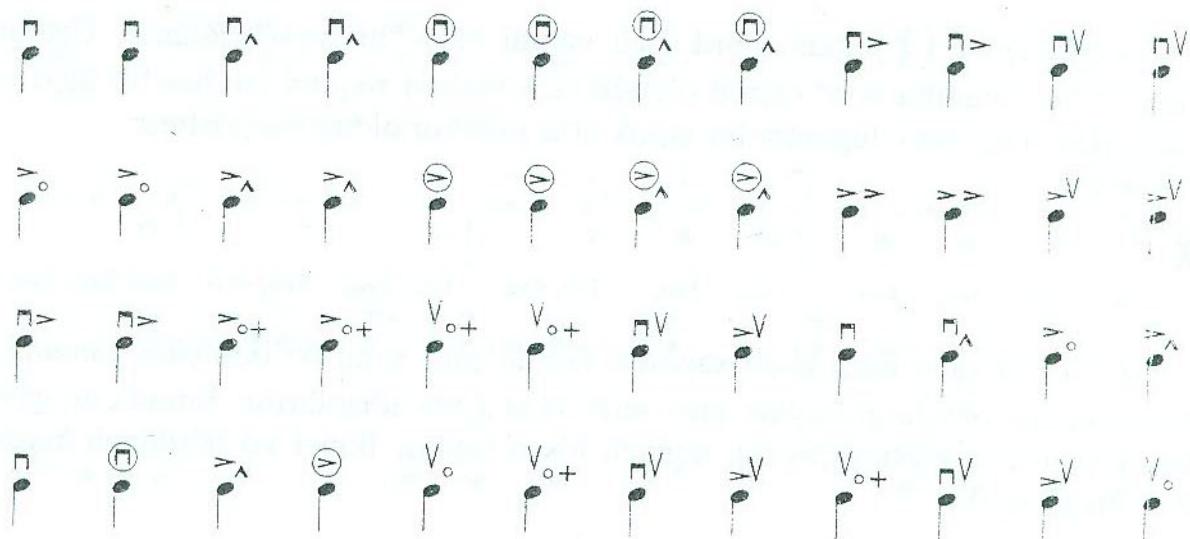
Bir bütov notda dörd çərək not, bir yarımlı notda isə iki çərək not var.

 =
 =

3.

4.

XANƏ

Hər bir musiqi əsəri bərabər xırda hissələrə bölünür; bu hissələrə *xanə*, onları ayıran xəttlərə isə *xanə xətti* deyilir.

1-ci xanə 2-ci xanə 3-ci xanə və i. a.

Hər xanədə bir və ya bir neçə oxşar və müxtəlif uzunluqda not ola bilər. Bu şərtlə ki, hər bir xanədəki notların cəmləri biri digərinə bərabər olsun. Əgər bir xanədə notların cəmi ikidirsə, onda bütün xanələrdə notların cəmi iki olmalıdır.

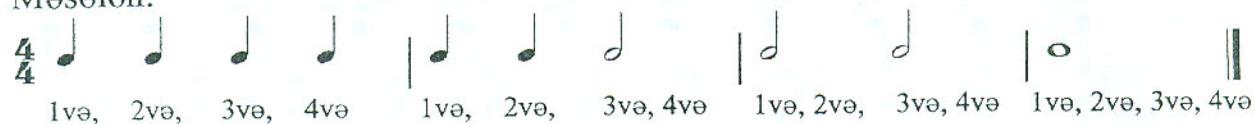

Xanələr, qüvvəli hissələrin miqdardından asılı olaraq bir neçə qismə: *sadə*, *mürəkkəb*, *qarışq* və *dəyişən* xanələrə ayrıılır. İki ölçülü (hissəli) və üç ölçülü (hissəli) xanələr *sadə* adlandırılır. Sadə xanələrdə birinci hissə qüvvəli digərləri isə zəif olur. Xanənin növü və yaxud ölçüyü əsərin başlangıcında iki rəqəmle işarə edilir. Məsələn: $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$. Üstdəki 2 rəqəmi xanənin ölçü vahidini, altdakı 4 rəqəmi isə ölçü vahidinin sayını və not uzunluğunu bildirir - yəni iki çərəkli xanə, üç çərəkli xanə. Ölçü vahidi bütöv, yarımk, çərək, səkkizlik və onaltılıq ola bilər. Əksəriyyətlə yarımk, çərək və səkkizlik olur.

§ 10. Dörd ölçülü xanə ($\frac{4}{4}$)

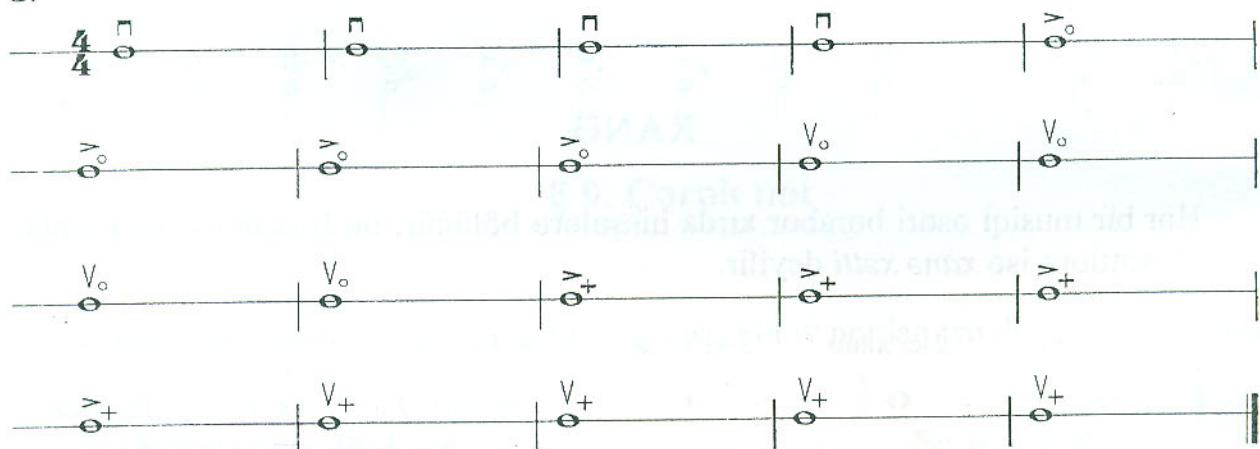
Dörd ölçülü ($\frac{4}{4}$) xanə dörd ölçü vahidi olan “hissəyə” bölünür. Üstdəki 4 rəqəmi hər xanənin dörd ölçülü olduğunu, altdakı 4 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir çərək nota bərabər olduğunu göstərir.

Məsələn:

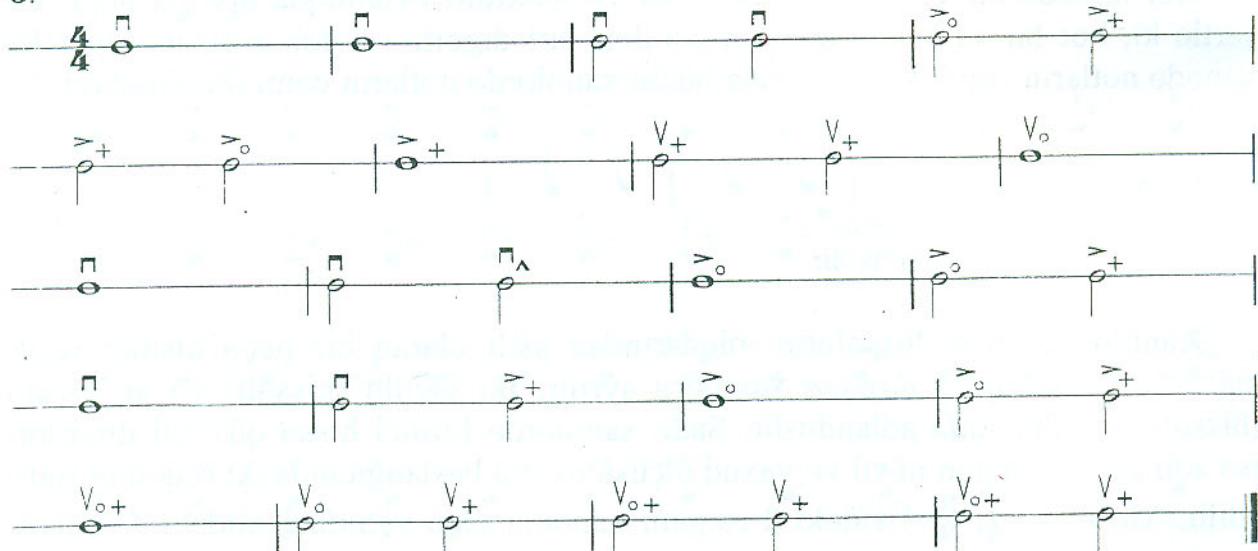

$\frac{4}{4}$ ölçülü xanə mürəkkəb xanədir. Dördölçülü xanə iki ikiölçülü xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyinə görə *mürəkkəb xanə* adlandırılır. Burada ən qüvvəli hissə birinci, nisbətən qüvvəli üçüncü hissə sayılır. İkinci və dördüncü hissə isə zəif hissə sayılır.

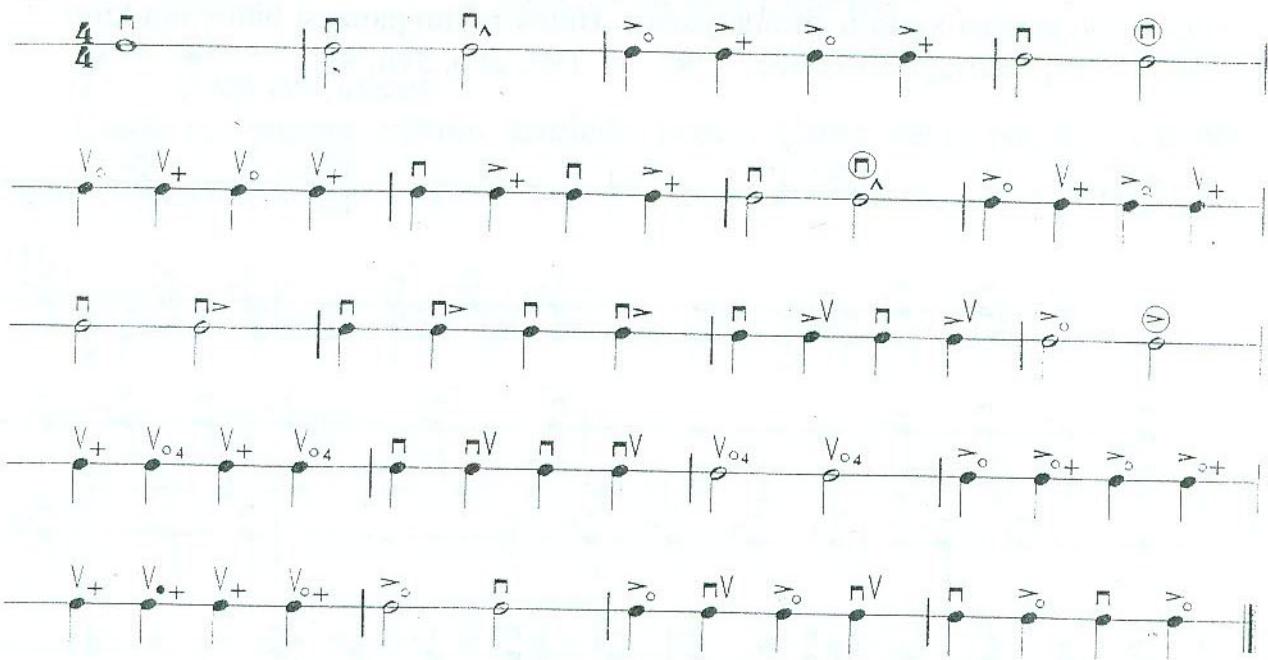
5.

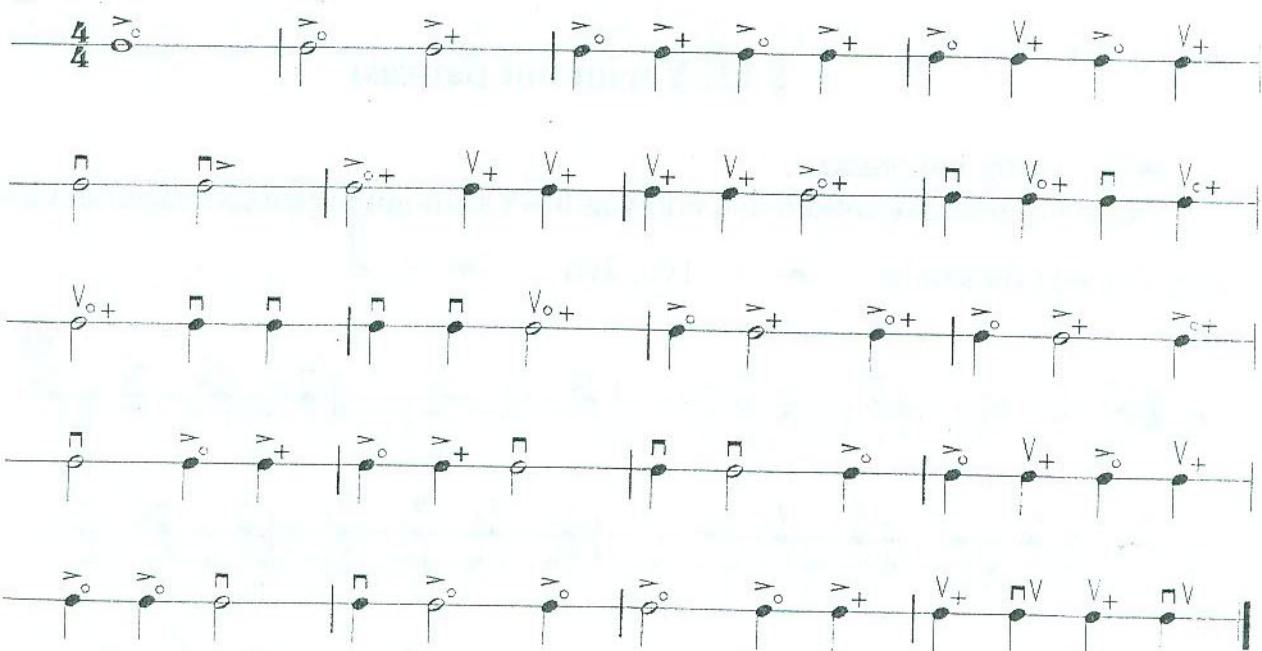
6.

7.

8.

PAUZA

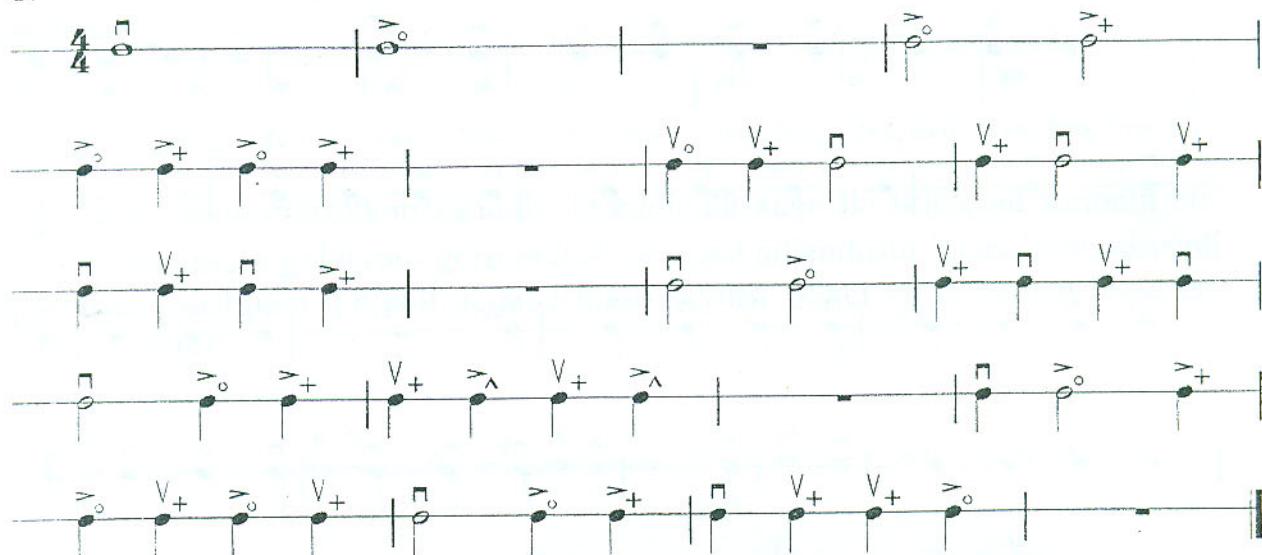
Musiqi əsərlərinin ifası zamanı işlədilən fasileyə (tənəffüsə) *pauza* deyilir. Pauzalar da notların uzunluğu kimi müxtəlif olurlar. Pauzalar xüsusi işarələrlə qeyd olunurlar. Hər bir notun özünə görə pauzasi vardır.

§ 11. Bütov not pauzası

- - bütov not pauzası.

Bütov not pauzası xəttin altında yazılır. Bütov notun pauzası bütov not kimi $1və, 2və, 3və, 4və$ sayı ilə sayılır. **-** = $1və$, $2və$, $3və$, $4və$ **-** = **o**

9.

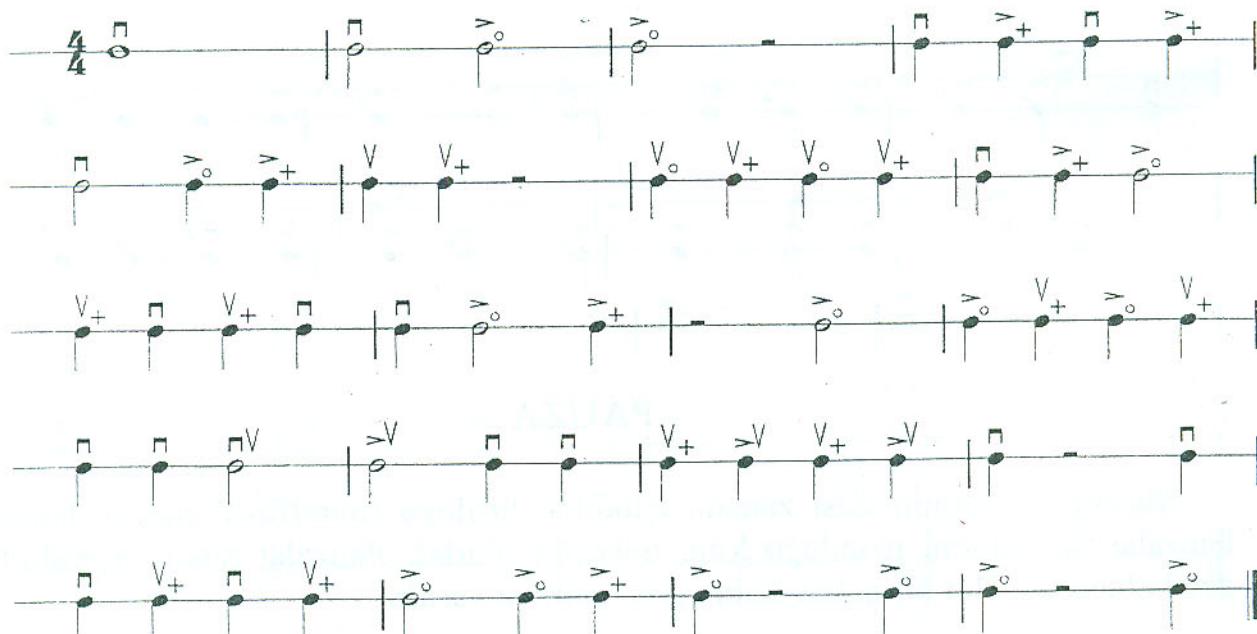

§ 12. Yarım not pauzası

- - yarım not pauzası.

Yarım not pauzası xəttin üstündə yazılır. Yarım notun pauzası yarım not kimi $1və, 2və$ sayı ilə sayılır. **-** = $1və$, $2və$ **-** = **d**

10.

§ 13. Çərək not pauzası

﴿ - çərək not pauzasi.

Çerək not pauzası xəttin üzərində yazılır. Çerək notun pauzası, çerək not
kimi /və/ sayı ilə sayılır. = 1və = ♩

11.

The image shows four horizontal staves of musical notation. Each staff consists of a solid black horizontal line with vertical stems extending upwards from specific points. The stems are marked with various symbols: 'V+' (with a small circle), 'V°' (with a small circle), 'X' (with a small circle), 'A' (with a small circle), 'D' (with a small circle), and 'S' (with a small circle). The staves are separated by short vertical lines. The first staff starts with a '4' and a '4' symbol above it. The second staff starts with a 'V°'. The third staff starts with an 'X'. The fourth staff starts with a 'V+'.

12.

SƏSLƏRİN UZUNLUQLARI

(Ardı)

§ 14. Səkkizlik not

 - səkkizlik not

Səkkizlik not, çərək notdan iki dəfə, yarım notdan dörd dəfə, bütov notdan isə səkkiz dəfə qısa səsi təsvir edir. 1, yaxud da və deməklə çalınır.

 = 1 yaxud da = və = $\frac{1}{8}$

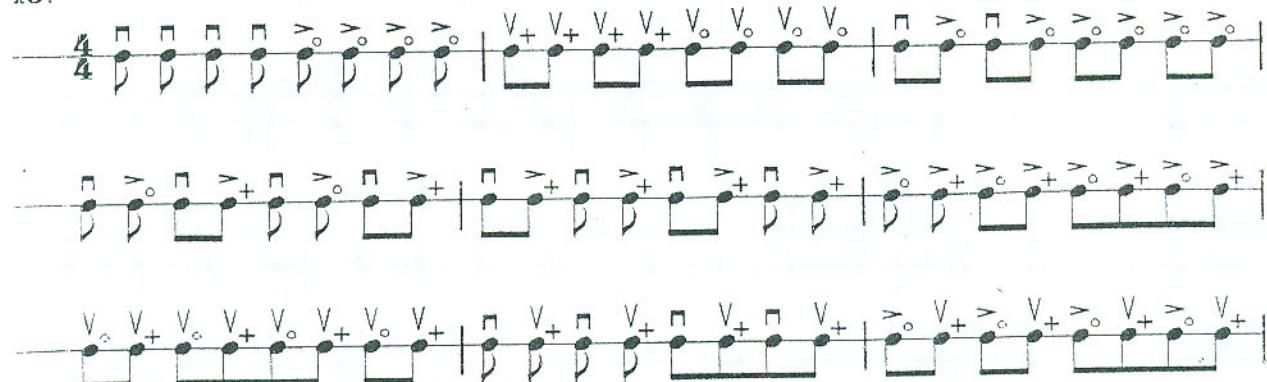
Bir bütov notda səkkiz səkkizlik not, bir yarım notda dörd səkkizlik not, bir çərək notda isə iki səkkizlik not vardır.

 =
 =
 =

Çox vaxt iki səkkizlik not, uzunluq tilleri vasitəsilə birləşdirilir. Nota diqqət etsək aşağıdakı hissələrdən ibarət olduğunu görərik:

13.

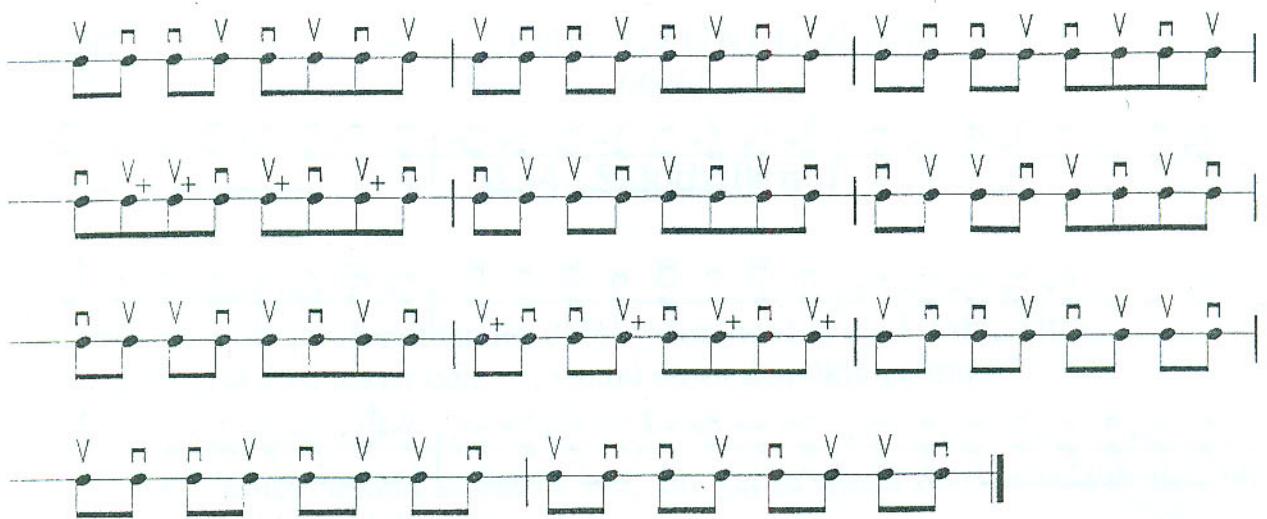

14.

The figure consists of six horizontal timelines, each representing a sequence of events over time. The timelines are divided into segments by vertical bars. The symbols used in the sequences are:

- Top Timeline:** V_o , V_+ , V , V , V , V , V , V
- Second Timeline:** V , V , V , V_+ , V_o , V , V , V
- Third Timeline:** V , V , V , V , V , V , V_o , V_+ , V_o , V_+
- Fourth Timeline:** $>$, V , $>$, V , $>$, V , $>$, V , $>$, V
- Fifth Timeline:** $>_o$, $>_+$, $>_o$, $>_+$, $>$, $>$, $>$, $>$, $>$, $>$
- Sixth Timeline:** $>$, $>$, V , V , V_o , V_+ , V_o , V_+ , V , V , V , V

15.

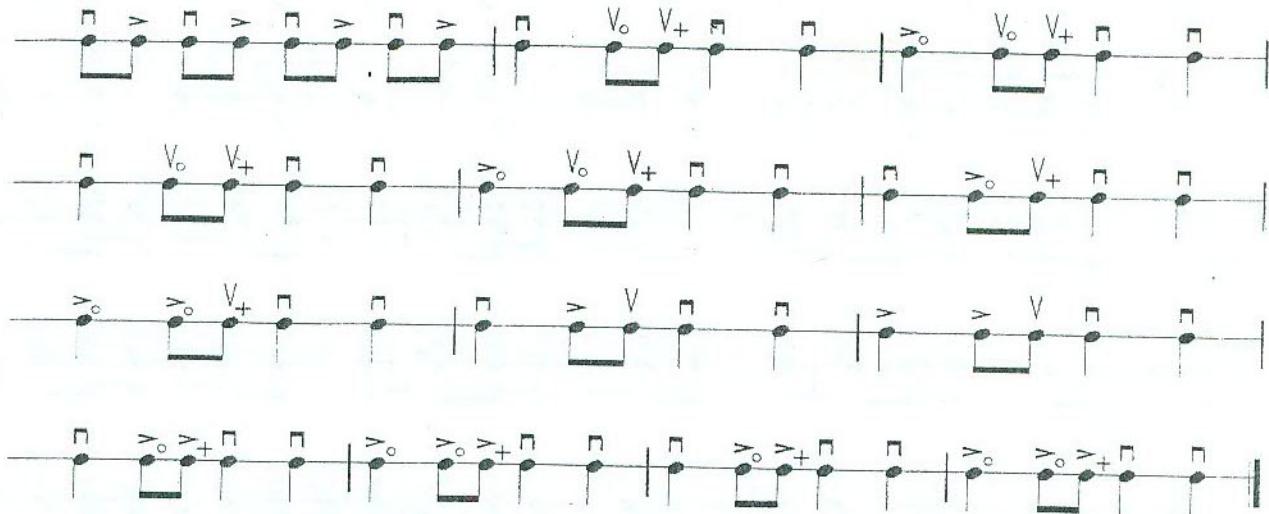

16.

4/*4*

17.

4/*4*

PAUZA
(Ardı)

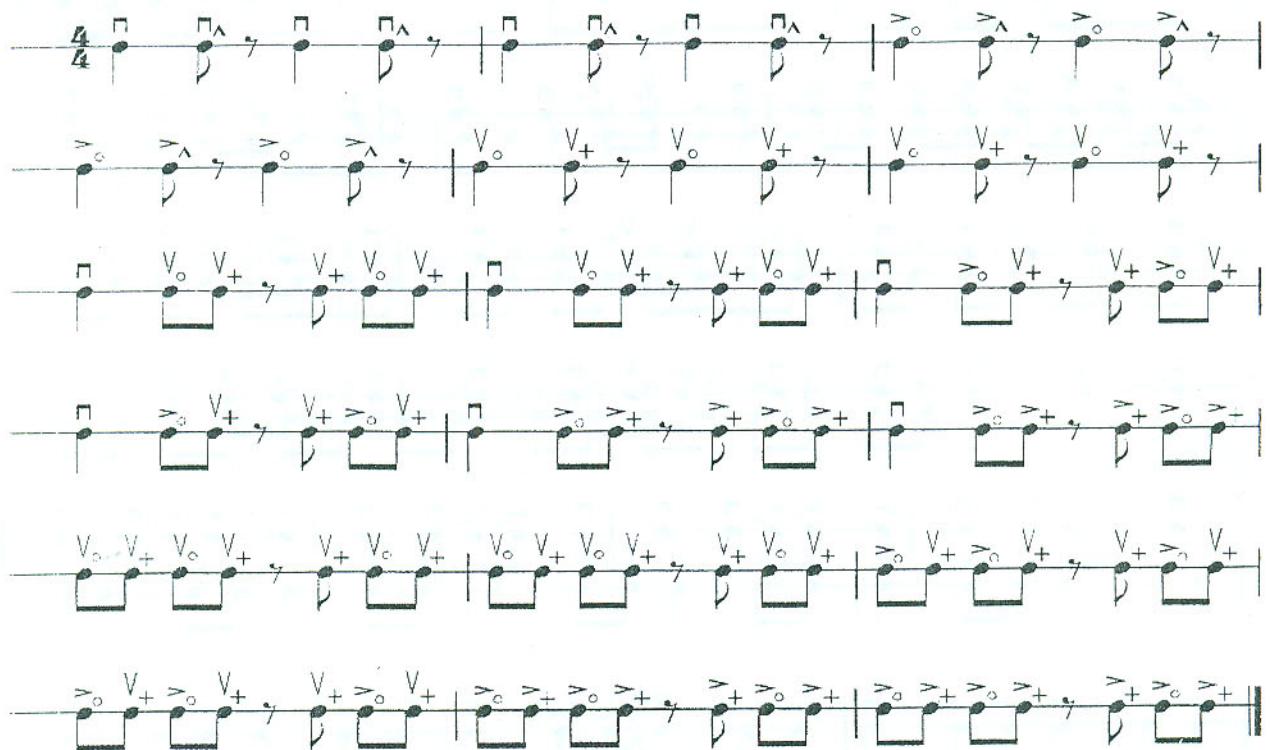
§ 15. Səkkizlik not pauzası

γ - səkkizlik not pauzası.

Səkkizlik not pauzası xəttin üzərində yazılır. Səkkizlik not pauzası səkkizlik not kimi 1, yaxud da və deməklə sayılır. $\gamma = 1$ yaxud da $\gamma = və$ $\gamma = \frac{1}{8}$

18.

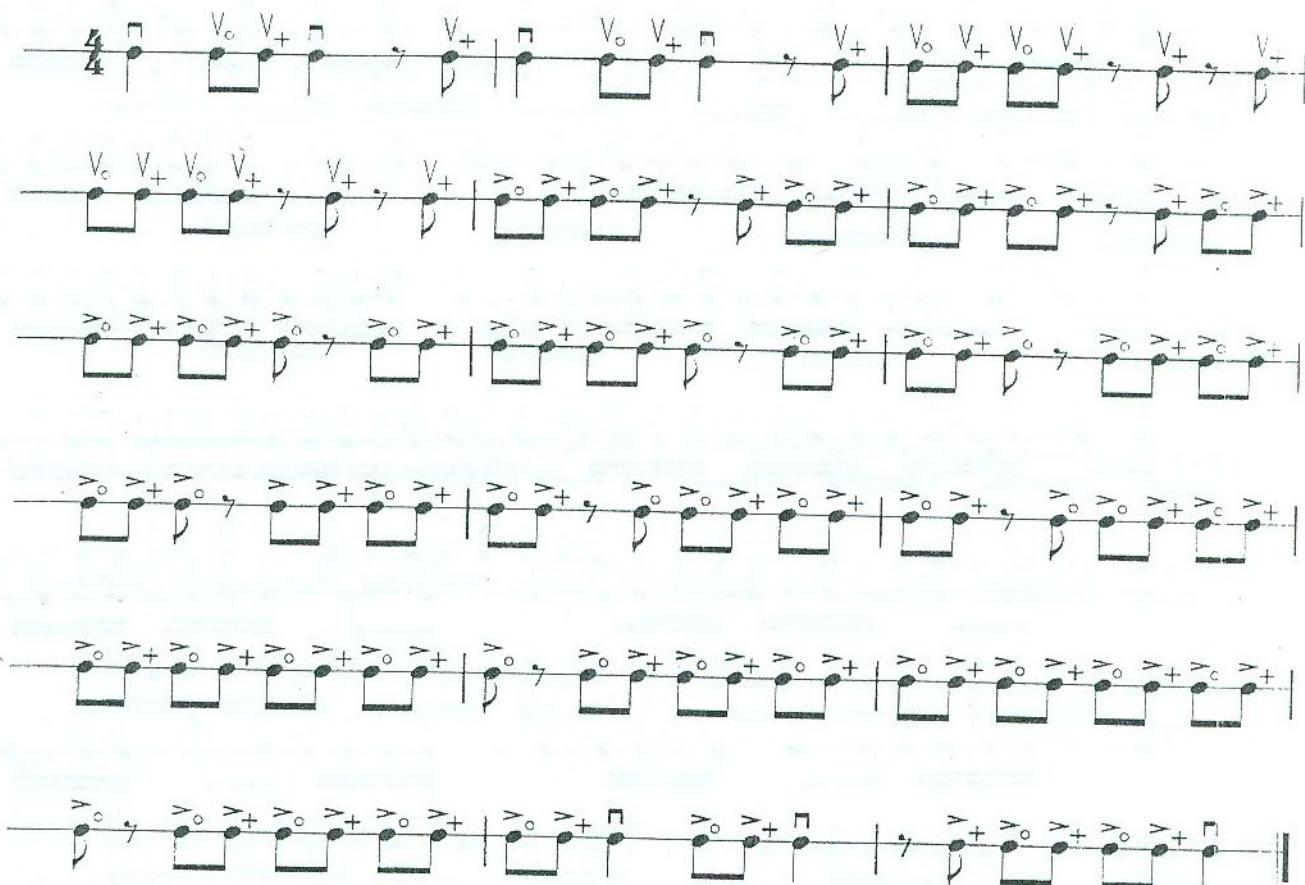
19.

20.

Handwritten musical score for exercise 20. The score consists of six staves of music in common time (indicated by the fraction $\frac{4}{4}$). The notes are represented by vertical stems with various markings above them, including open circles (V_o), closed circles (V_+), and diagonal strokes ($>$ or $>^{\circ}$). The first staff shows a pattern of eighth-note pairs. The second staff continues this pattern with some variations. The third staff introduces a new rhythmic element. The fourth staff maintains the established pattern. The fifth staff adds more complexity with different note values. The sixth staff concludes the exercise with a final pattern.

21.

SƏSLƏRİN UZUNLUQLARI (Ardı)

§ 16. Onaltılıq not

- onaltılıq not

Onaltılıq not, səkkizlik notdan iki, çərək notdan dörd, yarım notdan sekkiz, bütov notdan isə onaltı dəfə qısa səsi təsvir edir. 1, yaxud da v_0 deməklə iki onaltılıq not çalınır. = 1 yaxud = v_0 = $\frac{1}{16}$

Onaltılıq not iki til ilə bağlanır

$$\begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$$

Bir bütov notda onaltı onaltılıq not, bir yarım notda səkkiz onaltılıq not, bir çərək notda dörd onaltılıq not, bir səkkizlik notda isə iki onaltılıq not vardır.

$$\begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{---} \\ \text{---} \end{array} = \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$$

Dirijorluq zamanı əlin hər hərəkətinə dörd onaltılıq not düşür.

22.

Hand drumming exercise 22 consists of ten rows of musical notation. Each row is in common time (indicated by a '4/4' symbol). The notation uses vertical stems with dots representing strokes. Above each row, there are two types of vertical marks: 'V+' and 'V_o'. These marks serve as starting points for specific stroke patterns. The first row starts with a 'V+' mark. Subsequent rows begin with either a 'V+' or 'V_o' mark, followed by a sequence of strokes. The strokes are grouped into pairs, indicated by short horizontal lines connecting them. The patterns involve various combinations of open and closed strokes, with some strokes being single vertical stems and others being pairs. The strokes are distributed across three horizontal lines representing the hand's position.

23.

Hand drumming exercise 23 consists of four rows of musical notation. Each row is in common time (indicated by a '4/4' symbol). The notation uses vertical stems with dots representing strokes. Above each row, there are two types of vertical marks: 'V+' and 'V_o'. These marks serve as starting points for specific stroke patterns. The first row starts with a 'V+' mark. Subsequent rows begin with either a 'V+' or 'V_o' mark, followed by a sequence of strokes. The strokes are grouped into pairs, indicated by short horizontal lines connecting them. The patterns involve various combinations of open and closed strokes, with some strokes being single vertical stems and others being pairs. The strokes are distributed across three horizontal lines representing the hand's position.

Hand-drawn musical notation on five staves. Each staff consists of a horizontal line with vertical stems extending downwards. Various symbols are placed above the stems, including 'V' with a circle or '+' sign, 'V+' with a circle or '+' sign, 'V-' with a circle or '-' sign, and '>' with a circle or '+' sign. The notes are grouped by vertical bar lines.

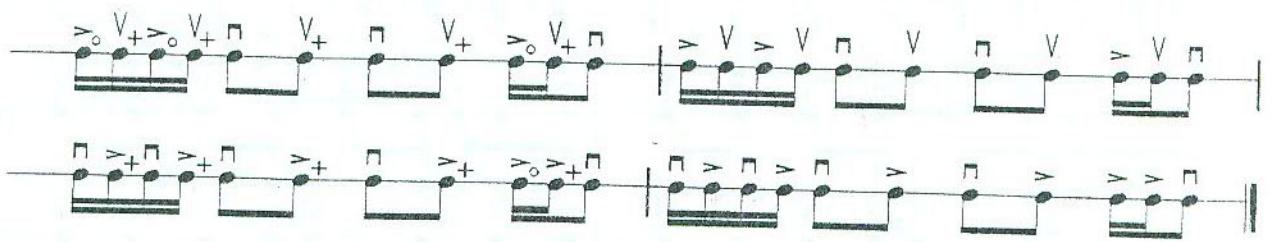
24.

Hand-drawn musical notation on eight staves. The first staff is in 4/4 time and starts with a square symbol. Subsequent staves begin with various symbols like '>', '>+', '>o', 'V', 'V+', 'V-', and '>+'. The notation uses vertical stems and horizontal bar lines to group notes.

25

A musical score for a single string instrument, likely a bowed instrument like a cello or double bass. The score consists of six staves of music, each with a different rhythmic pattern. The patterns involve various combinations of eighth and sixteenth notes, with some notes having stems pointing up and others down. Some notes have small 'o' or '+' symbols above them. The music is divided into measures by vertical bar lines. The first staff starts with a quarter note followed by a series of eighth and sixteenth notes. The second staff starts with a sixteenth note followed by eighth and sixteenth notes. The third staff starts with a sixteenth note followed by eighth and sixteenth notes. The fourth staff starts with a sixteenth note followed by eighth and sixteenth notes. The fifth staff starts with a sixteenth note followed by eighth and sixteenth notes. The sixth staff starts with a sixteenth note followed by eighth and sixteenth notes.

26.

PAUZA
(Ardı)

§ 17. Onaltiliq not pauzası

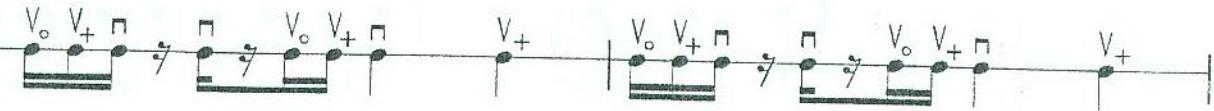
\checkmark - onaltiliq not pauzası.

Onaltiliq not pauzası xətdin üzərində yazılır. 1, yaxud da və deməklə iki onaltiliq not pauzası sayılır. $\checkmark \checkmark = 1$ yaxud $\checkmark \checkmark = və$ $\checkmark = \text{♪}$

27.

28.

29.

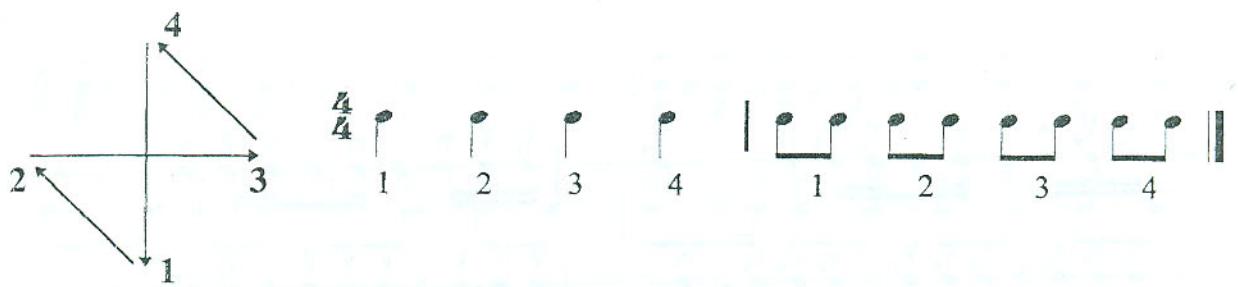
30.

DİRİJORLUQ ETMƏ

Musiqi əsərlərini düzgün ifa etmək üçün hər bir xanənin ölçü vahidləri (hissələri) sayılır. Ölçü vahidlərin əl hərəkəti ilə sayılmasına *dirijorluq etmə* deyilir. Qüvvəli hissədə həmişə əlin hərəkəti yuxarıdan aşağıya doğru olur. Zəif hissələrədə isə ölçüyə əsasən olur.

§ 18. Dörd ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi

Dörd ölçü vahidi olan (dörd çörəkli, hissəli) xanəni dirijorluq edərkən xanənin hissələri əlin dörd hərəkəti ilə sayılır.

31.

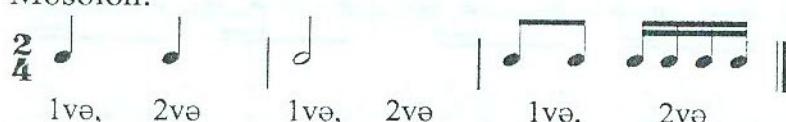
32.

XANƏ
(*Ardı*)

§ 19. İki ölçülü xanə ($\frac{2}{4}$)

İki ölçülü ($\frac{2}{4}$) xanə iki ölçü vahidi olan “hissəyə” bölünür. Xanənin ölçüsü əsərin başlanğıcında iki rəqəmlə işarə olunur.

Məsələn:

Üstdəki 2 rəqəmi hər xanənin iki ölçülü olduğunu, altdakı 4 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir çərək nota bərabər olduğunu göstərir.

Qeyd. $\frac{2}{4}$ ölçülü xanənin tərkibində bir qüvvəli ölçü vahidinin (hissənin) olduğu üçün ona *sadə xanə* deyilir.

33.

34.

* R.Ə.- Ritmlər ardıcıl və əlaqəli - A.M.

35.

15 2 V_o V₊ V₊
 16 4 >_o V_o V₊ V₊
 17 R.O. V V V₊
 + > V V V₊
 + >_o V₊ V₊
 + >_o V₊ V₊
 f V_o V₊ V₊
 + >_o V₊ V₊
 + >_o V₊ V₊

36.

18

2 4

19

20

R.θ.

37.

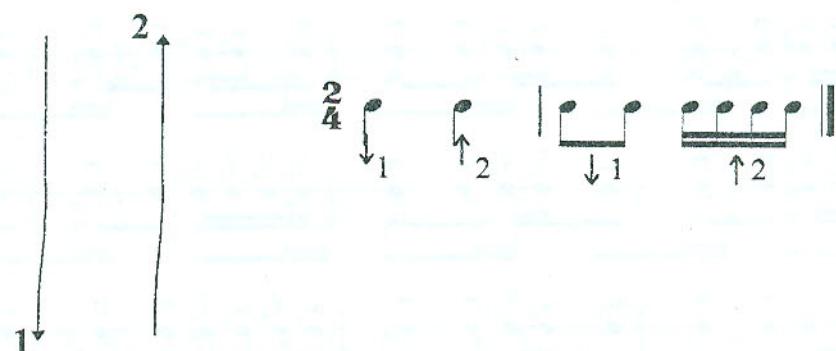
2 4

DİRİJORLUQ ETMƏ

(Ardı)

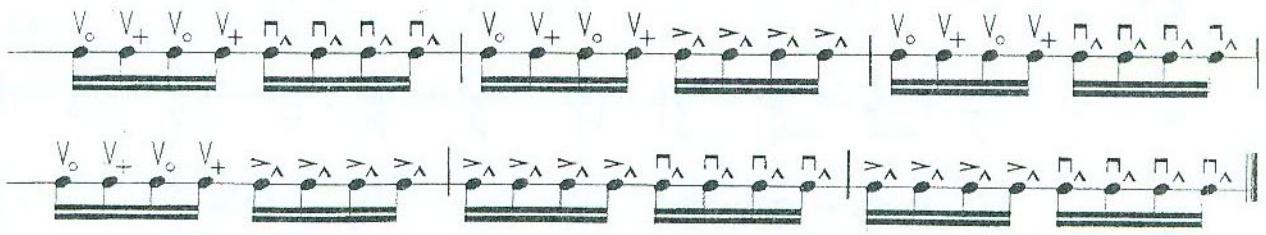
§ 20. İki ölçüyü xanənin dirijorluq edilməsi

İKİ ölçü vahidi olan (iki çərəkli, hissəli) xanəni dirijorluq edərkən xanənin hissələri əlin iki hərəkəti ilə sayılır. Birinci hissədə əl yuxarıdan aşağıya, ikinci hissədə aşağıdan yuxariya doğru hərəkət edir. Birinci hissə qüvvəli, ikinci isə zəif hissə sayılır.

38.

39.

XANƏ

(Ardı)

§ 21. Üç ölçülü xanə (3)

Üç ölçülü (3) xanə üç ölçü vahidi olan “hissəyə” bölünür. Xanənin ölçüsü əsərin başlangıcında iki rəqəmle işarə olunur.

Məsələn:

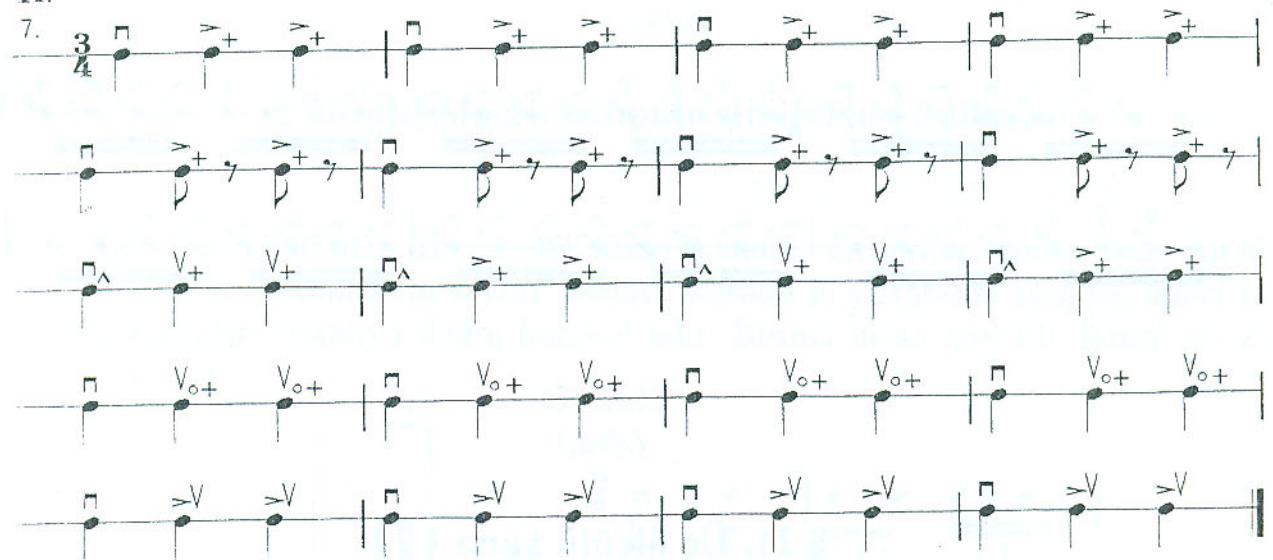

Üstdəki 3 rəqəmi hər xanənin üç ölçülü olduğunu, altdakı 4 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir çərək nota bərabər olduğunu göstərir.

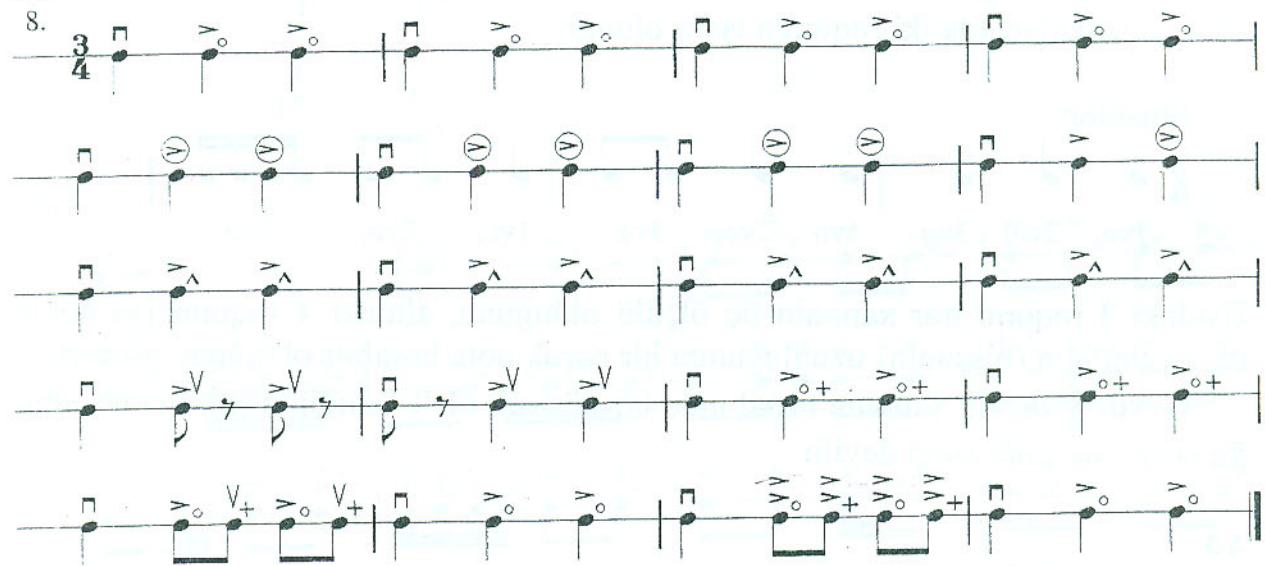
Qeyd. 3 ölçülü xanənin tərkibində bir qüvvəli ölçü vahidinin (hissənin) olduğu üçün ona *sadə xanə* deyilir.

40.

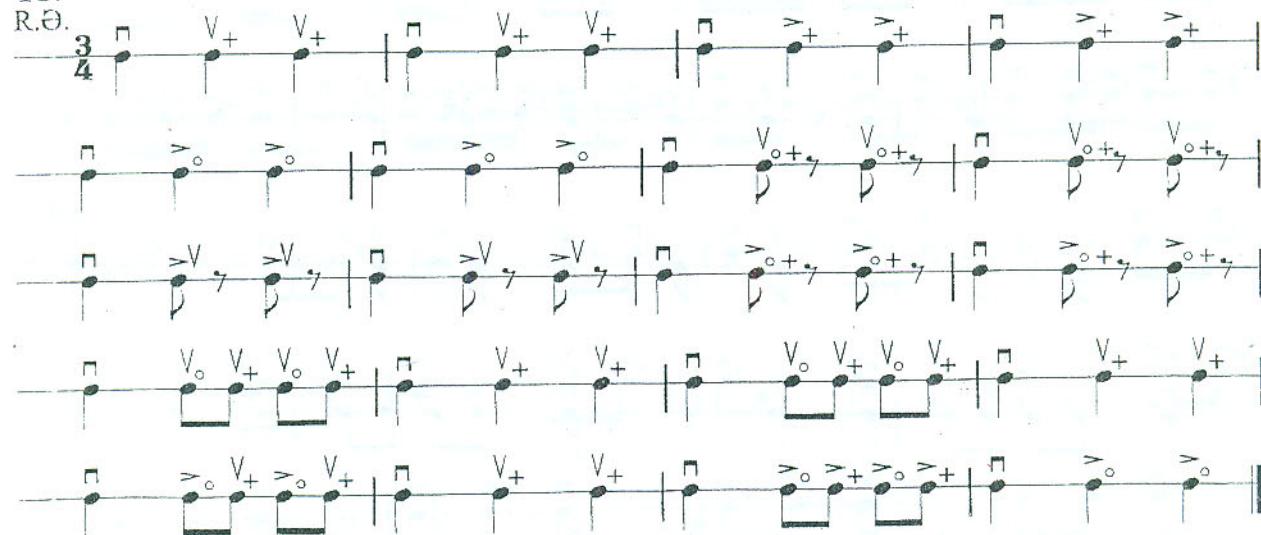
41.

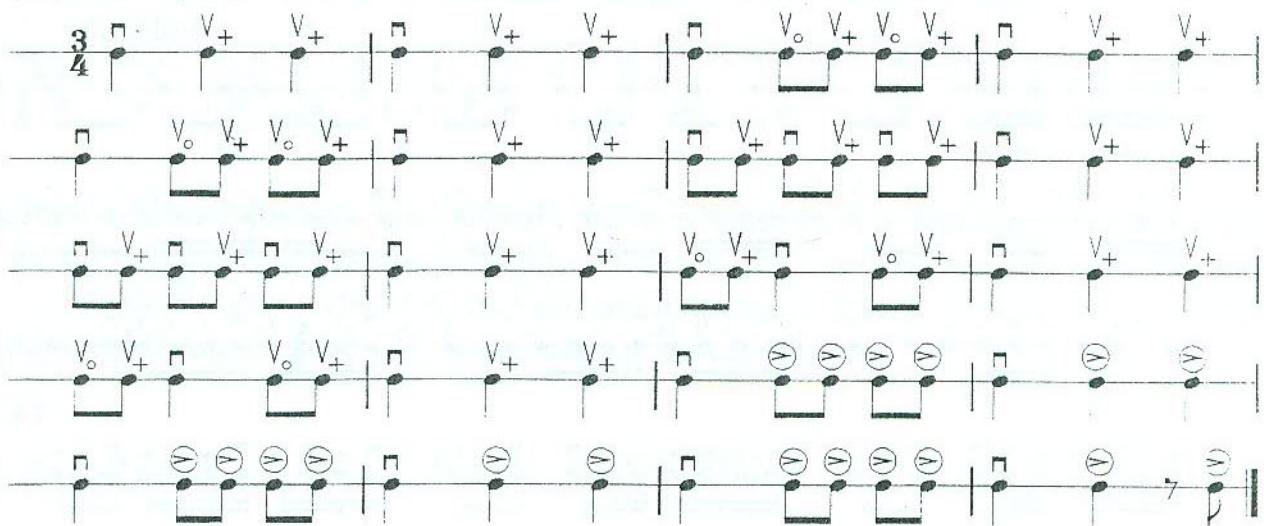
42.

43.

44.

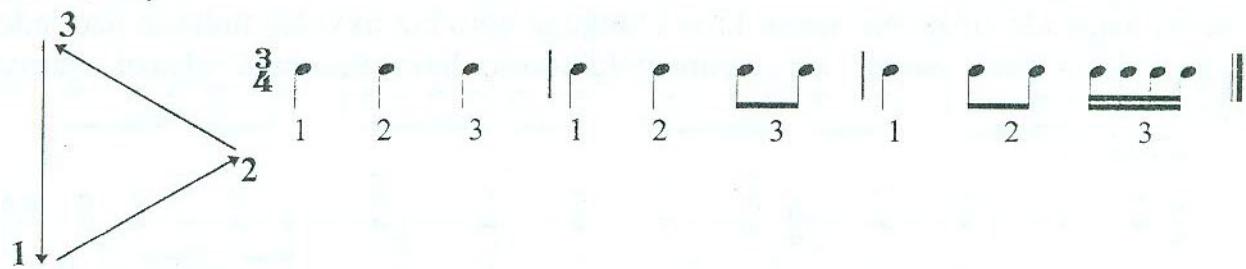

DIRIJORLUQ ETMƏ

(Ardı)

§ 22. Üç ölçülu xanənin dirijorluq edilməsi

Üç ölçü vahidi olan (üç çərəkli, hissəli) xanəni dirijorluq edərkən xanənin hissələri əlin üç hərəkəti ilə sayılır. Qüvvəli hissə əlin yuxarıdan aşağıya doğru hərəketinə düşür.

45.

§ 23. Aksent

Musiqidə işlədilən vurğuya *aksent* deyilir. Üzərinə aksent düşən səs başqalarına nisbətən güclü və bərkdən çalınır. Aksent işarəsi belə təsvir olunur: $>$. Aksent işarəsi nağarada zil zərbə işarəsi kimi olduğuna görə biz əvvəlcə notların üzərində nağara işarələrini, sonra isə lazım gəldikdə onların üzərində aksent işarəsi yazacaqıq.

Məsələn:

Burada birinci xanədə əvvəl bəm zərbə, sonra isə üstündə aksent göstərilmişdir. İkinci xanədə əvvəl zil zərbə, üstündə isə aksent göstərilmişdir.

Musiqidə aksentli notlar bərabər fasilələrlə təkrar olunur. İki ölçülü xanədə aksent birinci hissəyə düşür. İkinci hissə isə aksentsiz olur. Aksent düşən hissə qüvvəli, aksentsiz isə zəif hissə sayılır. Üç ölçülü xanədə birinci hissə aksentli, ikinci və üçüncü hissə isə zəif hissə sayılırlar. Bir aksentli hissəsi olan xanələrə *sadə* xanə deyilir. $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ sadə xanələrdir.

Bir neçə eyni növlü sadə xanənin birləşməsindən əmələ qələn xanə *mürəkkəb xanə* adlanır. Dörd ölçülü xanə iki ikiçərəkli (iki ölçülü) - $\frac{2}{4} + \frac{2}{4} = \frac{4}{4}$ hissədən əmələ göldiyinə görə *mürəkkəb xanə* adlandırılır. Mürəkkəb xanələrdə qüvvəli hissə sadə xanələrin sayından asılıdır. Dörd ölçülü xanə ($\frac{4}{4}$) iki sadə xanənin

birləşməsindən əmələ gəldiyinə görə iki qüvvəli hissədən ibarətdir.

Məsələn:

$\frac{2}{4} \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } = \frac{4}{4}$

Burada birinci hissəyə ən qüvvəli, üçüncü hissəyə isə nisbətən qüvvəli hissə deyilir. Ən qüvvəli hissədə iki aksent, nisbətən qüvvəli hissədə isə bir aksent olur.

Müxtəlif sadə xanələrin birləşməsindən əmələ gələn xanəyə *qarışq xanə* deyilir. Məsələn: $\frac{2}{4} + \frac{3}{4} = \frac{5}{4}$. Başqa qarışq xanələr də olur.

47.

48.

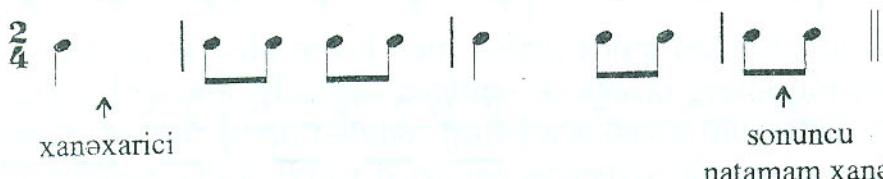
49.

§ 24. Xanəxarıcı

Hər bir xanədə müəyyən aksent və bütün xanələrdə notların cəmləri biri digərinə bərabər olur. Bəzi hallarda isə musiqi əsəri tam mənada birinci xanədən başlamır. Belə ki, birinci tam xanəni natamam, qüvvəli hissəsi olmayan bir xanə qabağlayır. Belə natamam xanəyə *xanəxarıcı* deyilir. Xanəxarıcı ilə başlanan hər hansı bir musiqi əsəri sonda adətən natamam xanə ilə yekunlaşır və burada çatışmayan hissə xanəxaricində olduğu ölçü vahidlərinə və not uzunluqlarına bərabər olur.

Məsələn:

Dirijorluq zamanı xanəxarıcı əlin yuxarı hərəkəti ilə göstərilir.

Es

Bəzi musiqi saylarında - mahnı, təsnif, rənq çalınan zaman, musiqidən əvvəl nağara bir və ya iki zərbə vurduğandan sonra musiqi başlayır. Belə halda nağaranın vurduğu zərbəyə *es* deyilir. Ümumiyyətlə - musiqidən əvvəl nağaranın vurduğu zərbəyə *es* deyilir.

50.

2

51.

3

52.

4

MUSİQİ ƏSƏRLƏRİNDƏN PARÇALAR I

1-1 Giriş
("Gülşən" baletindən. 1-ci şəkil)

S. Hacıbəyov

Moderato assai

Nağara

Piano *pp*

p

2- Üçüncü nağıl
("Min bir gecə" baletindən)

F. Əmirov

44

A musical score for piano, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and has a key signature of one sharp (F#). It consists of two measures of sixteenth-note patterns. The bottom staff uses a bass clef and has a key signature of one sharp (F#). It also consists of two measures of sixteenth-note patterns.

A musical score for piano, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The score consists of six measures. Measures 1-2 show eighth-note pairs in the treble staff (A-B, C-D, E-F#) and eighth-note pairs in the bass staff (G-A, B-C, D-E). Measures 3-4 show eighth-note pairs in the treble staff (G-A, B-C, D-E) and eighth-note pairs in the bass staff (F-G, A-B, C-D). Measures 5-6 show eighth-note pairs in the treble staff (D-E, F-G, A-B) and eighth-note pairs in the bass staff (C-D, E-F, G-A). The piece concludes with a repeat sign and a double bar line.

A musical score for piano, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and has a key signature of one sharp (F#). It contains measures 11 and 12, which consist of eighth-note patterns. The bottom staff uses a bass clef and has a key signature of one flat (B-flat). It also contains measures 11 and 12, showing eighth-note patterns. Measures 11 and 12 are separated by vertical bar lines.

45

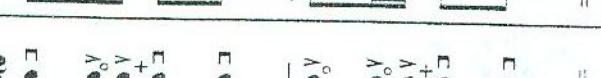
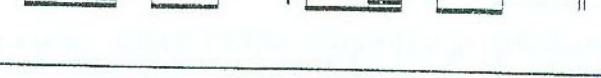
A handwritten musical score page featuring six staves of music. The top staff consists of a single line of vertical strokes. The second and third staves are treble clef, common time, with various note heads and rests. The fourth and fifth staves are bass clef, common time, with note heads and rests. The bottom staff is bass clef, common time, with note heads and rests. Measure lines divide the music into measures. The score is written on lined paper.

RİTMLƏR

Nümunələrin №-si		Məşğələlərin №-si
1 1		Marş ritmi 1 33
2 2		Marş ritmi 2 33
3 3		Marş ritmi 3 33
4 4		Marş ritmi 4 33
5 5 R.Ə.* 6		Marş ritmi 5 33 R.Ə. 33
6 7		Vals ritmi 1 40
7 8		Vals ritmi 2 41
8 9 R.Ə.		Vals ritmi 3 42 R.Ə. 43
9 10		Qızlar rəqsi 1 147
10 12		Qızlar rəqsi 2 147
11 14 R.Ə. 17		Qızlar rəqsi 3 147 R.Ə. 147
12 18		Marş ritmi I 1 34
13 19		Marş ritmi I 2 34
14 21 R.Ə. 23		Marş ritmi I 3 34 R.Ə. 34
15 24		Marş ritmi II 1 35

" R.Ə. - Ritmlər ardıcıl və əlaqəli - A.M.

16 27		Marş ritmi II 2	35
17 29 R.Θ. 31		Marş ritmi II 3 R.Θ.	35 35
18 32		Yallı ritmi I 1	36
19 34		Yallı ritmi I 2	36
20 36 R.Θ. 38		Yallı ritmi I 3 R.Θ.	36 36
21 39		Qaytağı ritmi 1 (Largo)	154
22 41		Qaytağı ritmi 2 (Largo)	154
23 43 R.Θ. 44		Qaytağı ritmi 3 R.Θ. (Largo)	154 154
24 45		“Şirin arzular” mahnısının ritmi I 1	153
25 47		“Şirin arzular” mahnısının ritmi I 2	15
26 48		“Şirin arzular” mahnısının ritmi I 3	153
27 49		“Şirin arzular” mahnısının ritmi II 1	153
28 50		“Şirin arzular” mahnısının ritmi II 2	153
29 51 R.Θ. 52		“Şirin arzular” mahnısının ritmi II 3	153 153

SOLO

I

Qızlar rəqsi ritmi ilə

1

Hər bir say iki dəfə çalınır

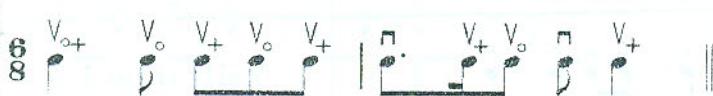
2

3

4

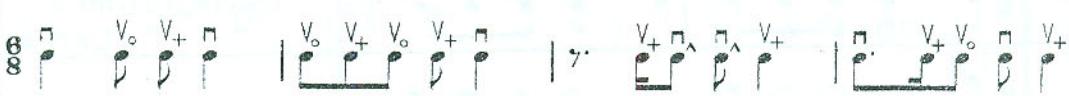
5

6

7

8

9

10

II - SINIF

§ 25. Melodiya. Ritm. Metr.

Melodiya

Melodiya ifadə olunan musiqi fikridir və bir-birinin ardınca gələn səslərin ritm münasibətidir.

Ritm

Eyni və ya müxtəlif ölçüdə notların müntəzəm düzülüşünə və onların bir-birinə olan münasibətinə *ritm* deyilir.

Metr

Xanə musiqi əsərlərində vaxtı hesablayır; xanə aksentlərinin növbə ilə başlanması müəyyən qayda üzrə gedir. Bü qayda üzrə müntəzəm olaraq qüvvəli və zəif, müxtəlif ölçülü notların (hissələrin) ardıcıl növbələşməsinə *metr* deyilir.

53.

Musical notation example 53 consists of three staves. The top staff, labeled 'Melodiya', shows a melody with various note values and rests. The middle staff, labeled 'Ritm', shows the rhythm of the melody with vertical bar lines indicating time signature changes between 2/4 and 3/4. The bottom staff, labeled 'Metr', shows the metrical structure with vertical bar lines and corresponding time signatures.

Musical notation example 53 continues with three staves. The top staff, labeled 'Melodiya', shows a melody with various note values and rests. The middle staff, labeled 'Ritm', shows the rhythm of the melody with vertical bar lines indicating time signature changes. The bottom staff, labeled 'Metr', shows the metrical structure with vertical bar lines and corresponding time signatures.

§ 26. *Trel*

Trel - musiqidə bəzək işarələrindən biridir, əsas və köməkçi səsin mümkün qədər tez-tez növbələşməsini göstərir. Trel işarəsi bunlardır: *tr*; *tr~~~~~*; *~*. Trelin ifa olunan müddəti, üstündə trel yazılmış notun əsas ölçü vahidinə bərabər olur.

Məsələn:

Yazılır İfa olunur *tr~~~~~*

Yazılır İfa olunur *tr~~~~~*

Yazılır İfa olunur *tr~~~~~*

Qeyd. Nağaranın müəyyən səs yüksəkliyi olmadığı üçün trel çalğı üslubu çox zaman *tremolonu* xatırladır. Treli çalmaq üçün 5-ci barmaqdan başlayaraq 1-ci barmağa qədər əli firlatmaqla nağaranın ortasına vururlar. (Bax şəkil 12)

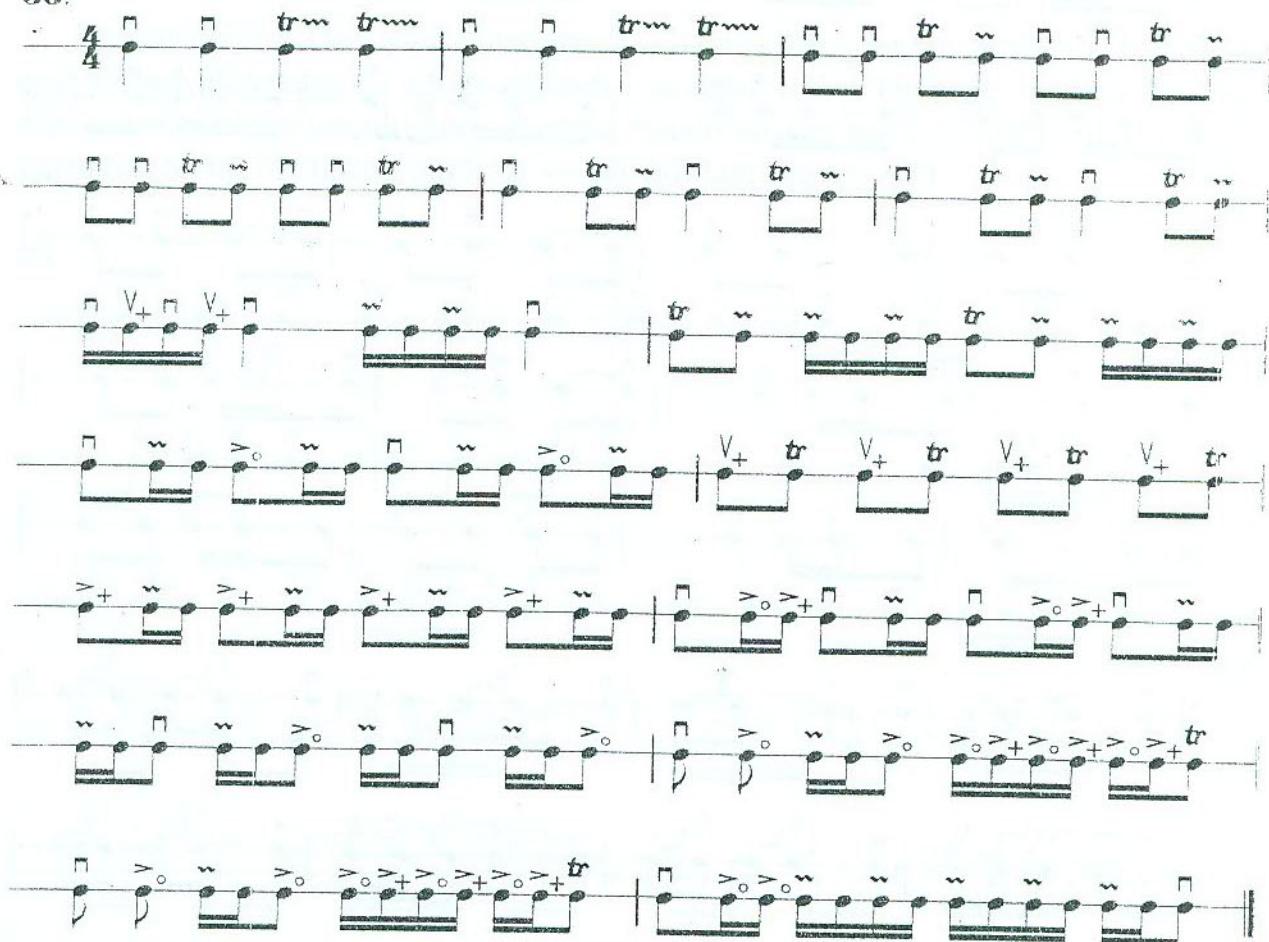
54.

2/4 *tr~~~~~ tr~~~~~ tr~~~~~ tr~~~~~ tr~~~~~ tr~~~~~*

tr~~~ tr~~~ tr~~~ tr~~~ tr~~~ tr~~~

tr ~ tr ~ tr ~ tr ~ tr ~ tr ~

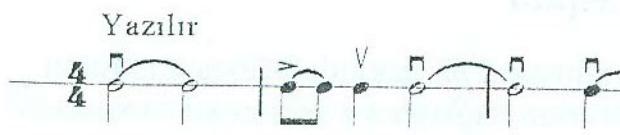
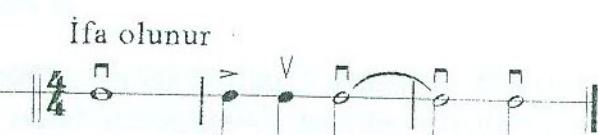
~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~

§ 27. Liqa

Notların üstündə və ya altında çekilen qovşəkilli xəttə *liqa* deyilir. Liqa səslərin səlis ifa edilməsini göstərir. Liqa - rabitə daşıyıcısı kimi, notların vəzninin artırılmasını təşkil edir. Əgər liqa eyni yüksəklikdə olan iki və ya bir neçə notu birləşdirərsə, o notun uzanma müddətini artacaqdır. Bu qayda nağara notlarına daha çox aid olur, ona görə ki, nağara müəyyən səs yüksəkliyi olmayan musiqi aləti sayılır. Liqa ilə müxtəlif uzunluqda notları birləşdirmək olar.

Məsələn:

Yazılır	İfa olunur
	

Birinci xanədə bəm zərbə bütov not kimi çalınır. İkinci xanədə zil zərbə çörək not kimi çalınır. Üçüncü xanədə iki çörək not yarımlı not kimi çalınır.

Ümumiyyətlə notlar liqa ilə bağlanan zaman birinci not çalınır, o biri bağlı notlar isə birinci notun uzunluğunu öz uzunluğu qədər artırır.

56.

Handwritten musical notation for exercise 56. The notation uses vertical strokes and squares to represent different note heads. The first line starts with a square note, followed by two vertical strokes (V_o and V₊) and a square note. Subsequent lines follow a similar pattern of vertical strokes and squares.

57.

Handwritten musical notation for exercise 57. The notation uses vertical strokes and squares to represent different note heads. The first line starts with a square note, followed by two vertical strokes (V₊ and V₊). Subsequent lines follow a similar pattern of vertical strokes and squares.

§ 28. Legato

Legato - oxuma və ya çalğının müəyyən bir üsuludur. Legato notaların üstün-də və ya altında yazılıraq onları bir-birinə bağlayır və arasını kəsmədən axıcı olunmasını göstərir.

Məsələn:

Handwritten musical notation showing a series of notes connected by a continuous line, illustrating the Legato technique. The notes are connected by a single, continuous, flowing line.

Bu işaret bir qədər liqaya bənzəməsinə baxmayaraq ondan fərqlənir; liqa ancaq eyni yüksəklikdə olan iki notun üstündə yazılıraq onları bir-birinə bağlayır və bununla birinci notun uzunluğunu artırırsa, leqato bir sıra müxtəlif notların üstündə yazılıraq onları bir-birinə bağlayır və ifa üslubunu təsvir edir.

58.

§ 29. Stakkato

Stakkato (staccato - ital.) səslerin qırıq-qırıq və rabitəsiz ifa etməsini göstərir. Stakkato notların alt və yaxud üst tərəfində yazılılan nöqtələrlə qeyd edilir. Stakkato bir növ leqatonun əksidir.

Stakkatolu ifa zamanı hər bir səsin uzunluğu bir qədər azalır.

59.

Handwritten musical score for exercise 59. The score is in common time (indicated by '3/4'). It consists of five staves of music for a single instrument. The first staff shows eighth-note patterns. The second staff includes fermata markings (V, V+, V_o) above and below the notes. The third staff features sixteenth-note patterns with fermatas. The fourth staff contains eighth-note patterns with fermatas. The fifth staff shows sixteenth-note patterns with fermatas.

§ 30. Fermata

Fermata işaretisi belədir:

Fermata notun üstündə və altında yazılır. Fermata ifaçının və yaxud dirijorun istədiyi qədər saxlamaq deməkdir. Fermata notun uzunluğunu artırır. Notun yanında yazılın nöqtə və liqadan fərqli olaraq fermata səs uzunluğunu müəyyən ölçüdə deyil, ifaçının arzusu ilə və musiqi əsərinin xüsusiyyətinə uyğun sərbəst artırır. Fermata pauzaya da aid olur. Belə hallarda pauza da uzadılır.

60.

Handwritten musical score for exercise 60. The score is in common time (indicated by '2/4'). It consists of five staves of music for a single instrument. The first staff shows eighth-note patterns with a fermata at the end. The second staff includes fermata markings (V, V+, V_o) above and below the notes. The third staff features sixteenth-note patterns with fermatas. The fourth staff contains eighth-note patterns with fermatas. The fifth staff shows sixteenth-note patterns with fermatas.

NOT YAZISININ MÜXTƏLİF İXTİSAR İŞARƏLƏRİ (ABBREVIATURALAR)

§ 31. Bir xanə içərisində olan qrup notların ixtisarı

Bəzi hallarda xanə daxilində olan qrup notlar ixtisar şəkildə yazılır.

1) Əgər qrup səkkizlik notlardan ibarət olarsa bir xəttlə əvəz olunaraq belə yazılır:

2) Əgər qrup onaltılıq notlardan ibarət olarsa iki xəttlə əvəz olunaraq belə yazılır:

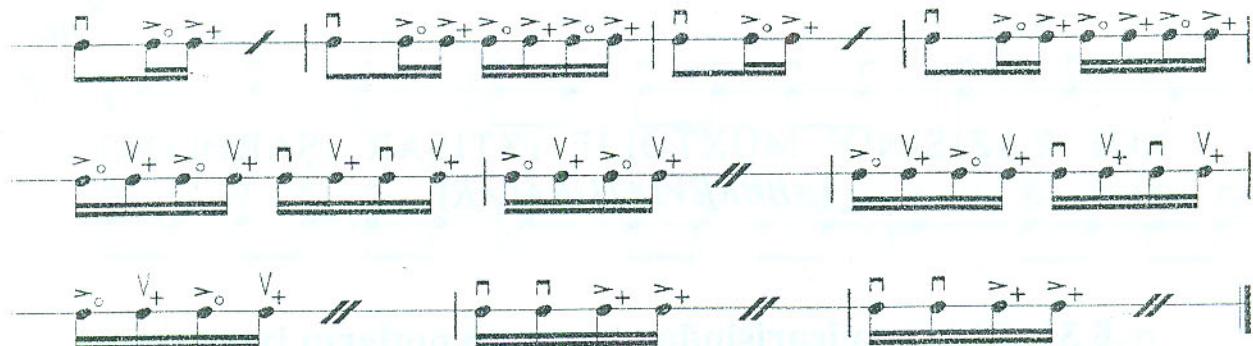

3) Müxtəlif qrup da olur:

61.

62.

§ 32. Bir xanə içərisində olan eyni notların ixtisarı

Bəzi hallarda xanə içərisində eyni not çox təkrarlanır. Xanədə çox təkrarlanan eyni notları ixtisar şəkildə yazmaq olur. İxtisar yazıda hər hansı notun çubuğu bir, iki, yaxud da üç xəttlə kəsilir:

1) Əgər yazılın notun çubuğu bir xəttlə kəsilərsə həmin xətt səkkizlik notun tili işarəsini bildirir və belə yazılın not həmin ölçüdə səkkizlik not kimi ifa olunur:

2) Əgər yazılın notun çubuğu iki xəttlə kəsilərsə həmin xətt onaltılıq notun tili işarəsini bildirir və belə yazılın not həmin ölçüdə onaltılıq not kimi ifa olunur:

3) Əgər yazılın notun çubuğu üç xəttlə kəsilərsə həmin xətt otuzikilik notun tili işarəsini bildirir və belə yazılın not həmin ölçüdə otuzikilik not kimi ifa olunur:

ixtisar şəkildə:

Qeyd. İxtisar şəkildə yazılın not istənilən əl ilə çalınır. Əl məşğələyə uyğun seçilməlidir.

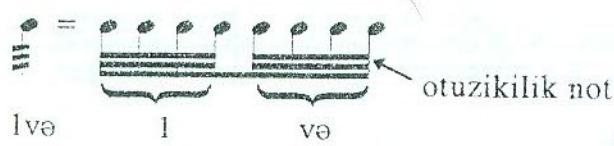
63.

64.

§ 33. Tremolo

Nağarada alt ve üst əlin növbə ilə ardıcıl olaraq tez surətdə zərbə vurmaq ifasına *tremolo* deyilir. Tremolo otuzikilik notla ixtisas şəkildə belə yazılır:

ixtisas şəkildə:

Tremolonu bəmdə və yaxud zildə çalmaq olur. Tremolonun üstündə işaret oludqda, işaretdə göstərilən kimi çalmaq lazımdır. İşaret olmadıqda istənilən qaydada çalmaq olaq.

TREMOLOYA AİD NÜMUNƏLƏR:

- 1) | sadəcə tremolo ifası
- 2) | tremolonun bəmdə ifası
- 3) | tremolonun zildə ifası

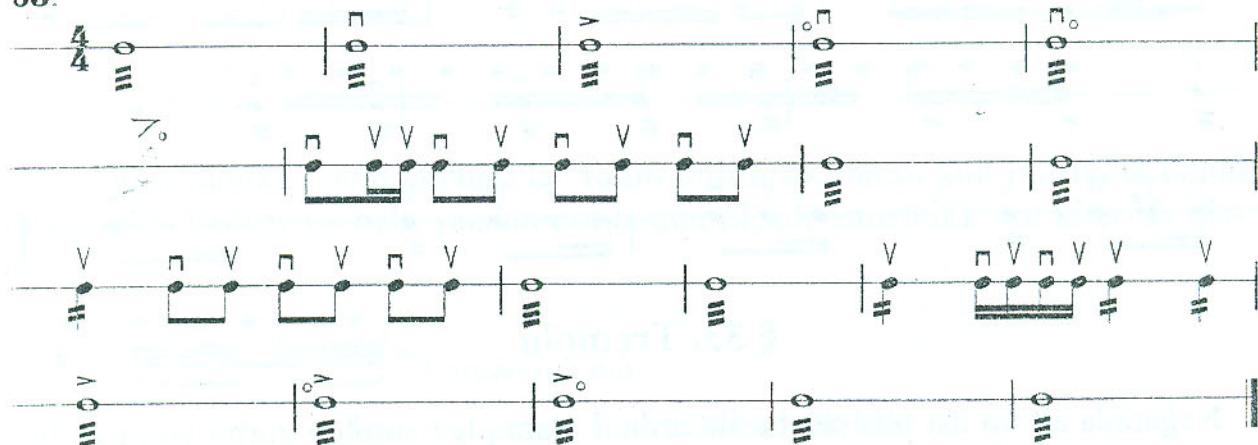
NOTUN BÖLÜNMƏSİLƏ ZƏRBƏNİN TƏYİN OLUNMASI:

- 4) | tremolo əvvəldə zərbə ilə başlayır
- 5) | tremolo axırda zərbə ilə tamamlanır

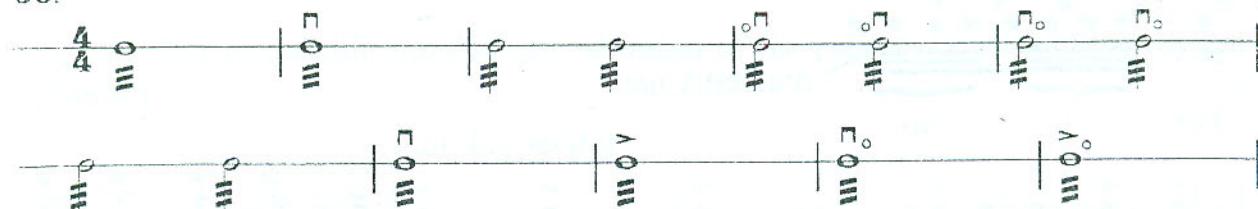
İŞARƏ VASITƏSİLƏ ZƏRBƏNİN TƏYİN OLUNMASI:

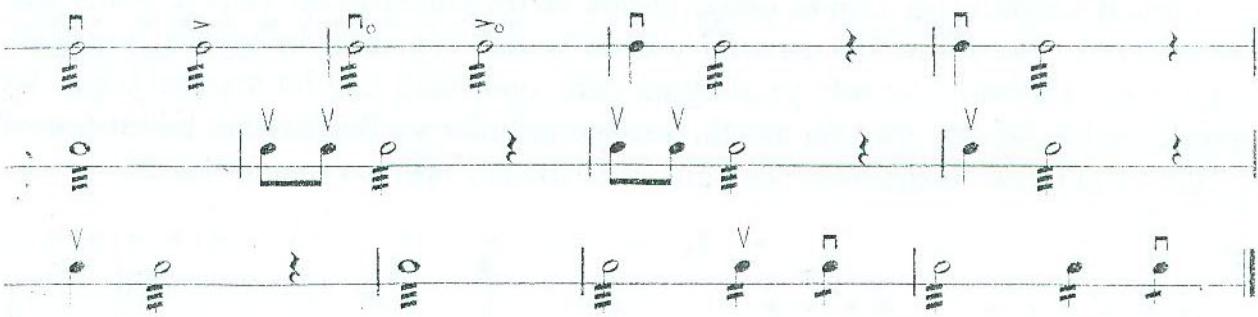
- 6) | zərbə tremolonun əvvəlində vurulur
- 7) | zərbə tremolonun axırında vurulur

65.

66.

67.

§ 34. Bir xanənin təkrarı işarəsi

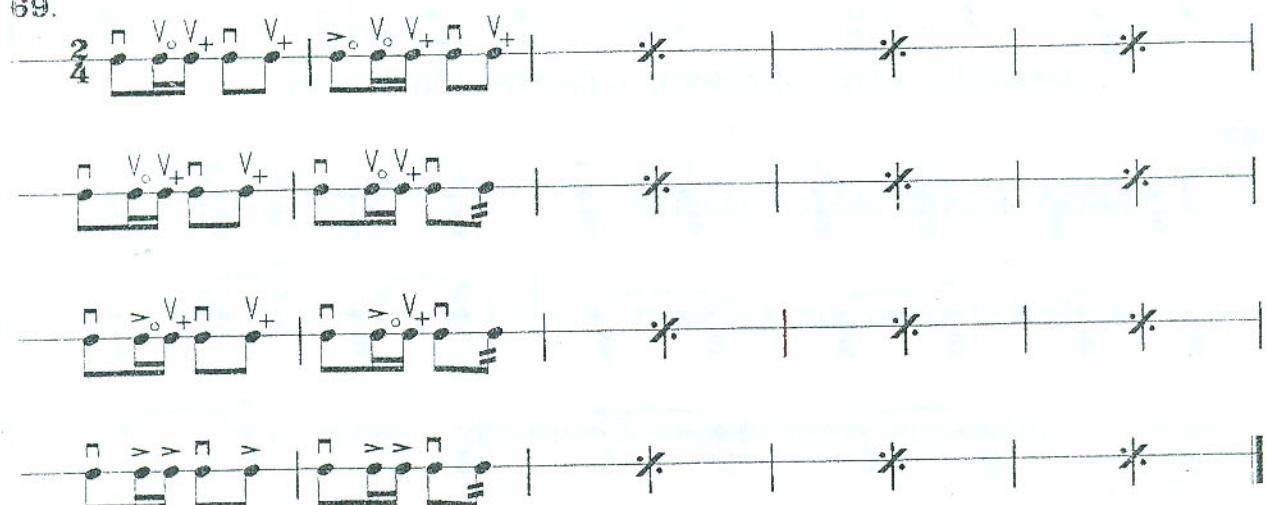
Bir və ya bir neçə dəfə təkrar olunan xanələri müəyyən ixtisar işarəleri ilə əvəz etmək olur. Bir xanənin təkrarı işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

68.

§ 35. İki xanənin təkrarı işarəsi

Ardıcıl yazılmış iki xanəni təkrar etmək lazımlı gəldikdə iki xanəlik təkrar işarəsindən istifadə edilir. İki xanənin təkrarı işarəsi bir xanənin təkrarı işarəsidir. Lakin xanə xəttinin üzərində yazılığına görə xanə xətti onu iki hissəyə böllür. İki hissəyə bölündüyüne görə də hər iki xanəyə aid olur və iki xanənin təkrar işarəsi adlanır. Aşağıdakı məşğələdə iki xanənin təkrarı işarəsi təsvir olunur:

69.

§ 36. Xanələrin pauzası

Musiqi əsərlərinin ifası zamanı bəzi musiqi alətləri bir və yaxud bir neçə xanə pauza (tənəffüs) etməli olur.

Bir xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

70.

5 Marş

M. Əhmədov

İki xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

71.

Üç xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

72.

Dörd xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

73.

14

Beş xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

74.

Handwritten musical notation for exercise 74. The notation consists of five measures in 3/4 time. Each measure contains five vertical stems with dots, representing five xanəlik (halves) per measure. Measures 1 through 4 are identical. Measure 5 is also identical to the others. The notation is written on a single staff with a common time signature.

Altı xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

75.

Handwritten musical notation for exercise 75. The notation consists of six measures in 4/4 time. Measures 1 through 4 each contain two vertical stems with dots, representing two xanəlik (halves). Measures 5 and 6 each contain five vertical stems with dots, representing five xanəlik (halves). The notation is written on a single staff with a common time signature.

Yeddi xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

76.

Handwritten musical notation for exercise 76. The notation consists of seven measures in 2/4 time. Measures 1 through 4 each contain four vertical stems with dots, representing four xanəlik (halves). Measures 5 through 7 each contain seven vertical stems with dots, representing seven xanəlik (halves). The notation is written on a single staff with a common time signature.

Sökkiz xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

77.

47.

Doqquz xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

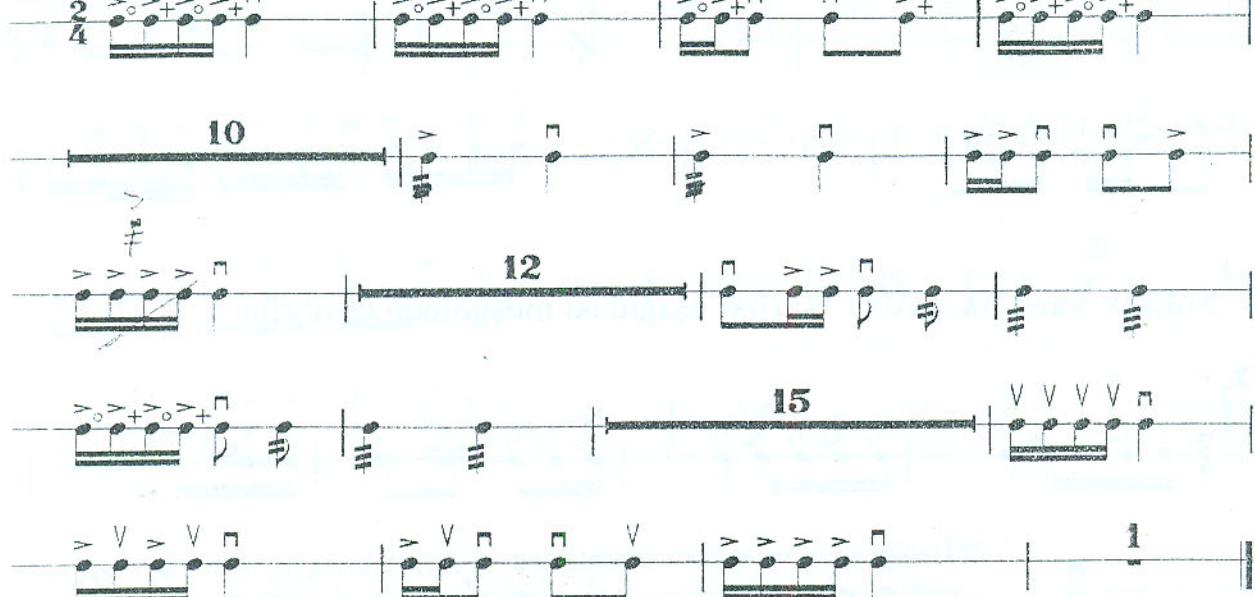
78.

48.

On və daha çox xanəlik pauza işarəsi aşağıdakı məşğələdə göstərilir:

79.

49.

Qeyd. Çox sayıda ardıcıl təkrarlanan eyni, bir və iki xanəni (ritmi) daha qısa şəkildə belə yazmaq olar: bir xanəni (ritmi) yazıb, sonra ikinci xanədə təkrarı işarəsi və üstündə təkrarın sayı.

Məsələn:

- 1) $\frac{2}{4}$ | $\frac{9}{4}$ | 10 dəfə
- 2) $\frac{2}{4}$ | $\frac{7}{4}$ | 8 dəfə

QENERAL PAUZA

Musiqi əsərlərinin ifası zamanı bütün musiqi alətlərin birlikdə müddətli pauza etməsinə *general pauza* deyilir. Qeneral pauza bir bütov xanədən az olmamaq şərtilə latin hərfi ilə belə işarə olunur: **G.P.**

Lüft pauza - notlar və musiqi ibarələri (xanə xəttləri) arasında kiçik bir ara (nəfəs) deməkdir. Pauza kimi eşidilir, lakin metrik ölçündə nəzərə alınmır. İşarəsi belədir:

§ 37. Temp

Musiqi əsərlərinin ifa etmə sürətinə və sürət dərəcəsinə *temp* deilir.

Temp musiqidə böyük əhəmiyyətə malikdir; o musiqi əsərinin bədiliyini, xasiyyətini, mənası və s. amilləri açıqlayır. Əgər hansısa bir musiqi əsəri əvvəlcə ağır sonra isə tez, sürətli tempdə ifa edilsə, bu zaman musiqi əsərinin xüsusiyyəti

dəyişəcək. Musiqidə templər ağır, mülayim və tez, sürətli templərə bölnürlər. Musiqi əsərinin istənilən tempi müəyyən sözlərlə başlangıçda göstərilərək həmin əsərin ifa süretini təyin edir.

Qeyd. Ümumiyyətlə, musiqidə bütün istənilən terminlərlə yanaşı templər də əsas etibarilə italyanca işarə olunur.

Templərin əsas işaretləri:

Templər	Adları (italyanca)	Mənası
Ağır	Largo	çox geniş
Ağır-ağır	Adagio	geniş sakin
Orta,mülayim	Andante	asta, tələsmədən
Mülayim	Moderato	orta sürətdə
Tez	Allegro	cəld
Sürətli	Vivo	tez, sürətli
Sürətli	Presto	çox tez
Daha sürətli	Prestissimo	son dərəcə tez

80. Largo

81. Presto

82. **Moderato**

53.

83. Andante

A handwritten musical score titled "Alaudante" consisting of four staves of music. The music is written in common time (indicated by a "C") and includes measures with a 3/4 time signature (indicated by a "3/4") and a 2/4 time signature (indicated by a "2/4"). The notation uses vertical stems with dots and dashes to represent pitch and rhythm. Measures include patterns like V_o, V₊, V_o, V₊, and various rests. The score concludes with three asterisks (* * *) at the end of the fourth staff.

84. Allegro

54.

TEMPIN TƏDRİCLƏ DƏYİŞMƏSİ

Musiqi əsərlərinin ifası zamanı temp çox zaman dəyişir. Belə hallarda tempin tədriclə dəyişməsi xüsusi terminlərlə göstərilir və tempin dəyişəcəyi yerdə not sətrinin üst tərəfində yazılır.

Terminlər	İxtisar yazılışı	Mənasi
accelerando	accel.	sürətləndirərək
ritardando	ritard.	astalaşdıraraq
ritenuto	rit.	ağırlaşdıraraq
A tempo	a tempo	əvvəlki tempdə
tempo primo	Tempo I	başlangıç tempdə

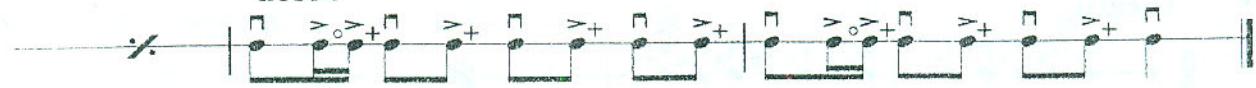
85. Moderato

accel.

20

accel.

86. Allegro

55.

ritard.

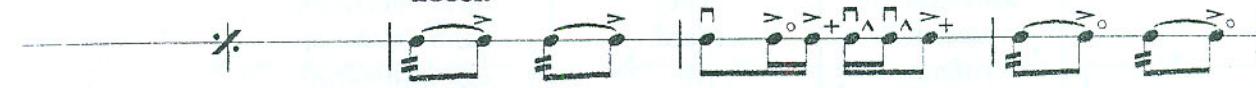

87. Allegro

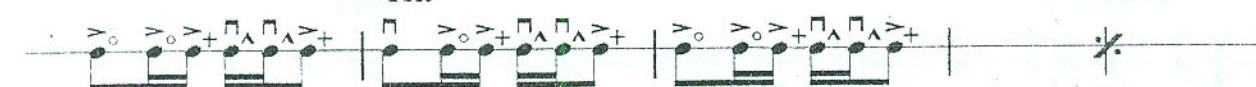
56.

accel.

rit.

88. Andante

rit.

Moderato

§ 38. Dinamik işaretələr

Musiqi əsərlərinin səslənmə gücü *dinamika* adlanır. Musiqi əsərinin səslənmə gücü əsərin sonuna qədər dəyişərək güclənə və zəiflənə bilər. Musiqi əsərlərində bəzi səslərin yavaş, zəif, digərlərinin isə orta, güclü səslənməsi tələb olunanda aşağıdakı dinamik işaretərlərə not sətrinin alt tərəfindən yazılaraq göstərilir. Dinamik işaretələr əsas etibarilə italyanca yazılırlar:

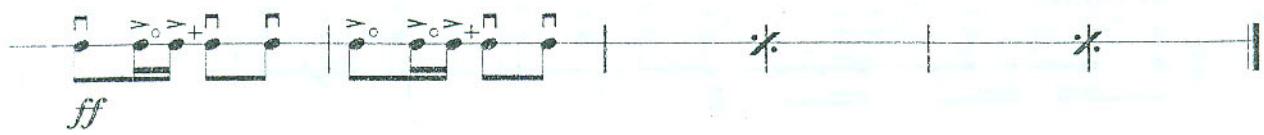
Terminlər	Müxtəsər yazılışı	Mənası
pianissimo	<i>pp</i>	<i>lap</i> yavaş
piano	<i>p</i>	yavaş, zəif
mezzo-piano	<i>mp</i>	orta-yavaş
mezzo-forte	<i>mf</i>	orta-zəif
forte	<i>f</i>	güclü
fortissimo	<i>ff</i>	<i>lap</i> güclü

89. Andante

22

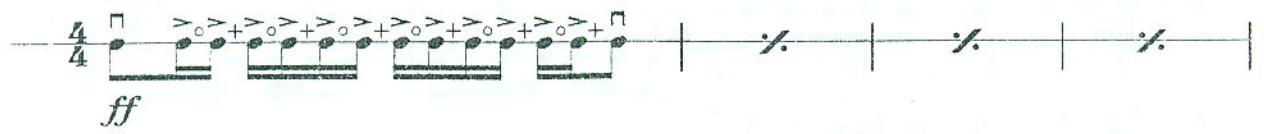

Moderato

ff

90. Vivo

ff

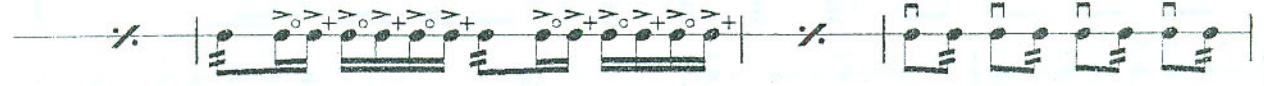

Largo

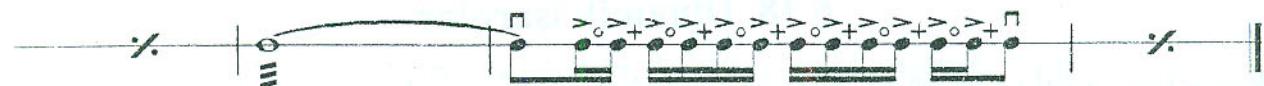

pp

f

x

91 Presto

f

x

x

x

Moderato

p

92. Adagio

accel.

accel.

DİNAMİK İŞARƏLƏRİN TƏDRİCƏN DƏYİŞMƏSİ

Musiqi əsərlərinin ifası zamanı səs tədricən güclənə və ya zəifləyə biler. Dinamik xüsusiyyətlərin tədricən dəyişməsi aşağıdakı terminlərlə ifadə edilir:

Terminlər	Müxtəsər yazılışı	Mənası
subito piano	<i>sub. p</i>	<i>gözlənilmədən yavaş</i>
subito forte	<i>sub. f</i>	<i>gözlənilmədən güclü</i>
crescendo	<i>crecs.</i>	<i>getdikcə gücləndirərək</i>
diminuendo	<i>dim.</i>	<i>getdikcə zəiflədərək</i>

93. Moderato

94. Andante

63

$\frac{2}{4}$

p

V *V+* *V* *V+* *V* *V+*

sub. f

accel.

ff

95. Moderato

$\frac{2}{4}$

f

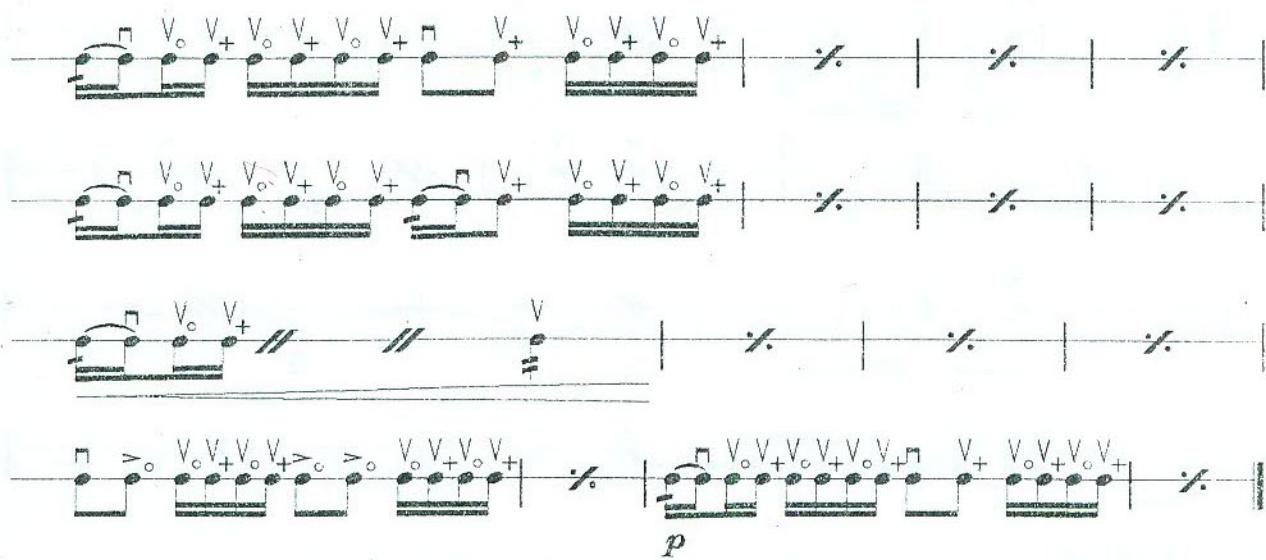
V *V+* *V* *V+* *V* *V+*

96. Allegro

$\frac{4}{4}$

mf

V *V+* *V* *V+* *V* *V+*

NOT YAZISININ MÜXTƏLİF İXTİSAR İŞARƏLƏRİ
(ABBREVIATURALAR)
(Ardı)

§ 39. Repriza

Repriza - təkrar işarəsidir. Musiqi əsərinin başlanğıcdan sona qədər bütövlükdə və yaxud onun ayrıca hissənin təkrarı üçün istifadə olunan işarəyə *repriza* deyilir. *Repriza* qoşa xəttlə xanə xəttini əvəz edərək iki nöqtə ilə işarə olunur. Məsələn: ||: :|| :||:.

Əsəri bütövlükdə təkrar etmək üçün istifadə olunan *repriza* işarəsi əsərin sonunda yazılır. Məsələn:

Əsərin bir hissəsinin təkrarı üçün istifadə olunan *repriza* işarəsi təkrar olunan hissənin həm əvvəlində, həm də axırında yazılır. Məsələn:

 Bayati Şiraz rəngi

97. Moderato

II.

S.Rüstəmov

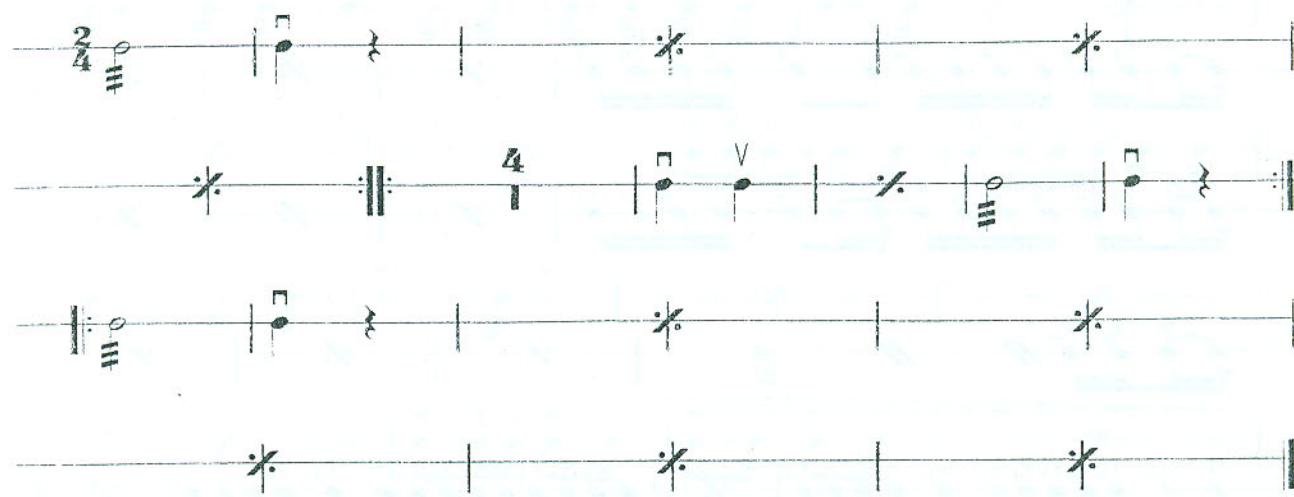
The musical score consists of three staves. The first two staves begin with a dynamic 'f' and a tempo marking '5'. The third staff begins with a dynamic 'p' and a tempo marking '6'. The notation includes vertical stems with horizontal strokes, eighth and sixteenth note equivalents, and rests. Measure numbers '1' and '5' are placed below the staff.

Heyrati

98.

II.

Ə.Bakıxanov

99 Andante

4 *f*

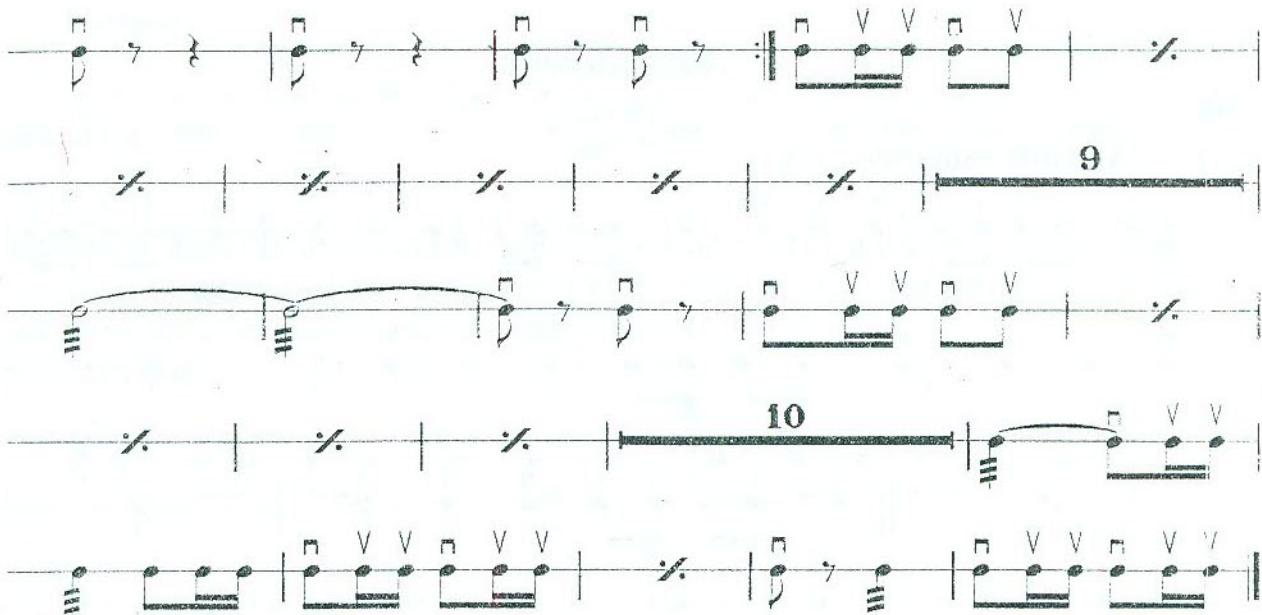
100.

12 Rəqs süitası

I hissə

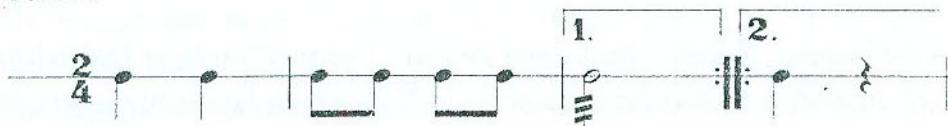
X. Cəfərov

2

§ 40. Volta

Musiqi əsəri bütövlükdə və onun hər hansı bir hissəsi təkrar olunduqda sonluğu dəyişə biler. Belə hallarda musiqi əsərini və ya onun hər hansı bir hissəsini başqa, dəyişən sonluqla təkrar etmək üçün birinci sonluqdan sonra repriza işarəsi yazılır. Əvvəlki sonluq və dəyişən sonluq kvadrat mötərizələrlə işarə olunur və italyanca onlar *Volta* ("dəfə" deməkdir) adlanır. Çox zaman Volta sözü buraxılaraq yalnız 1 və 2 rəqəmi yazılır. Beləliklə, musiqi əsəri və ya onun hissəsi bir dəfə birinci sonluqla (I Volta ilə) ifa olunur, təkrar zamanı isə ikinci sonluqla (II Volta ilə) bitirilir. Məsələn:

101. Moderato

ff

13 Azərbaycan

102

Andante cantabile

(Süita)

II hissə

S. Rüstamov

§ 41. Seqno

§ - Seqno işaretisi. Seqno (italyanca *segno* - "senyö") təkrar işaretəsidir. Bəzən təkrar olunan hissənin başlanğıcında seqno (§) və bundan sonra təkrar olunacaq hissənin axırında repriza işaretisi əvəzinə D.S. (dal seqno) sözləri yazılır ki, bu da "işarələnmiş yerdən başla" deməkdir.

Məsələn:

Beləliklə, musiqi əsəri ikinci dəfə seqno işaretəsindən axıra qədər təkrar olunur. Üçhisəli musiqi əsərlərində axırıcı hissə birincinin eyni olduğu halda o zaman üçüncü hissəni yenidən yazmamaq üçün ikinci hissənin axırında **Da capo** sözləri, yəni "əvvəldən başla", birinci hissənin axırında isə **Fine** yazılır ki, bu da "son" deməkdir.

Meselen:

The musical score concludes with a repeat sign, a double bar line, and the instruction "Fine D.C." positioned below the staff.

Beləliklə, ikinci dəfə əvvəldən başlayıb musiqi əsəri **Fine** sözündə tamamlanır.

Əgər musiqi əsəri orta hissədən təkrar olunursa, o zaman təkrar olunan hissənin əvvəlində və axırında seqno işarəsi yazılır.

Mæselen:

The image shows two staves of musical notation. The top staff begins with a treble clef, a 'G' time signature, and a key signature of one sharp. It consists of six measures, each starting with a quarter note. Measures 1-4 contain a eighth-note rest followed by a eighth-note head. Measures 5-6 contain a eighth-note head followed by a eighth-note rest. The bottom staff begins with a bass clef, a 'G' time signature, and a key signature of one sharp. It also consists of six measures, each starting with a quarter note. Measures 1-4 contain a eighth-note head followed by a eighth-note rest. Measures 5-6 contain a eighth-note rest followed by a eighth-note head.

Beləliklə, ikinci seqnodan birinci seqnoya qayıdaraq musiqi əsəri və yaxud onun hissəsi sona qədər ifa olunur. Bəzən əsərin sonunda **Dal seqno al Fine** (D.S. al Fine) sözleri yazılır. Bunun mənası isə “işarələnmiş yerdən başlayaraq sona qədər təkrar olunması”nı göstərir.

Mæselen:

İSTİFADƏ OLUNAN İFADƏLƏRİN İXTİSAR ŞƏKİLDƏ YAZILMASI:

D.S. (Da capo) - övveldən başla.

D.S. (Dal segno) - işaretlenmiş yerden başla.

Fine - son deməkdir.

Coda - müziğin eserinin ve ya onun hansı bir hissənin tamamlayıcı son bölümü.

Fasılə marşı

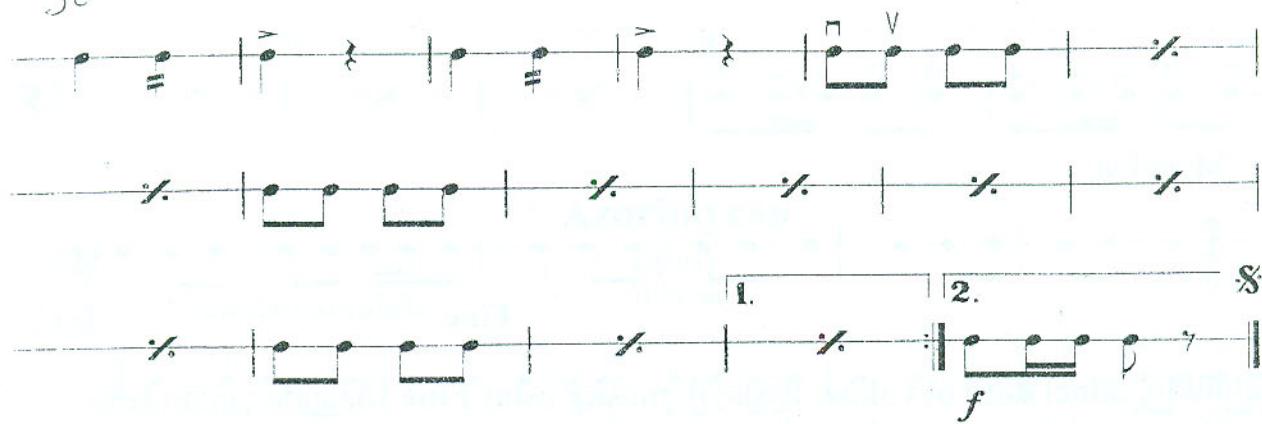
("Nişanlı qız" pyesindən)

S. Rüstəmov

103.

S. Tempo di marcia

30

15. Bahar təranəsi

104.

Moderato cantabile

II. Aşıqvari

S.Ələsqərov

[18] 10 **[19]** 7 **[20]** 4

[21] 10 **[22]** 10 **[23]** 10 **[24]** 9

[25]

[26] **meno mosso**
mf

[27]

D.S.

5 5 §

105. Moderato

106. Allegro

§ 42. Fanar

Fanar işaretisi belədir -

Musiqi əsərlərinin ifası zamanı çox vaxt təkrar olunan hissələrə təsadüf olunur. Bu hissələr təkrar işaretləri vasitəsilə göstərilir. Lakin bəzi hallarda təkrar olunan hissənin daxilində müəyyən bir musiqi parçasını ikinci dəfə təkrar etmək lazımlı gəlməyir. Bu zaman təkrar olunan hissənin daxilindəki təkrar olunmayan musiqi parçasını ifa etməmək üçün həmin parçanın həm əvvəlində, həm də qurta-racağında *fanar* işaretisi () yazılır.

Məsəlon:

Gösterilən nümunədə təkrar ifa zamanı iki fanar arasındaki hissə təkrar olunmur.

107. **Moderato**

108. **Allegro**

MUSIQİ ƏSƏRLƏRİNĐƏN PARÇALAR

II

3-3 Yalli
 ("Gülşən" baletindən)

S. Hacıbeyov

Maestoso

Nagara

Piano

sf

A musical score page showing two staves. The top staff is for strings (Violin I) and the bottom staff is for woodwinds (Oboe). Both staves have a common time signature. The strings play eighth-note patterns with dynamic markings 'V' and 'sf'. The woodwinds play eighth-note chords with dynamic markings 'sf' and '3'.

A musical score for piano. The top staff is a treble clef staff with a bracket above it, featuring sixteenth-note patterns with various dynamics like >, V, and =. The bottom staff is a bass clef staff with a dynamic sf, showing eighth-note patterns.

4 - 4 Yallı

Niyazi

Allegro moderato

A

Musical score for section A. The score consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '2') and has a key signature of three sharps. The bottom staff is in common time and has a key signature of one sharp. The music begins with eighth-note patterns in the treble and bass staves, followed by sixteenth-note patterns. Dynamics include 'f' (fortissimo) and 'tr' (trill). The section ends with a trill in the bass staff.

B

Musical score for section B. The score consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '2') and has a key signature of three sharps. The bottom staff is in common time and has a key signature of one sharp. The music features eighth-note patterns in the treble and bass staves. Measure 1 contains a trill in the bass staff. Measure 2 contains a trill in the treble staff. The section ends with a dynamic marking 'mf' (mezzo-forte).

C

Musical score for section C. The score consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '2') and has a key signature of three sharps. The bottom staff is in common time and has a key signature of one sharp. The music features eighth-note patterns in the treble and bass staves. Measure 1 contains a trill in the bass staff. Measure 2 contains a trill in the treble staff. The section ends with a dynamic marking 'f' (fortissimo).

Continuation of the musical score. The score consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '2') and has a key signature of three sharps. The bottom staff is in common time and has a key signature of one sharp. The music continues with eighth-note patterns in the treble and bass staves, maintaining the rhythmic and harmonic patterns established in sections A, B, and C.

mf

f

6-5 Yallah
I

C. Cahangirov

f

p

mf

1

84

Handwritten musical score for two staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The bottom staff consists of four measures of eighth-note patterns.

Handwritten musical score for two staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The bottom staff consists of four measures of eighth-note patterns.

Handwritten musical score for two staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The bottom staff consists of four measures of eighth-note patterns, ending with a fermata over the last note.

Handwritten musical score for two staves. The top staff consists of four measures of eighth-note patterns, divided into sections 1 and 2 by vertical bars. The bottom staff consists of four measures of eighth-note patterns, divided into sections 1 and 2 by vertical bars.

5

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#). The music consists of four measures. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G).

6

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#). The music consists of four measures. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G).

7

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#). The music consists of four measures. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G).

8

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp (F#). The music consists of four measures. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G). Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs (G, A) and (B, C). Bass staff has eighth-note pairs (D, E) and (F, G).

7-6 Sumqayit

S. Rüstemov

Tempo di marcia

1

2

3

tr

4

tr

5

160

f

160

160

6

ff

sf

8 - 7 Gəlmədin

S. Rüstəmov

$\frac{3}{4}$

1

tr.

2

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a single line with vertical strokes indicating pitch and horizontal strokes indicating duration. The bottom staff has three staves: Treble, Bass, and Alto. Measure 1 starts with a forte dynamic (f) in the bass staff. Measures 2 and 3 show eighth-note patterns in the treble staff.

3

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a single line with vertical strokes. The bottom staff has three staves: Treble, Bass, and Alto. Measure 1 starts with a mezzo-forte dynamic (mf) in the bass staff. Measures 2 and 3 show eighth-note patterns in the treble staff. Measure 4 ends with a piano dynamic (pp) followed by a decrescendo (p).

4

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a single line with vertical strokes. The bottom staff has three staves: Treble, Bass, and Alto. Measures 1 and 2 show eighth-note patterns in the treble staff. Measures 3 and 4 show eighth-note patterns in the bass staff.

5

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a single line with vertical strokes. The bottom staff has three staves: Treble, Bass, and Alto. Measures 1 and 2 show eighth-note patterns in the treble staff. Measures 3 and 4 show eighth-note patterns in the bass staff.

6

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp. It contains six measures of music with various note heads and stems. The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp. It also contains six measures of music with note heads and stems.

7

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp. It contains six measures of music with various note heads and stems. The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp. It also contains six measures of music with note heads and stems.

8

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp. It contains six measures of music with various note heads and stems. The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp. It also contains six measures of music with note heads and stems.

9

Handwritten musical score for two staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one sharp. It contains six measures of music with various note heads and stems. The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one sharp. It also contains six measures of music with note heads and stems.

10

Musical score page 10, measures 1-4. The top staff consists of a continuous eighth-note pattern with grace notes. The middle staff contains two measures of eighth-note pairs followed by a measure of eighth-note pairs with sharp signs. The bottom staff contains four measures of quarter notes.

Musical score page 10, measures 5-8. The top staff consists of a continuous eighth-note pattern with grace notes. The middle staff contains two measures of eighth-note pairs with sharp signs followed by a measure of eighth-note pairs. The bottom staff contains four measures of quarter notes.

Musical score page 10, measures 9-12. The top staff consists of a continuous eighth-note pattern with grace notes. The middle staff contains two measures of eighth-note pairs followed by a measure of eighth-note pairs with sharp signs. The bottom staff contains four measures of quarter notes.

Musical score page 10, measures 13-16. The top staff consists of a continuous eighth-note pattern with grace notes. The middle staff contains two measures of eighth-note pairs followed by a measure of eighth-note pairs with sharp signs. The bottom staff contains four measures of quarter notes.

Sərhədçilər marşı

S. Rüstəmov

1

8

12

12

2

2

3

3

3

Handwritten musical score for two staves. The top staff consists of a repeating pattern of eighth-note pairs, each pair marked with 'v' above and 'n' below the notes. The bottom staff is a continuous eighth-note bass line.

Handwritten musical score for two staves. The top staff includes a measure with sixteenth-note triplets marked 'vvvvv' and a measure with eighth-note pairs marked 'v v'. The bottom staff shows a continuous eighth-note bass line.

Handwritten musical score for two staves. The top staff shows a repeating pattern of eighth-note pairs with 'v' and 'n' markings. The bottom staff shows a continuous eighth-note bass line.

Handwritten musical score for two staves. The top staff shows a repeating pattern of eighth-note pairs with 'v' and 'n' markings. The bottom staff shows a continuous eighth-note bass line.

RİTMLƏR

II

Nümunənin №-si			Mosgələlərin №-si
30 62		Terekeme ritmi 1	148
31 64 R,Ə, 65		Terekeme ritmi 2	148
32 66		Terekeme ritmi əvvəldə forşlaq ilə 1	148 158
33 67 R,Ə, 68		Terekeme ritmi əvvəldə forşlaq ilə 2	158 149
34 69		Əfqan xalq mahnısının ritmi 1	124
35 70		"Kərəmi" aşiq mahnısı 1	155
36 70		"Kərəmi" aşiq mahnısı əvvəldə forşlaq ilə 1	150
37 71		Özbək rəqs ritmi I 1	150
38 71		Özbək rəqs ritmi I 2	150
39 72		Özbək rəqs ritmi II 1	150
40 72		Özbək rəqs ritmi II 2	158
41 73		Özbək rəqs ritmi əvvəldə forşlaq ilə I 1	158
42 73		Özbək rəqs ritmi əvvəldə forşlaq ilə I 2	158
43 73		Özbək rəqs ritmi tremolo ilə	150
44 74		Özbək rəqs ritmi əvvəldə forşlaq ilə II 1	158
45 74 R,Ə, 75		Özbək rəqs ritmi əvvəldə forşlaq ilə II 2	158 158
46 76		Özbək rəqs ritmi III 1	77
47 77		"Köçəri" rəqs ritmi 1	78
48 78		"Köçəri" rəqs ritmi 2	79

49 79		"Köçeri" rəqs ritmi 3	155
50 80		"Köçeri" rəqs ritmi forşlaq ilə 1	155
51 81		"Köçeri" rəqs ritmi forşlaq ilə 2	155
52 82		"Köçeri" rəqs ritmi forşlaq ilə 3	82
53 82 R.Ə, 83		"Köçeri" rəqs ritmi tremolo ilə 3 R.Ə.	155
54 84		Heyratı ritmi 1	84
55 86		Heyratı ritmi 2	86
56 87		Heyratı ritmi 3	87
57 88		Heyratı ritmi forşlaq ilə 1	155
58 90		Heyratı ritmi forşlaq ilə 2	155
59 91		Heyratı ritmi forşlaq ilə 3	155
60 92		Heyratı ritmi 2 forşlaq ilə 1	155
61 93		Heyratı ritmi 2 forşlaq ilə 2	155
62 94		Heyratı ritmi 2 forşlaq ilə 3	94
63 94 R.Ə. 95		Heyratı ritmi tremolo ilə 1 R.Ə.	155
64 96		"Kamalə" rəqs ritmi 1	152
65 97		"Kamalə" rəqs ritmi 2	152
66 99		"Kamalə" rəqs ritmi forşlaq ilə 1	158
67 100 R.Ə. 101		"Kamalə" rəqs ritmi forşlaq ilə 2	158
68 102		Qaytağı ritmi 1 (orta tempdə)	194
69 103		Qaytağı ritmi 2 (orta tempdə)	194
70 104		Qaytağı ritmi 3 (orta tempdə)	194

71 105		Qaytağı ritmi forşlaq ile 1 (orta tempde)	194
72 106		Qaytağı ritmi forşlaq ile 2 (orta tempde)	194
73 107 R.Θ. 108		Qaytağı ritmi forşlaq ile 3 (orta tempde) R.Θ.	194

Nümunelerin №-si	SOLO	Məşğələlərin №-si
11 62		Tərəkəmə ritmi ile 148
12 65		148
13 68		158
14 72		158
15 76		158
16 78		158
17 80		159
18 82		159
19 83		160
20 86		158
21 87		165

22 89		165
23 92		165
24a 94		165
b		158
25 94		161
26 101		161
27a 105		161
b		158

Müslüm!

III - SINIF

TEMP

(Ardı)

Templər	Adları (italyanca)	Mənası
AĞIR	Largetto Lento Grave Pesante	geniş asta ağır-ağır ağır
ORTA	Andantino Allegretto Marciale	asta, tələsmədən orta sür'ətdə
SÜRƏTLİ	Vivace Vivacissimo	tez, sürətli olduqca sürətli

16 Heyratı

109.

Allegretto

I.

Ə.Bakıxanov

The musical score for '16 Heyratı' features eight staves of music. Staff 1 begins with a dynamic 'f' and includes a slur over the first four measures. Staff 2 shows a transition with a fermata over the first measure. Staff 3 contains a grace note in the second measure. Staff 4 includes a fermata over the first measure. Staff 5 features a grace note in the second measure. Staff 6 includes a grace note in the second measure. Staff 7 includes a grace note in the second measure. Staff 8 concludes the piece. Measure numbers 14 and 2 are marked at the end of the score.

17 Heyratı

110. Marciale

III.

Ə.Bakıxanov

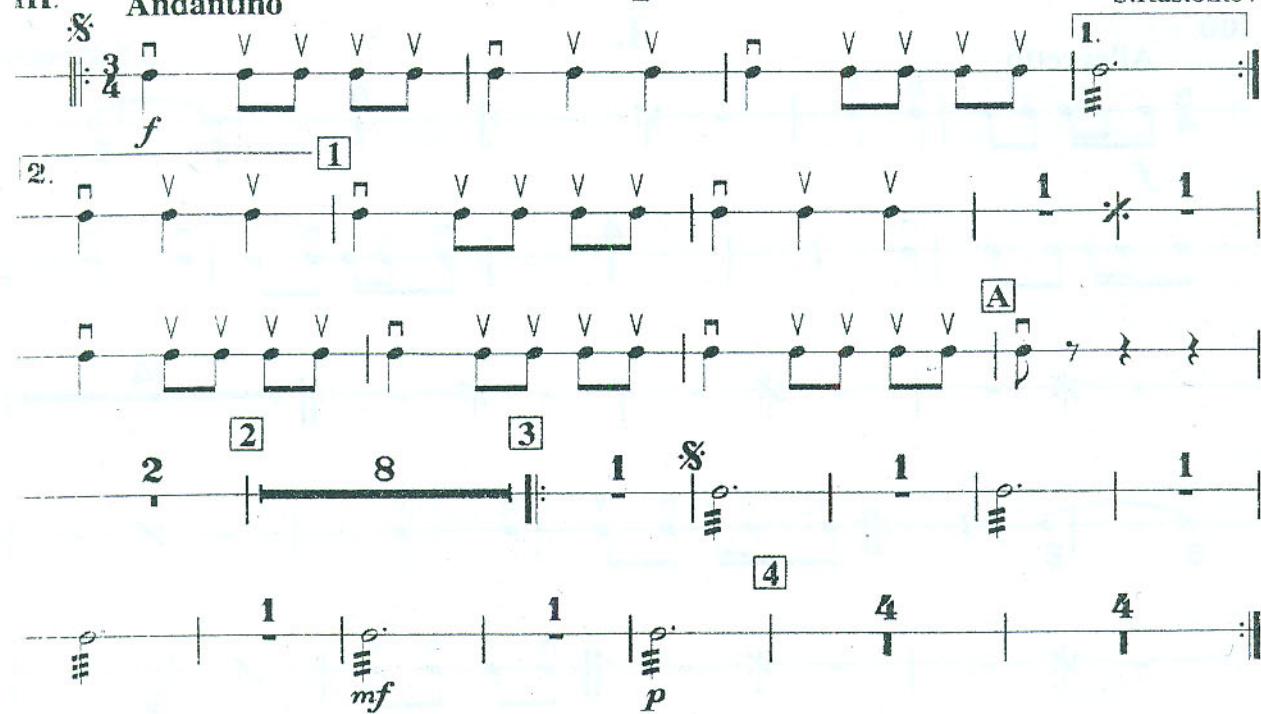

18 Bayatı Şiraz rəngi

111. Andantino

I

S.Rüstəmov

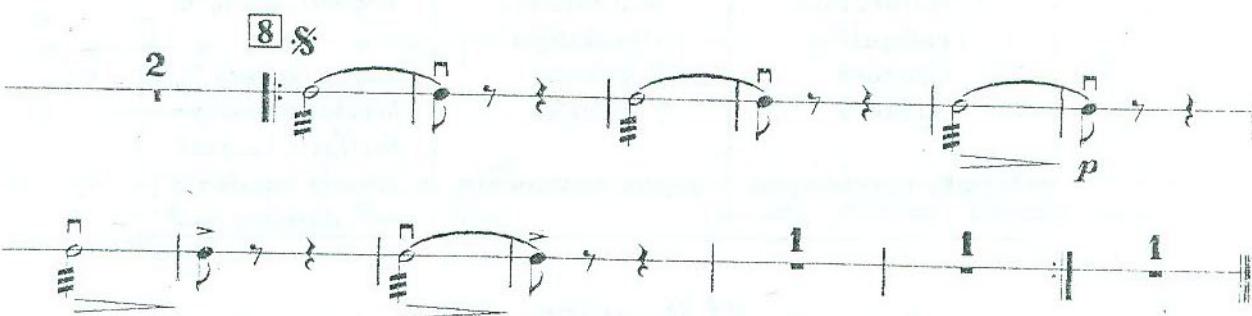
19 Bayatı Şiraz rəngi

112. Moderato

III

S.Rüstəmov

TEMPİN TƏDRİCLƏ DƏYİŞMƏSİ

Terminlər	İxtisar yazılışı	Mənası
allargando	allarg.	genişləndirərək
slentando	slent.	yavaşdıraraq
rallentando	rall.	astalaşdıraraq
precipitando	precipit.	siddətlə, tələsik olaraq
stringendo	string.	tələsərək, sürətləndirərək
smorzando	smorz.	sürəti azaldıraraq
stretto	stretto	yığcam, tempi artıraraq

Qeyd: 1) Tempi aydınlaşdırıcı əlavə terminlər.

Terminlər	Tələffüzü	Mənası
<i>piu</i>	piyu	<i>artıq, daha</i>
<i>meno</i>	meno	<i>az</i>
<i>mezzo</i>	messo	<i>orta, yarı</i>
<i>non</i>	non	<i>yox</i>
<i>non troppo</i>	non troppo	<i>o qədər də yox, tələsmədən</i>
<i>sempre</i>	sempre	<i>həmişə, daimi</i>
<i>assai</i>	assai	<i>olduqca</i>
<i>poco</i>	poko	<i>bir az</i>
<i>subito</i>	subito	<i>gözlənilmədən, birdən</i>
<i>con moto</i>	kon moto	<i>hərəkətlə</i>
<i>secco</i>	sekko	<i>qırıq-qırıq, qısa</i>
<i>solo</i>	solo	<i>tək</i>
<i>tutti</i>	tutti	<i>hamisi (alətlərin)</i>
<i>molto</i>	molto	<i>çox</i>
<i>ad libitum</i>	ad libitum	<i>istədiyiniz kimi, sərbəst</i>
<i>rubato</i>	rubato	<i>metrsiz, sərbəst</i>
<i>mosso</i>	mosso	<i>cəld, tez</i>

2) Əsərin ifasına müəyyən xarakter vermək üçün işlədirilən terminlər:

Terminlər	Tələffüzü	Mənası
Maestozo	maestozo	<i>təntənəli</i>
Scherzando	skersando	<i>məzəli</i>
Con brio	kon brio	<i>qızğın</i>
Grazioso	qrasiozo	<i>zərif</i>
Cantabile	kantabile	<i>məlahətli</i>
Dolce	dolçe	<i>incə</i>

Espressivo	espressivo	<i>mənali</i>
Agitato	agitato	<i>həyəcanlı</i>
Addolorando	addolorando	<i>kədərli, qəmçin</i>
Tranquillo	tranquillo	<i>sakit</i>
Giocoso	cokozo	<i>şən, oynaq</i>
Attacca	attakka	<i>hissədən hissəyə</i>
Doppio movimento	doppi movimento	<i>fasıləsiz keçmək</i>
		<i>əvvəlki temdən 2 dəfə tez</i>

113. **Moderato**

21 Romans

Q.Artyomovski

3/4
mf

simile

3

4

1. 2.

rit. pp

114. **Vivace**

4/4
mf

V V V rit.

ad libitum

Maestoso

115.

1 più mosso A

Ü. Hacibeyev

1

2

3

B

4

5 rit.

6 a tempo

V. §

7

2

C

5 **7** **1**

f **f** **ff**

8

9

DİNAMİK İŞARƏLƏR (Ardı)

Terminlər	Müxtəsər yazılışı	Mənası
fortissimo	<i>fff</i>	<i>son dərəcə güclü</i>
pianissimo	<i>ppp</i>	<i>son dərəcə zəif</i>
mezzo	<i>m</i>	<i>yarı səslə</i>
meno forte		<i>azca bərk</i>
meno piano		<i>azca asta</i>

23. Gəlmədin

S.Rüstəmov

116. Vivace

1

2

3

4

5

117. Marciale

76
78

fff

precipit.

f

24 Bahar tərənəsi

I.

S. Ólæsgærður

mf

1

3

2

3

1

DİNAMİK İŞARƏLƏRİN TƏDRİCƏN DƏYİŞMƏSİ

Terminlər	Müxtəsər yazılışı	Mənası
piu piano	<i>piu p</i>	daha sakin
piu forte	<i>piu f</i>	daha güclü
sempre piano	<i>sempre p</i>	daim yavaş
sempre forte	<i>sempre f</i>	daim güclü
poco a poco	<i>poco</i>	yavaş-yavaş
molto	<i>molto</i>	çox
simile	<i>simile</i>	eyni qaydada
sforzando	<i>sfz</i>	başlangıcı ani olaraq güclü səs

Qeyd: Səslənmədə istifadə olunan köməkçi terminlər.

Terminlər	Tələffüzü	Mənası
<i>Abbassando</i>	abboasando	<i>səs qüvvəsini azaltmaq</i>
<i>Bussato</i>	bussato	<i>qüvvəli, çox bərk səslə</i>
<i>Calando</i>	kalyando	<i>səs qüvvəsini azaltmaq, sönükləşdir</i>
<i>Decrescendo</i>	dekreşendo	<i>səsin səslənmə qüvvəsinin azadılması</i>
<i>Rinforzando</i>	rinforçando	<i>gözlənilmədən gücləndirmək</i>
<i>Sonoro</i>	sonoro	<i>bərk, bərk səslənmə</i>
<i>Stirando</i>	stirando	<i>uzadaraq</i>
<i>Voce</i>	voçe	<i>səs</i>

120. Allegro

The musical score for exercise 120, Allegro, is composed of eight staves of music in common time (4/4). The dynamics and performance instructions are as follows:

- Staff 1: dynamic **fff**, instruction **f** above staff, dynamic **f**.
- Staff 2: dynamic **f**.
- Staff 3: dynamic **ff**, instruction **meno f**.
- Staff 4: dynamic **ff**, instruction **accel.**.
- Staff 5: dynamic **ff**, instruction **sempre f**.
- Staff 6: dynamic **ff**.
- Staff 7: dynamic **ff**.
- Staff 8: dynamic **ff**.

121. Grave

p

Scherzando

più f

p

f

122. Andantino

f

precipit.

più f

rall.

messo

sempre f

123. Pesante

§ 43. Notların əsas ölçüsünü artırıran əlavə işarələr

NÖQTƏLİ NOT

Bəzi hallarda yazılın notun əsas ölçüsünü (uzunluğunu) artırmaq üçün nöqtə işarəsindən istifadə edilir. Hər hansı notun sağ tərəfində nöqtə qoyulsara, bu nöqtə həmin notun uzunluğunu onun öz ölçüsünün yarısı qədər artırır.

Məsələn: $\textcircled{o} \cdot = o$ $\textcircled{d} = d$ $\textcircled{d\cdot} = d \text{ } d$ $\textcircled{d..} = d \text{ } d \text{ } d$

Notun yanında iki nöqtə olarsa, birinci nöqtə notun ölçüsünü yarısı qədər artırır, ikinci nöqtə isə birinci nöqtənin yarısına və ya notun dördə birinə bərabər olur.

Məsələn: $\textcircled{o}.. = o \text{ } d$ $\textcircled{d..} = d \text{ } d \text{ } d$ $\textcircled{d..} = d \text{ } d \text{ } d$

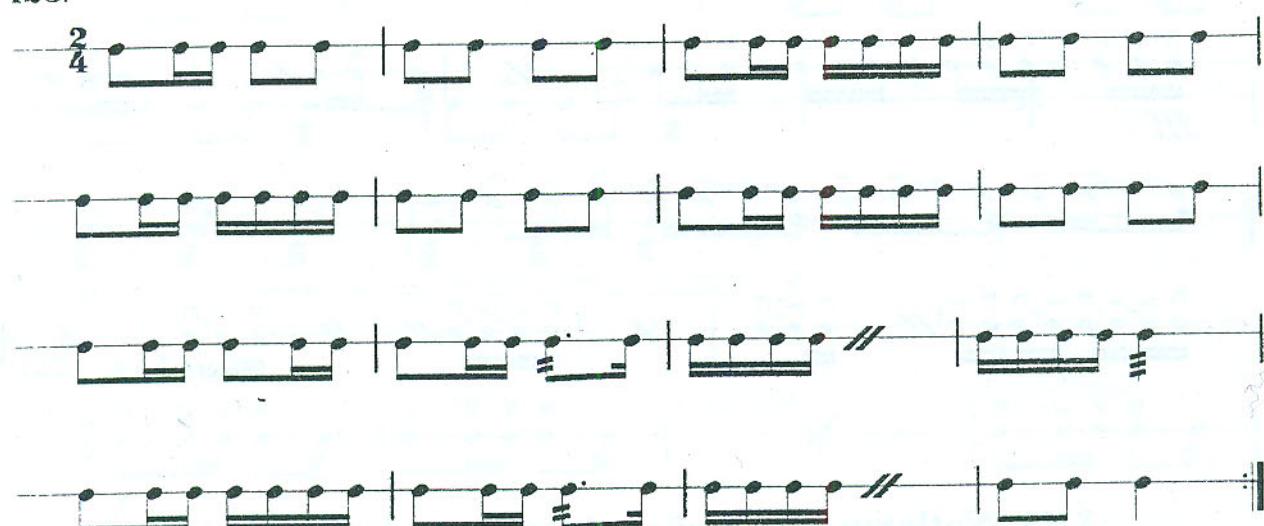
124. Marciale

25 Uşaq polkası

125.

M. Qlinka

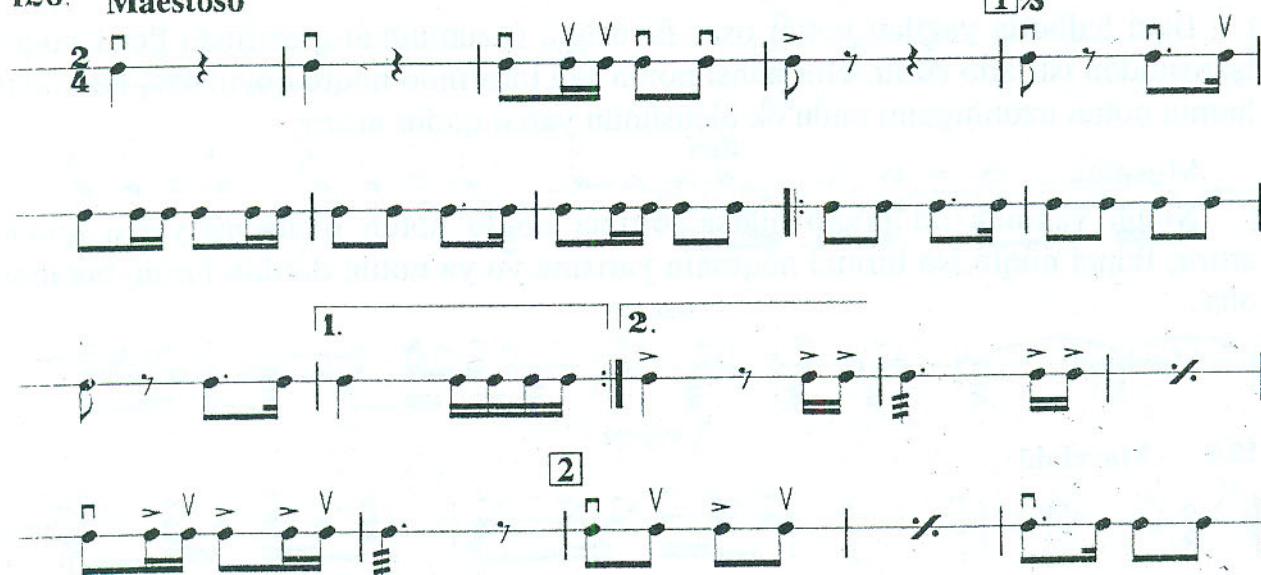

26 Sərhədçilər marşı

126. Maestoso

S. Rüstəmov

18

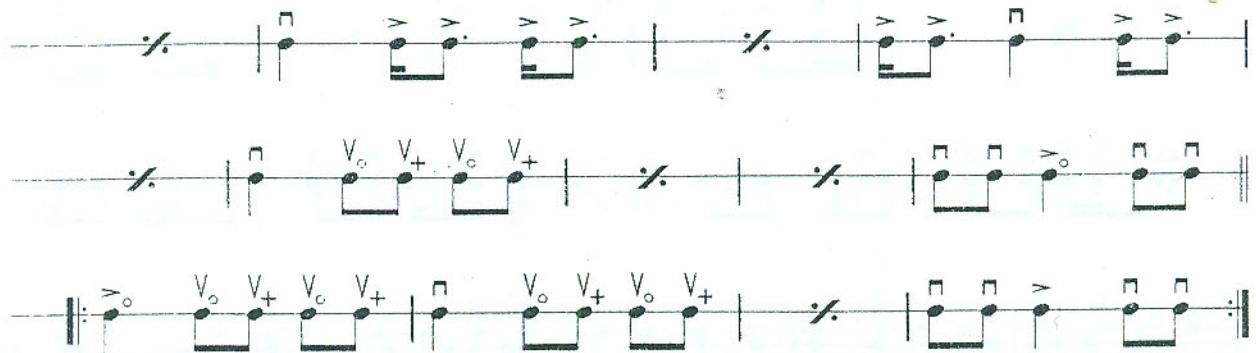

Hand-drawn musical notation on five staves. The notation uses vertical stems with dots for note heads. The first four staves begin with a vertical bar line. The first staff has a 'G' clef, the second a 'C' clef, the third an 'F' clef, and the fourth a 'C' clef. The fifth staff begins with a vertical bar line and has a 'G' clef. Various slurs and rests are present, along with several 'V' and 'X' marks above the stems. The number '4' is written in a box on the left side of the page.

127. Lento

A handwritten musical score consisting of six staves. The first staff uses a soprano C-clef, has a key signature of one sharp, and a tempo marking of 4/4. It features a dynamic instruction 'f' at the beginning. The second staff uses an alto F-clef and includes a measure with a single note followed by a double bar line. The third staff uses a tenor G-clef. The fourth staff uses a bass F-clef. The fifth staff uses a soprano C-clef. The sixth staff uses an alto F-clef. Measures throughout the score include various note heads (circles, squares, rectangles) and rests, with some notes having vertical stems and others horizontal stems.

128. Andantino

NÖQTƏLİ PAUZA

Bəzi hallarda yazılın pauzanın əsas ölçüsünü (uzunluğunu) artırmaq üçün nöqtə işarəsindən istifadə edilir. Hər hansı pauzanın sağ tərəfində nöqtə qoyularsa, bu nöqtə həmin pauzanın uzunluğunu onun öz ölçüsünün yarısı qədər artırır.

Mesején: $\text{w} = \text{w} \text{ w}$ $\text{w}' = \text{w} \text{ } \{\}$ $\{\cdot\} = \{\} \text{ w}$ $\text{w}' = \text{w} \text{ } \{\cdot\}$

Pauzanın yanında iki nöqtə olarsa, birinci nöqtə pauzanın ölçüsünü yarısı qədər artırır, ikinci nöqtə isə birinci nöqtənin yarısına və ya notun dördə birinə bərabər olur.

Mesélőn: $\pi_1 = \pi \pm \zeta$ $\pi'' = \pm \zeta \gamma$ $\zeta'' = \zeta \gamma \beta$

129. Andante

A handwritten musical score consisting of four staves. The top staff starts with a tempo marking of 90 and a 3/4 time signature. It features a continuous series of eighth-note pairs and sixteenth-note pairs, separated by vertical bar lines. The second staff continues this pattern. The third staff begins with a single eighth note followed by a sixteenth-note pair, then a sixteenth-note triplet, and a sixteenth-note pair again. The fourth staff concludes the section with a sixteenth-note pair, followed by a sixteenth-note pair with a circled 'o' above it, another sixteenth-note pair with a circled 'o' above it, and a sixteenth-note pair with a circled 'V+' above it.

26 Birinci fantaziya

II.

130. Tempo di Valse

Ü. Hacıbeyov

Musical score for piece 130, featuring three staves of 3/4 time valse music. The first staff starts with a dynamic of *mf*. The second staff begins with a measure of eighth notes followed by a fermata. The third staff ends with a measure of eighth notes followed by a fermata.

131. Andante

27 Neapolitan mahnisi

P. Çaykovski

Musical score for piece 131, featuring six staves of 2/4 time Andante music. The first staff starts with a dynamic of *p*. The score includes performance markings such as fermatas and slurs. Section numbers 1, 2, and 3 are indicated above the staves. The music consists of eighth-note patterns.

4 **Vivo**

5

XANƏ
(*Ardı*)

§ 44. $\frac{3}{8}$ ölçüülü xanə

$\frac{3}{8}$ ölçüülü xanə üç səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

Məsələn: $\frac{3}{8}$ ||
1 2 3 1 2 3 1 2 3

Üstdəki 3 rəqəmi hər hansı xanənin üç ölçüülü olduğunu, altdakı 8 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir. $\frac{3}{8}$ ölçüülü xanə sadə xanədir. $\frac{3}{8}$ ölçüülü xanə $\frac{3}{4}$ ölçüülü xanə kimi dirijorluq olunur.

132. Allegro

133. Andantino

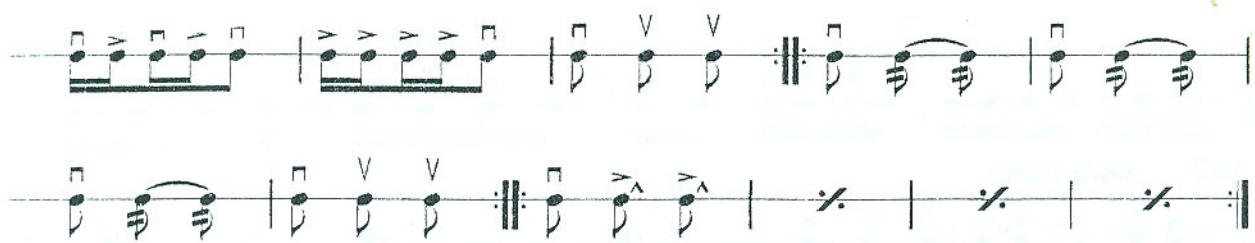
Hand-drawn musical score for exercise 133 in 3/8 time. The score consists of six staves of music. The first staff starts with a dynamic of *mp*. The second staff begins with a bass note. The third staff features a bass line with vertical stems. The fourth staff contains a series of eighth-note patterns. The fifth staff includes a bass line with vertical stems. The sixth staff concludes the section.

134. Allegretto

Hand-drawn musical score for exercise 134 in 3/8 time. The score consists of six staves of music. The first staff starts with a dynamic of *ff*. The second staff begins with a bass note. The third staff features a bass line with vertical stems. The fourth staff includes a series of eighth-note patterns. The fifth staff includes a bass line with vertical stems. The sixth staff concludes the section.

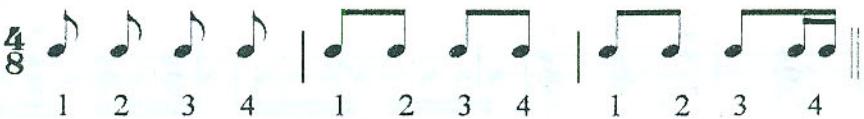
135. Lento

Hand-drawn musical score for exercise 135 in 3/8 time. The score consists of six staves of music. The first staff starts with a dynamic of *p*. The second staff begins with a bass note. The third staff features a bass line with vertical stems. The fourth staff includes a series of eighth-note patterns. The fifth staff includes a bass line with vertical stems. The sixth staff concludes the section.

§ 45. $\frac{4}{8}$ ölçüülü xanə

$\frac{4}{8}$ ölçüülü xanə dörd səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

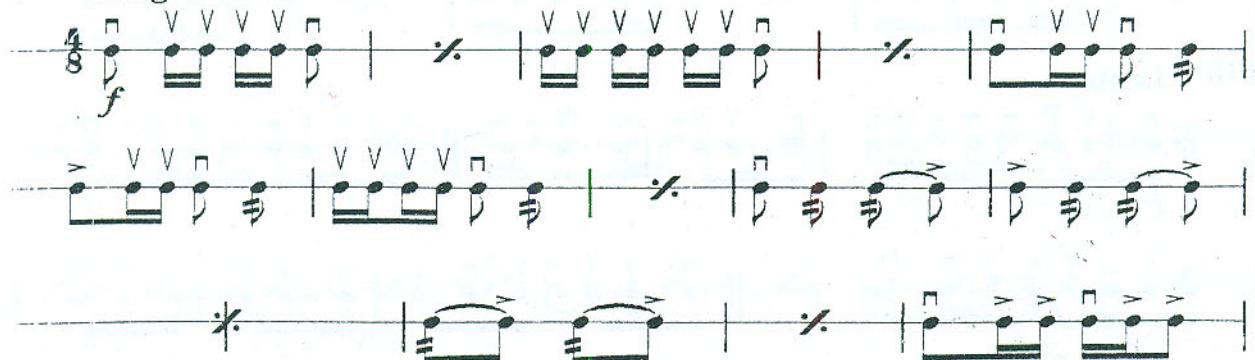
Məsələn:

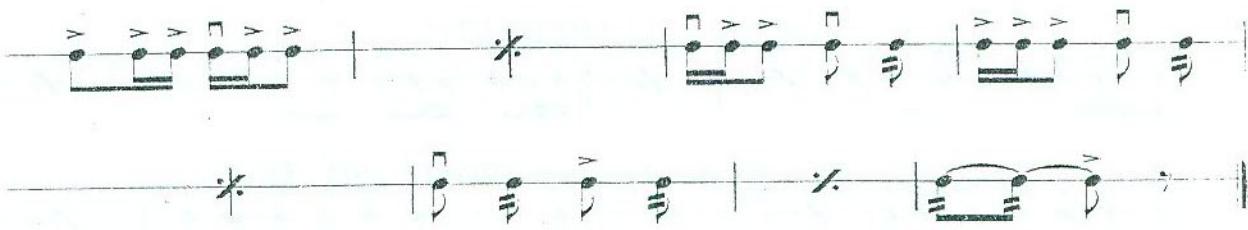
Üstdəki 4 rəqəmi hər hansı xanənin dörd ölçüülü olduğunu, altdakı 8 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir. $\frac{4}{8}$ ölçüülü xanə $\frac{4}{4}$ ölçüülü xanə kimi dioijorluq olunur. $\frac{4}{8}$ ölçüülü xanə iki $\frac{2}{8}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir ($\frac{2}{8} + \frac{2}{8} = \frac{4}{8}$).

136. Vivace

137. Allegro

§ 46. $\frac{5}{4}$ ölçülü xanə

Müxtəlif ölçülü iki sadə xanənin birləşməsindən əmələ gələn xanoyə qarşıya xanə deyilir.

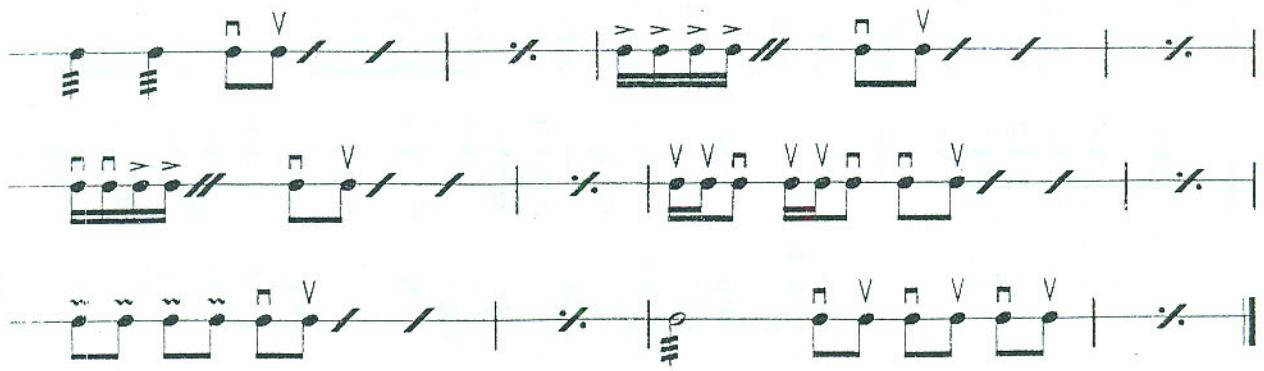
$\frac{5}{4}$ ölçülü xanə $\frac{2}{4}$ və $\frac{3}{4}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün *qarışiq* xanə adlanır ($\frac{2}{4} + \frac{3}{4} = \frac{5}{4}$).

Məsələn: $\frac{2}{4}$ | $\frac{3}{4}$ | $\frac{5}{4}$

$\frac{5}{4}$ ölçülü xanə beş çərəklik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür. Üstdəki 5 rəqəmi hər hansı xanənin beş ölçüyü olduğunu, altdakı 4 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir çərəklik nota bərabər olduğunu göstərir.

138. Andantino

139. Moderato

§ 47. 5 ölçülü xanə

5 ölçüülü xanə beş səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

A musical staff showing a measure in common time. The measure consists of five eighth notes. The first four notes are grouped by a vertical bar line, and the fifth note is aligned with the beginning of the next measure.

Üstdəki 5 rəqəmi hər hansı xanənin beş ölçülü olduğunu, altdakı 8 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir. $\frac{5}{8}$ ölçülü xanə qarışq xanədir ($\frac{3}{8} + \frac{2}{8} = \frac{5}{8}$).

140. Andante

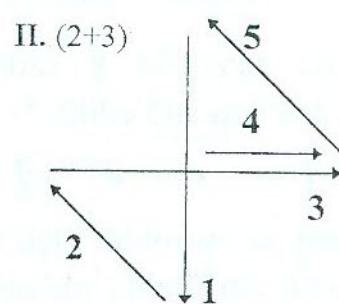
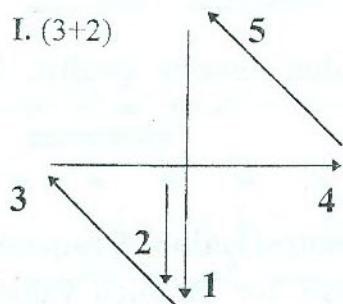
14.1. Marciale

DİRİJORLUQ ETMƏ (Ardı)

§ 48. Beş ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi

Beş ölçülü xanəni dirijorluq edərkən xanənin ölçü vahidi (hissələri) əlin beş hərəkəti ilə sayılır.

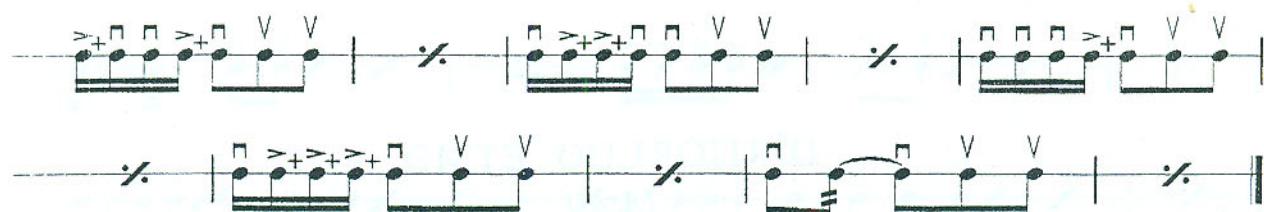

142. Moderato

f

143. Andantino

mf

XANΘ

(Ardi)

§ 49. **6** ölçülü xanə

$\frac{6}{4}$ ölçülü xanə iki **$\frac{3}{4}$** sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir.

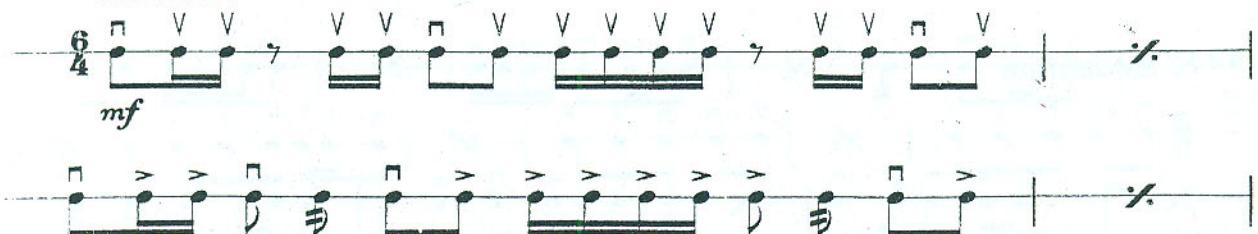
Meselen: $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{6}{4}$

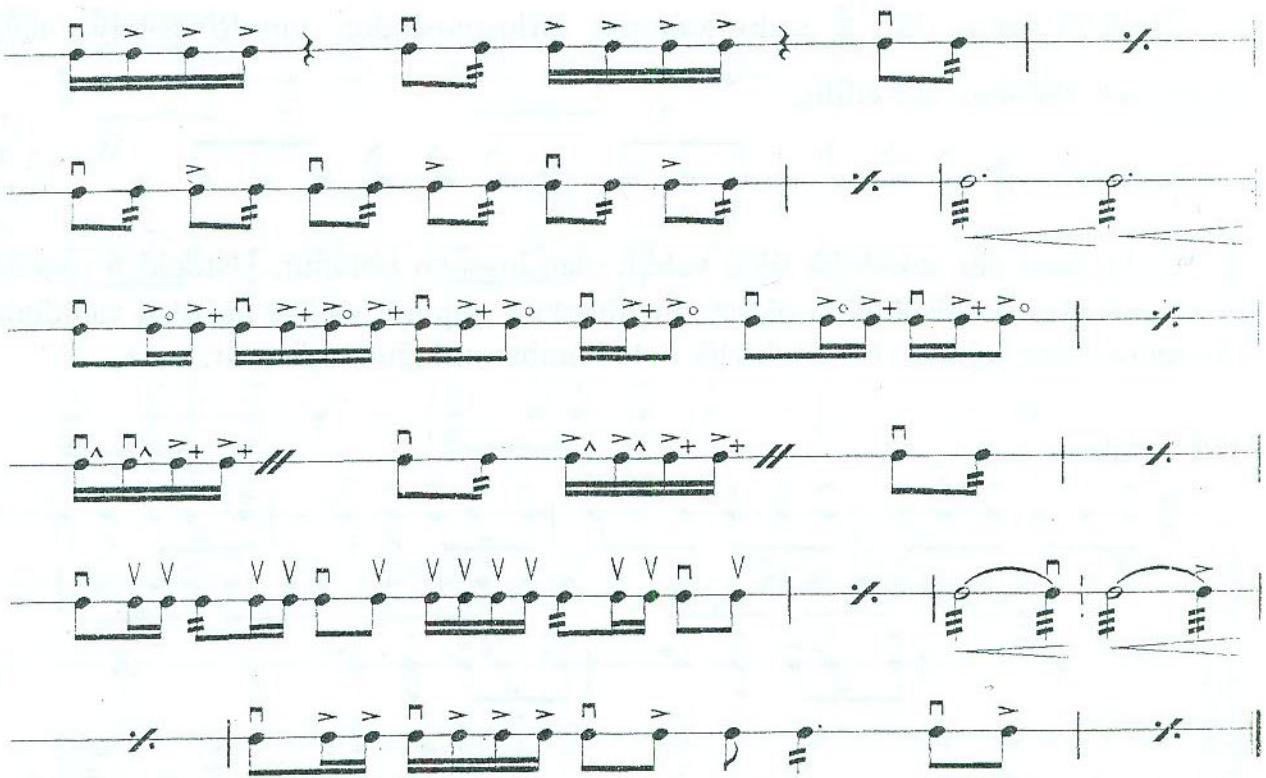
6 ölçüülü xanə altı çərəklik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür. Üstdəki 6 rəqəmi hər hansı xanənin altı ölçüülü olduğunu, altdakı 4 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir çərəklik nota bərabər olduğunu göstərir.

144. Allegro

145. Moderato

146. Andantino

ff

$\frac{6}{4}$

A handwritten musical score consisting of ten measures on a single staff. The music is written in common time (indicated by a 'C'). Measure 1: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 2: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 3: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 4: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 5: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 6: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 7: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 8: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 9: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair. Measure 10: A series of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair.

§ 50. ⁶ ölçülü xanə

6 ölçülü xanə iki **3** sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir.

Meselen: $\frac{3}{8}$ | || $\frac{6}{8}$ ||

6 ölçülu xanə altı səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür. Üstdəki **6** rəqəmi hər hansı xanənin altı ölçülu olduğunu, altdakı **8** rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir.

147. Adagio

148. **Moderato**

III. Moderate
30 6 □ V₊ >
31 8 ff

A handwritten musical score consisting of five staves of music. The music is written in common time (indicated by 'C') and includes various note heads (square, circle, triangle) and rests. The first staff begins with a square note followed by a series of eighth-note patterns involving a square note, a vertical bar with a plus sign, and a vertical bar with a circle. The second staff continues this pattern. The third staff introduces vertical bar notes with a circle or a plus sign. The fourth staff features vertical bar notes with a circle or a plus sign, and the fifth staff concludes the section with vertical bar notes.

149. Giocoso

Andante

A handwritten musical score for four staves. The title "Andante" is at the top left. The first staff has a treble clef, a B-flat key signature, and a common time signature. It features vertical bar lines and various note heads with markings like V+, >, and o. The second staff has a bass clef, a C key signature, and a common time signature. The third staff has a treble clef, a G key signature, and a common time signature. The fourth staff has a bass clef, a C key signature, and a common time signature. Each staff contains measures of music with corresponding vertical bar lines.

150. Allegro

37

38

39

40

43

112

f

Vivo

ff

151. Vivo

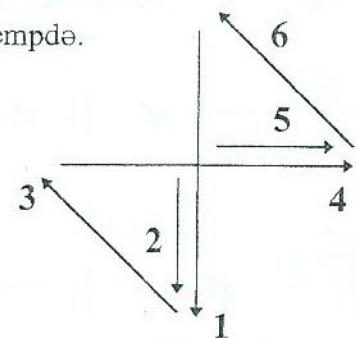
A handwritten musical score for a single melodic line, likely for a bowed instrument like cello or double bass. The score consists of six staves of music, each with a different rhythmic pattern. The first staff starts at measure 102 with a 6/8 time signature and dynamic ff. Measures 102-103 show eighth-note patterns with various slurs and grace notes. Measures 104-105 continue this style. Measures 106-107 feature sixteenth-note patterns. Measures 108-109 show eighth-note patterns again. Measures 110-111 feature sixteenth-note patterns. Measures 112-113 show eighth-note patterns. Measures 114-115 feature sixteenth-note patterns. Measures 116-117 show eighth-note patterns. Measures 118-119 feature sixteenth-note patterns. Measures 120-121 show eighth-note patterns. Measures 122-123 feature sixteenth-note patterns. Measures 124-125 show eighth-note patterns. Measures 126-127 feature sixteenth-note patterns. Measures 128-129 show eighth-note patterns. Measures 130-131 feature sixteenth-note patterns. Measures 132-133 show eighth-note patterns. Measures 134-135 feature sixteenth-note patterns. Measures 136-137 show eighth-note patterns. Measures 138-139 feature sixteenth-note patterns. Measures 140-141 show eighth-note patterns. Measures 142-143 feature sixteenth-note patterns. Measures 144-145 show eighth-note patterns. Measures 146-147 feature sixteenth-note patterns. Measures 148-149 show eighth-note patterns. Measures 150-151 feature sixteenth-note patterns. Measures 152-153 show eighth-note patterns. Measures 154-155 feature sixteenth-note patterns. Measures 156-157 show eighth-note patterns. Measures 158-159 feature sixteenth-note patterns. Measures 160-161 show eighth-note patterns. Measures 162-163 feature sixteenth-note patterns. Measures 164-165 show eighth-note patterns. Measures 166-167 feature sixteenth-note patterns. Measures 168-169 show eighth-note patterns. Measures 170-171 feature sixteenth-note patterns. Measures 172-173 show eighth-note patterns. Measures 174-175 feature sixteenth-note patterns. Measures 176-177 show eighth-note patterns. Measures 178-179 feature sixteenth-note patterns. Measures 180-181 show eighth-note patterns. Measures 182-183 feature sixteenth-note patterns. Measures 184-185 show eighth-note patterns. Measures 186-187 feature sixteenth-note patterns. Measures 188-189 show eighth-note patterns. Measures 190-191 feature sixteenth-note patterns. Measures 192-193 show eighth-note patterns. Measures 194-195 feature sixteenth-note patterns. Measures 196-197 show eighth-note patterns. Measures 198-199 feature sixteenth-note patterns. Measures 200-201 show eighth-note patterns. Measures 202-203 feature sixteenth-note patterns. Measures 204-205 show eighth-note patterns. Measures 206-207 feature sixteenth-note patterns. Measures 208-209 show eighth-note patterns. Measures 210-211 feature sixteenth-note patterns. Measures 212-213 show eighth-note patterns. Measures 214-215 feature sixteenth-note patterns. Measures 216-217 show eighth-note patterns. Measures 218-219 feature sixteenth-note patterns. Measures 220-221 show eighth-note patterns. Measures 222-223 feature sixteenth-note patterns. Measures 224-225 show eighth-note patterns. Measures 226-227 feature sixteenth-note patterns. Measures 228-229 show eighth-note patterns. Measures 230-231 feature sixteenth-note patterns. Measures 232-233 show eighth-note patterns. Measures 234-235 feature sixteenth-note patterns. Measures 236-237 show eighth-note patterns. Measures 238-239 feature sixteenth-note patterns. Measures 240-241 show eighth-note patterns. Measures 242-243 feature sixteenth-note patterns. Measures 244-245 show eighth-note patterns. Measures 246-247 feature sixteenth-note patterns. Measures 248-249 show eighth-note patterns. Measures 250-251 feature sixteenth-note patterns. Measures 252-253 show eighth-note patterns. Measures 254-255 feature sixteenth-note patterns. Measures 256-257 show eighth-note patterns. Measures 258-259 feature sixteenth-note patterns. Measures 260-261 show eighth-note patterns. Measures 262-263 feature sixteenth-note patterns. Measures 264-265 show eighth-note patterns. Measures 266-267 feature sixteenth-note patterns. Measures 268-269 show eighth-note patterns. Measures 270-271 feature sixteenth-note patterns. Measures 272-273 show eighth-note patterns. Measures 274-275 feature sixteenth-note patterns. Measures 276-277 show eighth-note patterns. Measures 278-279 feature sixteenth-note patterns. Measures 280-281 show eighth-note patterns. Measures 282-283 feature sixteenth-note patterns. Measures 284-285 show eighth-note patterns. Measures 286-287 feature sixteenth-note patterns. Measures 288-289 show eighth-note patterns. Measures 290-291 feature sixteenth-note patterns. Measures 292-293 show eighth-note patterns. Measures 294-295 feature sixteenth-note patterns. Measures 296-297 show eighth-note patterns. Measures 298-299 feature sixteenth-note patterns. Measures 298-299 show eighth-note patterns.

DIRİJORLUQ ETMƏ (*Ardı*)

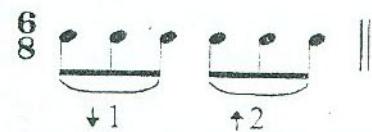
§ 51. Altı ölçülu xanənin dirijorluq edilməsi

Altı ölçülu xanəni aşağıda göstərilən kimi dirijorluq edirlər:

I. Asta tempdə.

II. Cəld,
sürətli
tempdə
iki hissəli
kimi
göstərilir.

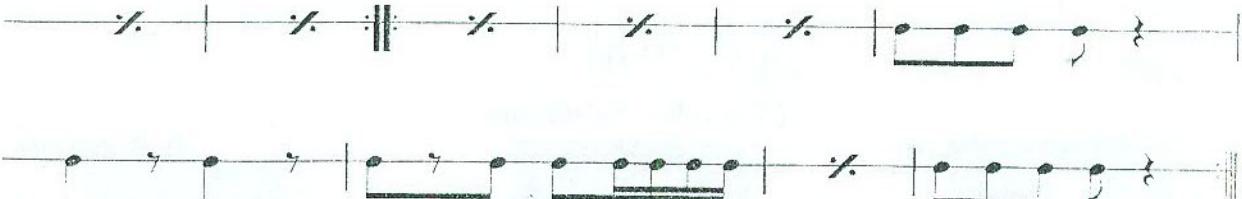
31 Yallı

("Gözün aydın" musiqili komediyasından)

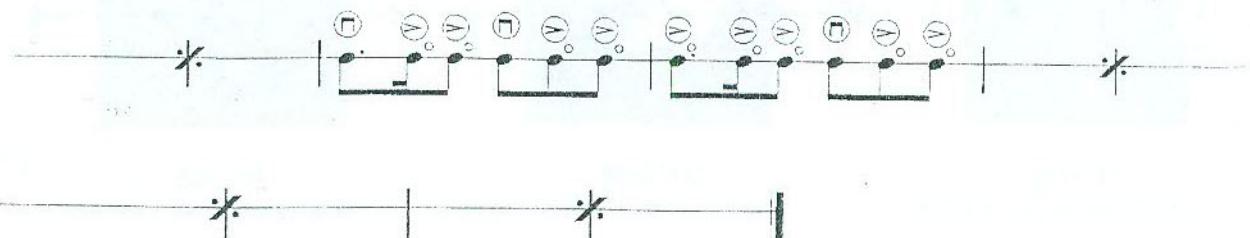
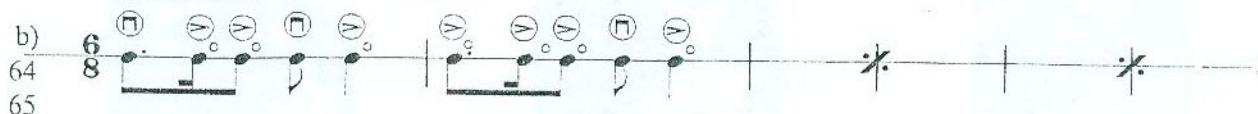
152.

Allegro con brio

F. Əmirov

Moderato

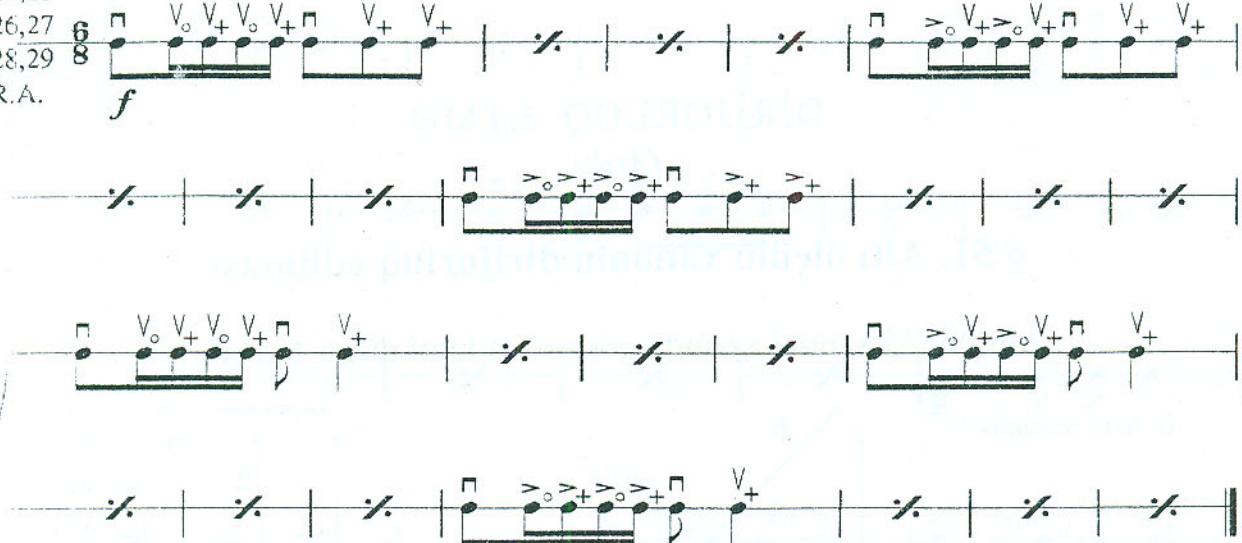
153.

24,25 Andante

26,27

28,29

R.A.

f

154.

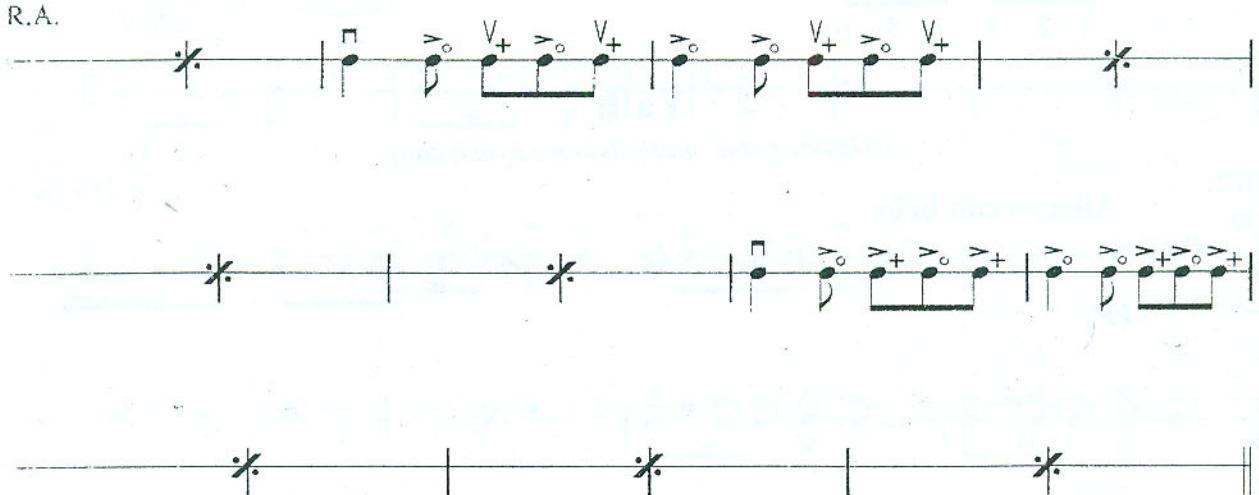
a)

21

22

23

R.A.

f

32 Rəqs

("Qız qalası" baletindən)

Ə. Bədəlbəyli

Allegro animato

9

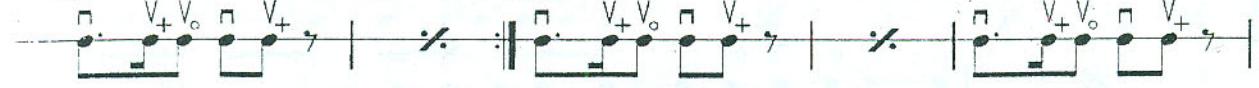
b)

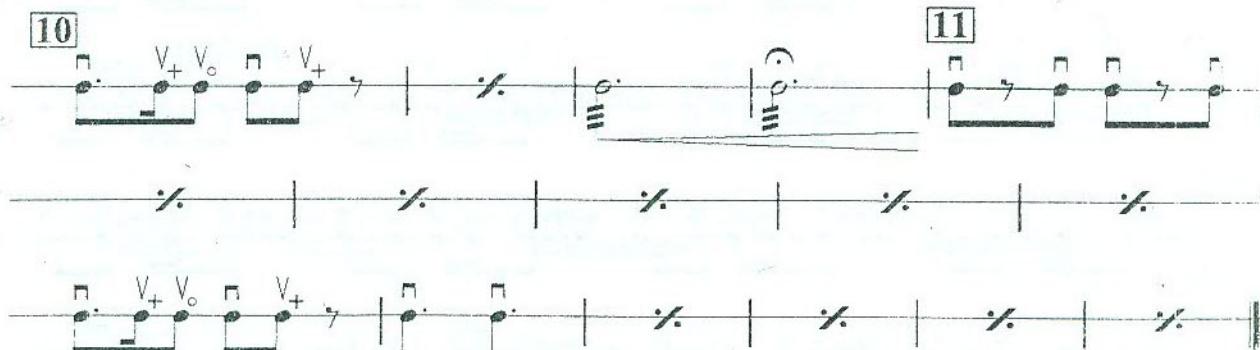
f

1.

f

2.

f

MELİZMLƏR (*Ardı*)

§ 52. Qısa forşlaq

Forşlaq - melizm, yəni musiqidə bəzək üçün istifadə edilən işaretlərdən biridir. *Forşlaq* xanənin ümumi ölçüsünə daxil olmayan kiçik notlardan ibarət olur. Çox zaman melodiyani gözəlləşdirmək üçün forşlaqdan istifadə edilir.

Forşlaq - əsas səsin əvvəlində yazılın və əsas notla liqa vasitəsi ilə bağlanan bir və yaxud bir neçə qısa səslərin cəld ifa olunmasına deyilir.

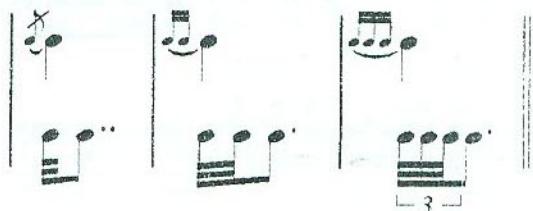
Məsələn:

Qısa forşlaq *sadə* və *mürəkkəb* olur.

Sadə qısa forşlaq qarmağı qısa xəttlə çizilmiş kiçik şəkildə səkkizlik notdan ibarət olur:

Mürəkkəb qısa forşlaq kiçik şəkildə iki, üç, dörd və beş onaltıq notdan ibarət olur:

yazılır:

çalınır:

Şəkil 13
tek forşlaqın vurulması

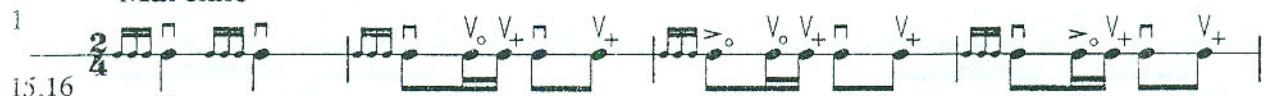

Şəkil 14
cüt forşlaqın vurulması

Şəkil 15
çoxsəslər forşlaqın vurulması

155. Marciale

1

15,16 *ff*

17,18

19 Andante

20

R.A.

36

57,58

59,60

61,62 R.A.

54 *mf*

55,77

98,99

100

101

50,51

52 R.A.

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

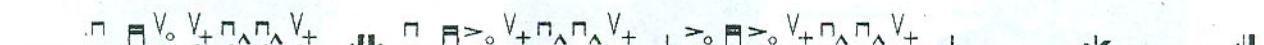
65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

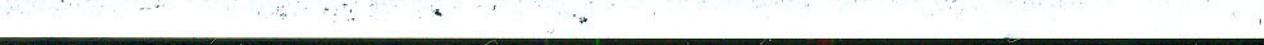
76

77

78

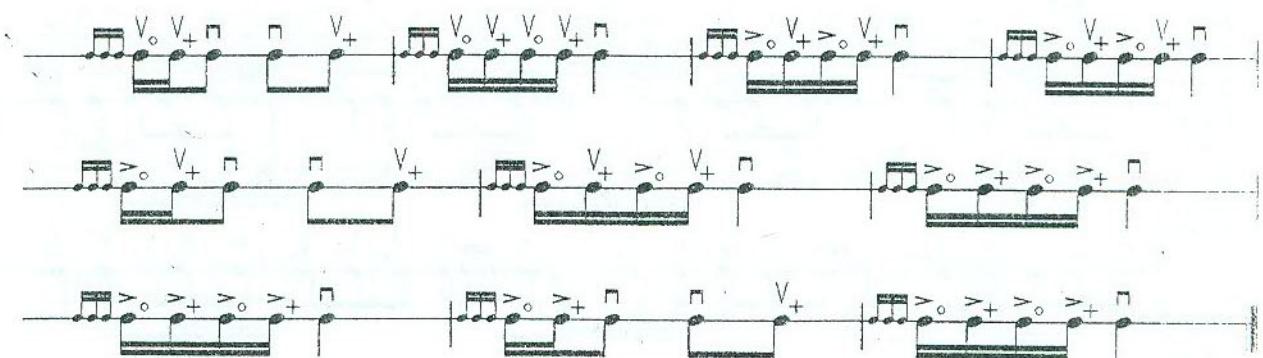
79

80

81

Adagio

f

156. **Tempo di valse**

6,7,8

R.A.

3

4

92,93

f

94,95

96,97

Moderato

Sheet music for a musical instrument, likely a woodwind or brass, featuring a single staff with a continuous line of notes. The music is in 3/4 time, indicated by the '3' above the staff and the '4' below it. The tempo is marked 'Moderato'. The key signature is A major (no sharps or flats). The dynamic markings include 'f' (fortissimo) at the beginning and 'mf' (mezzo-forte) later on. The music consists of two systems of measures, separated by a double bar line with repeat dots. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with grace notes and various rhythmic patterns. The staff begins with a vertical bar, followed by a series of eighth and sixteenth notes, some with grace notes. The second system starts with a vertical bar, followed by a series of eighth and sixteenth notes, with a different rhythmic pattern. The music concludes with a final vertical bar.

157. Andante

6
8

9,10,11 *mf*

9,10

1,2,3

4,7,8

1,2,3

4,7,8

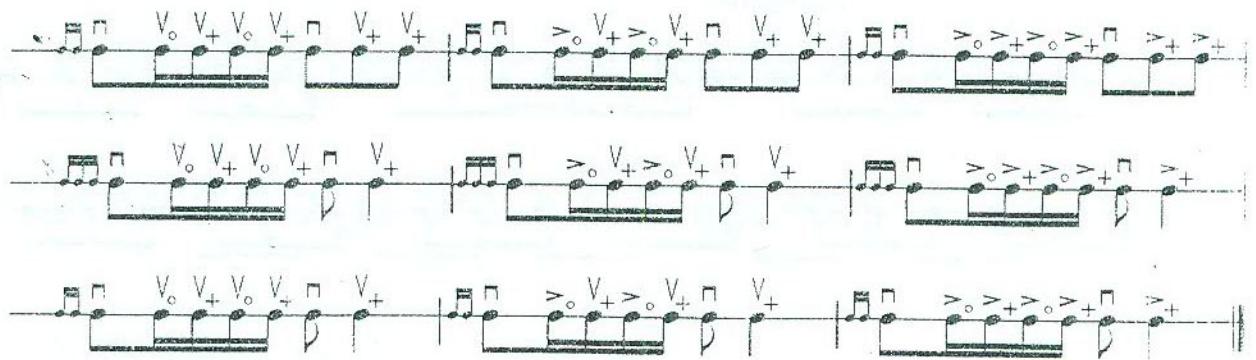
11

21,22,23

21,22,23

24-29

24-29

158. Moderato

32,33

66,67

R.A.

30

64

41,42

44,45

R.A.

46

74,75

13,14

15,16

24b

27b

105

106

107

108

109

115

116

117

118

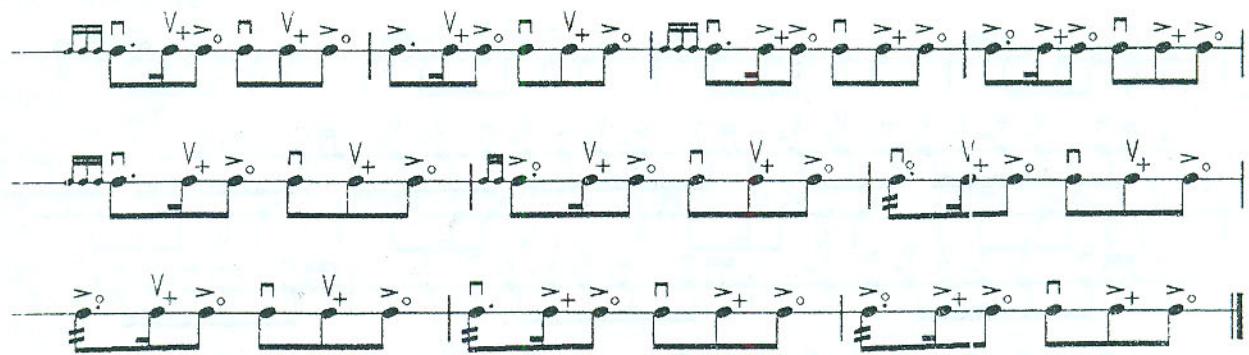
119

20

28

Vivo

<p

§ 53. Uzun forşlaq

Uzun forşlaq yalnız sadə olur. Uzun forşlaqın qısa forşlaqdan fərqi onu təşkil edən kiçik notun qarmağı köndələn xəttlə cizilməsində və eynilə qalmışındadır. Uzun forşlaqın şəkli, yanındakı əsas notun ölçüsündə asılıdır. Yəni, əsas not çərək olarsa forşlaq səkkizlik, əsas not səkkizlik olarsa forşlaq onaltılıq not vəzində olmalıdır. Əksər hallarda uzun forşlaq əsas notun yarı ölçüsünə bərabər olur.

Məsələn:

yazılır:

4

159. Adagio

120 6 V₊ V_o V₊ V_o V₊ V_o V₊ V_o

17,18 8 f V₊ V_o V₊ V_o

29 31 V₊ V_o V₊ V_o

32 33 V₊ V_o V₊ V_o V₊ V_o V₊ V_o

Allegro

ff

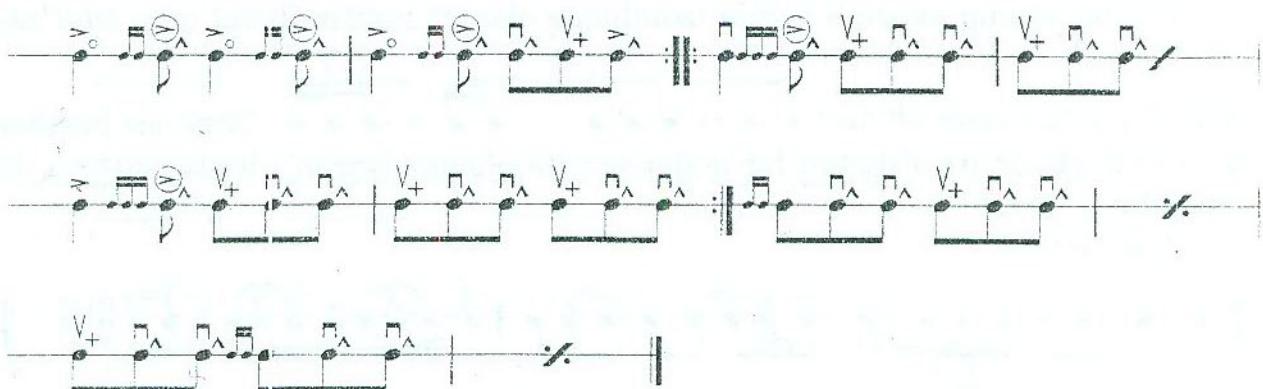
V V V V

>_o >₊ >_o >₊ >_o

>_o >₊ >_o >₊ >_o

mf

Moderato

§ 54. Şərti ölçülər

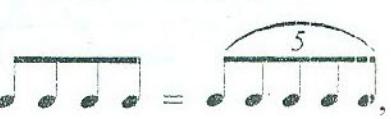
Xanə ölçüləri bir-birinin ardınca 2-yə, 4-ə, 8-ə, 16-ya və i.a. bölünməklə, səslərin davamı (uzunluğu) bölgüsündə əsas bölgü formasını təşkil edir.

Məsələn: $\textcircled{1} = \textcircled{2}$, $\textcircled{2} = \textcircled{3} \textcircled{4} \textcircled{5} \textcircled{6} = \textcircled{7} \textcircled{8} \textcircled{9} \textcircled{10} \textcircled{11} \textcircled{12}$

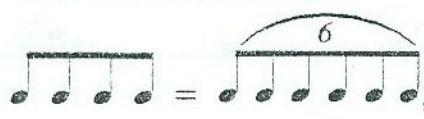
Bununla bərabər musiqi əsərlərində başqa bölgülərə də təsadüf etmək olar.

Məsələn: iki ölçülü qrup əvəzinə - üç ölçülü (*triol*)

dörd ölçülü əvəzinə - beş ölçülü (*kvintol*)

altı ölçülü (*sekstol*)

yeddi ölçülü (*septol*) qruplara rast gəl-

mək olur. Bundan başqa, üç ölçülü qrup əvəzinə iki ölçülü (*duol*)

və ya üç ölçülü qrup əvəzinə dörd ölçülü (*kvaritol*)

gruplar da olur.

TRIOL

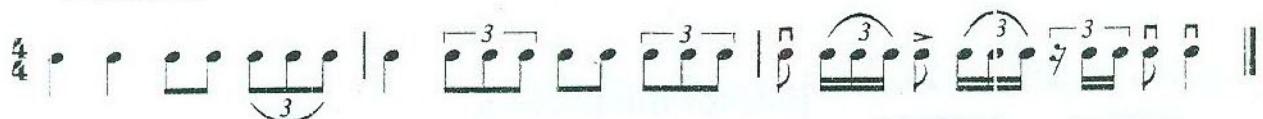
Məlum olduğu kimi, bütöv not iki yarımla, yarımla not iki çərək nota, çərək nota iki səkkizlik nota, səkkizlik nota iki onaltılıq nota bölünür. Bəzi hallarda notların iki hissəyə deyil üç hissəyə bölünməsinə də təsadüf edilir.

Məsələn: $\textcircled{1} = \text{d} \text{ d} \rightarrow \textcircled{2} = \text{d} \text{ d} \text{ d}, \text{d} = \text{d} \text{ d} \rightarrow \text{d} = \text{d} \text{ d}$,
 $\text{d} = \text{d} \text{ d} \rightarrow \text{d} = \text{d} \text{ d} \text{ d}, \text{d} = \text{d} \text{ d} \rightarrow \text{d} = \text{d} \text{ d} \text{ d}$

İki notdan qrup əvəzinə həmin uzunluqda olan üç notdan ibarət qrup *triol* ad-

lanır. Triol belə işaret olunur: $\text{d} \text{ d} = \text{d} \text{ d} \text{ d}$ $\text{d} \text{ d} = \text{d} \text{ d} \text{ d}$. Triol ona bərabər iki uzunluqda qrupa nisbətən bir qədər tez ifa olunur. Bəzən triolda pauzaya da rast gəlmək olur.

Məsələn:

160.

19 6 8 $\text{V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+$ $\text{V}_+ \text{ V}_+$ | $\text{V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o >_o$ $\text{V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ |
 34,35, 36
 121 $\text{V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ >_o \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o \text{ V}_+ >_o$ |
 sfz sfz
 $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ | $>_o \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ >_o \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ |
 sfz sfz
 $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ | $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ | $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ |
 $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ | $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ | $\text{V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+ \text{ V}_+$ |
 $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ |
 $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ | $\text{V}_+ >_o \text{ V}_o >_o$ |

161.

122 6 8 $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ |
 123 25 26
 27 $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ |
 37 38 $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ | $\text{V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o \text{ V}_+ \text{ V}_o$ |

Moderato assai

36 Giriş
(“Gülşən” baletindən)

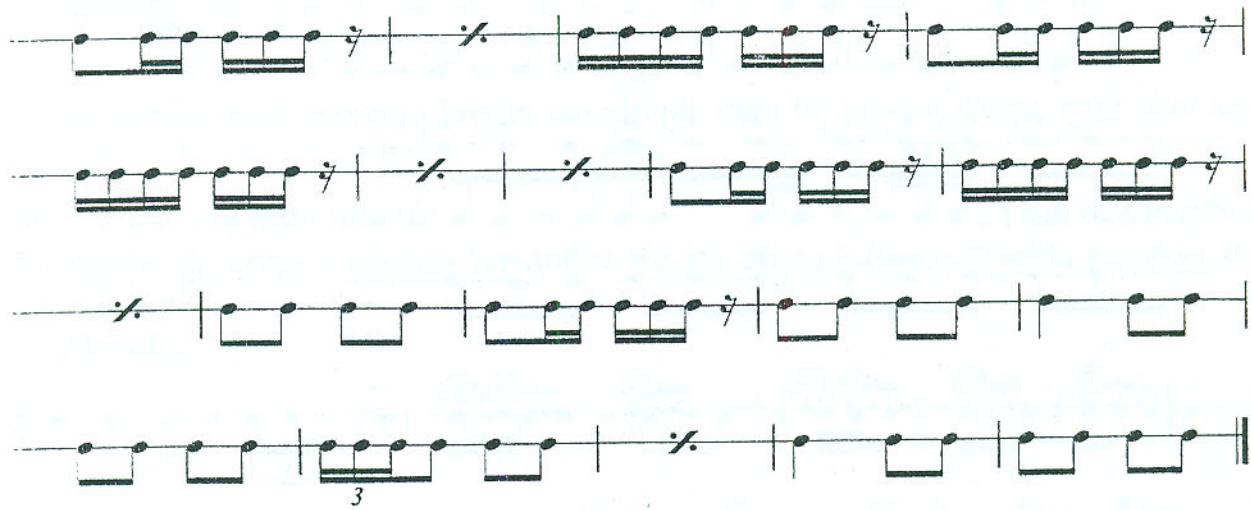
S. Hacıbeyov

Gülşən

162. Moderato assai

S. Hacıbeyov

Moderato assai

163. *Moderato energico*

37 Qaytağı

Niyazi

p 3 3 3 3 3 3 3 simile

p

1. 2.

3 3 3 3 3 3 3

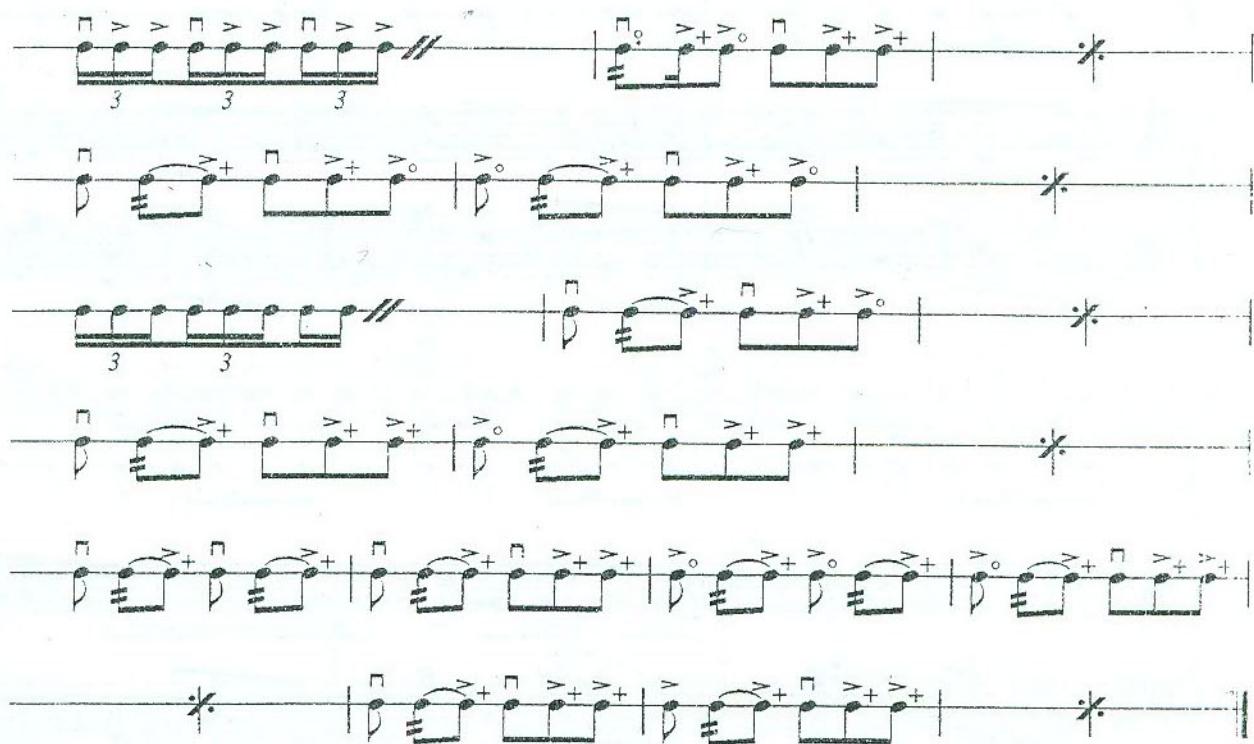
3 3 3 3 3 3 3

3 3

6 8 *f*

164. *Moderato*

6 8 *f*

MUSIQİ ƏSƏRLƏRİNĐƏN PARÇALAR //

33 - 12 Əsəd kişinin rəqsi
("Gülşən" baletindən)

S. Hacıbəyov

Moderato con moto

Naṅgara

Piano

f

mf

Handwritten musical score for two staves. The top staff uses a soprano C-clef and the bottom staff uses a bass F-clef. Both staves are in common time. The music consists of six measures. Measure 1: Soprano has eighth notes V+ V○, Bass has eighth note V. Measure 2: Soprano has eighth note V, Bass has eighth note V. Measures 3-6: Soprano has eighth notes V+, Bass has eighth notes V.

Handwritten musical score for two staves. The top staff uses a soprano C-clef and the bottom staff uses a bass F-clef. Both staves are in common time. The music consists of six measures. Measure 1: Soprano has eighth notes V+ V○, Bass has eighth note V+. Measures 2-6: Soprano has eighth notes V+, Bass has eighth notes V+.

Handwritten musical score for two staves. The top staff uses a soprano C-clef and the bottom staff uses a bass F-clef. Both staves are in common time. The music consists of four measures. Measure 1: Soprano has eighth note V, Bass has eighth note V. Measures 2-4: Soprano has eighth note f, Bass has eighth note f.

30 - Oriental

S. Kü

Andante

Printed musical score for piano. The score is in 6/8 time, with a key signature of one sharp (F#). The piano part is in treble and bass staves. The dynamics are marked with 'p'. The music consists of eight measures. Measure 1: Treble has eighth note V, Bass has eighth note V. Measures 2-8: Treble has eighth note V, Bass has eighth note V.

Continuation of the musical score. The top staff shows eighth-note patterns. The bottom staff shows eighth-note patterns, with the first measure containing a bass clef and a key signature of one flat. A small box labeled '1' is positioned above the top staff's fifth measure.

Continuation of the musical score. The top staff shows eighth-note patterns. The bottom staff shows eighth-note patterns, with the first measure containing a bass clef and a key signature of one flat.

Continuation of the musical score. The top staff shows eighth-note patterns. The bottom staff shows eighth-note patterns, with the first measure containing a bass clef and a key signature of one flat. A small box labeled '2' is positioned above the top staff's fifth measure.

3

Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Middle staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Bottom staff: bass clef, common time, eighth-note pattern. Measure number 3 is indicated in a box above the top staff.

Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Middle staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Bottom staff: bass clef, common time, eighth-note pattern.

4

Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Middle staff: treble clef, common time, eighth-note pattern. Bottom staff: bass clef, common time, eighth-note pattern. Measure number 4 is indicated in a box above the top staff. Dynamics: *p* (piano) is indicated below the middle staff.

A handwritten musical score consisting of three systems of music. The top system has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of common time. It contains six measures of music. The middle system has a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of common time. It contains five measures of music. The bottom system has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of common time. It contains four measures of music. The music includes various note heads, stems, and bar lines. There are also some handwritten markings, such as a wavy line above the first measure of the top staff and a diagonal line through the second measure of the middle staff.

34 — 35 Əhmədin qızlarla rəqsi
 ("Gülşən" baletindən)

S. Hacıbəyov

Moderato con moto

Moderato con moto

$\frac{6}{8}$

mf

f

f

f

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in G clef, B-flat clef, and F clef respectively. The piano accompaniment is in G clef. Measure 1: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 2: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 3: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 4: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs.

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in G clef, B-flat clef, and F clef respectively. The piano accompaniment is in G clef. Measure 5: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 6: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 7: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 8: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs.

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in G clef, B-flat clef, and F clef respectively. The piano accompaniment is in G clef. Measure 9: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 10: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 11: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 12: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs.

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in G clef, B-flat clef, and F clef respectively. The piano accompaniment is in G clef. Measure 13: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 14: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 15: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs. Measure 16: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth-note pairs, Bass has eighth-note pairs.

25-10 Azərbaycan - Vətənim mənim

Ə. Cavanşirov

Allegro maestoso

I
II
Piano

Nagara
ff

ff

ff

1

ff

ff

ff

ff

ff

35 - 14 Qaytağı

Moderato energico

Niyazi

Musical score page 1, measures 4-6. The top staff continues with sixteenth-note patterns. The middle staff has eighth-note patterns with slurs and grace notes. The bottom staff has quarter-note patterns. A dynamic marking *p* is present in the middle staff.

Musical score page 1, measures 7-9. The top staff has sixteenth-note patterns. The middle staff has eighth-note patterns with slurs and grace notes. The bottom staff has quarter-note patterns. Measure 9 begins with a repeat sign and a new section.

Musical score page 2, measures 1-3. The top staff has sixteenth-note patterns. The middle staff has eighth-note patterns with slurs and grace notes. The bottom staff has quarter-note patterns. Dynamic markings *f* are present in both the middle and bottom staves.

The image shows three staves of musical notation. The top staff uses a treble clef, the middle staff a bass clef, and the bottom staff a bass clef with a sharp sign. All staves are in 2/4 time. The notation consists of eighth and sixteenth note patterns, separated by vertical bar lines.

89 - 2. Fasilə marşı
(“Nişanlı qız” pyesindən)

S. Rüstəmov

Tempo di marcia

The image shows a single staff of musical notation. The time signature is 2/4. The clef changes between treble and bass. A dynamic marking 'f' is present. The notation includes eighth and sixteenth notes, along with rests and a crescendo dynamic 'v'.

Musical score page 1, measures 1-4. The score consists of three staves: treble, bass, and a lower staff. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 2: Treble staff has sixteenth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Dynamic: *mf*. Measure 4 ends with a fermata over the bass staff.

Musical score page 1, measures 5-8. The score consists of three staves: treble, bass, and a lower staff. Measure 5: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 6: Treble staff has sixteenth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 7: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 8: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs.

Musical score page 1, measures 9-12. The score consists of three staves: treble, bass, and a lower staff. Measure 9: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 10: Treble staff has sixteenth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 11: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 12: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs.

Musical score page 2, measures 1-4. The score consists of three staves: treble, bass, and a lower staff. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 2: Treble staff has sixteenth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs. Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs. Bass staff has eighth-note pairs. Lower staff has eighth-note pairs.

3

A handwritten musical score for three voices. The top voice has two measures of eighth-note patterns followed by two measures of sixteenth-note patterns. The middle voice has two measures of eighth-note patterns followed by two measures of sixteenth-note patterns. The bottom voice has two measures of sixteenth-note patterns followed by two measures of eighth-note patterns.

3

A handwritten musical score for three voices. The top voice has five measures of eighth-note patterns. The middle voice has two measures of sixteenth-note patterns followed by three measures of eighth-note patterns. The bottom voice has two measures of sixteenth-note patterns followed by three measures of eighth-note patterns. Measure 8 is marked with a dynamic *f*. Measure 9 is marked with a dynamic *f*.

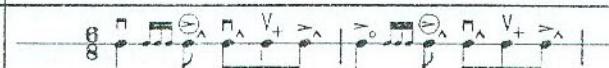
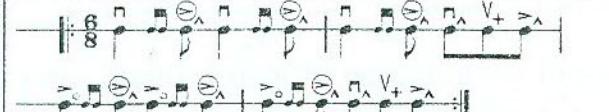
RİTMLƏR

Nümunələrin №-si		III	Məşğələlərin №-si
74 115		*	Qazağı ritmi (çirtma şapalaq) I 1 158
75 116		*	Qazağı ritmi (çirtma şapalaq) qoşa çirtma forşlaq ilə I 1 158
76 117		*	Cəngi ritmi I 1 117
77 117		*	Cəngi ritmi forşlaq ilə I 1 155
78 117		*	Cəngi ritmi zili tremolo ilə I 1 117
79 118		*	Moldavan rəqs ritmi I 1 118
80 118		*	Moldavan rəqs ritmi I 2 118
81 119		*	Qaytağı ritmi (Vivo) 1 194
82 120		*	Qaytağı ritmi (Vivo) 2 194
83 121		*	Qaytağı ritmi (Vivo) 3 194
84 122		*	Qaytağı ritmi (Vivo) zili qoşa çirtma forşlaq ilə 1 194
85 123		*	Qaytağı ritmi (Vivo) zili qoşa çirtma forşlaq ilə 2 194
86 124		*	Qaytağı ritmi əvveldə tremolo ilə 1 192
87 126		*	Qaytağı ritmi əvveldə tremolo ilə 2 192
88 127		*	Qaytağı ritmi əvveldə tremolo ilə 3 192
89 128		*	Arazbarı ritmi 1 128
90 129		*	Arazbarı ritmi 2 129
91 130		*	Arazbarı ritmi 3 130

92		Arazbarı ritmi forşlaq ile	156
131			
93		Arazbarı ritmi forşlaq ile	156
132			
94		Arazbarı ritmi forşlaq ile	156
133			
95		Arazbarı ritmi qoşa çirtma forşlaq ile	156
134			
96		Arazbarı ritmi qoşa çirtma forşlaq ile	156
135			
97		Arazbarı ritmi qoşa çirtma forşlaq ile	156
135			
98		Θ.Tağıyev "Sevmeyir qoy sevməsin" mahnisinin ritmi	155
136			
99		Θ.Tağıyev "Sevmeyir qoy sevməsin" mahnisinin ritmi	155
137			
100		Θ.Tağıyev "Sevmeyir qoy sevməsin" mahnisinin ritmi qoşa çirtma forşlaq ile	155
138			
101		Θ.Tağıyev "Sevmeyir qoy sevməsin" mahnisinin ritmi qoşa çirtma forşlaq ile	155
139			
102		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi I 1	151
140			
103		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi I 2	151
141			
104		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi I 3	151
142			
105		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi forşlaq ile I 1	158
153			
106		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi forşlaq ile I 2	158
144			
107		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnisinin ritmi forşlaq ile I 3	158
145			

108 146		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi zili qoşa çırtma forşlaq ile I 1	158
109 147		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi zili qoşa çırtma forşlaq ile I 2	158
110 148		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile I 1	148
111 149		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile I 2	149
112 150		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile I 3	150
113 151		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi II 2	151
114 151		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi II 3	151
115 152		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi forşlaq ile II 2	158
116 153		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi forşlaq ile II 3	158
117 155		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi zili qoşa çırtma forşlaq ile II 2	158
118 157		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile II 2	158
119 158		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile II 3	158
120 159		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi III 1	159
121 160		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi III 2	160
122 161		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi III 3	161
123 161		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi IV 3	161
124 162		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile III 3	164
125 163		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi əvvəldə tremolo ile V 3	164

126 164		Θ.Tağıyev "Tbilisi" mahnısının ritmi evvelde tremolo ile VI 3	164
------------	---	---	-----

Nümunelerin №-si	SOLO	Məşğələrin №-si
28 117		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 158
29 120		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 159
30 123		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 158
31 124		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 159
32 130		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 159
33 136		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 159
34 142		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 160
35 148		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 160
36 153		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 160
37 159		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) 161
38 161		Qazağı ritmi ilə solo (çırtma şapalaq ritm) zərbə ilə "qazağı" ritmine keçid 161

IV - SINIF

§ 55. Dəyişkən ölçü və metr

Musiqi əsəri əvvəlindən axırına kimi eyni metr və ölçü əsasında yazılırsa, bu na *daimi metr* deyilir. Lakin musiqi əserində metr və ölçülərin tez-tez dəyişilməsi ilə də rastlaşırıq. Belə metr və ölçülər *dəyişkən* adlanır.

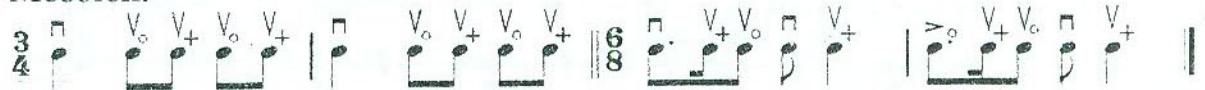
Not yazısında dəyişkən metr və ölçü, müxtəlif ölçülü xanələrin növbələşməsi nəticəsində əmələ gəlir. Bu xanələr, əsərin əvvəlindən axırına kimi, bərabər simmetrik surətdə növbələşərsə, başlanğıcda həmin növbələşən xanələrin metr və ölçüləri qoşa yazılır.

Məsələn:

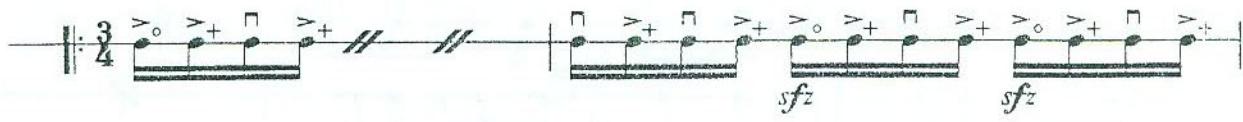
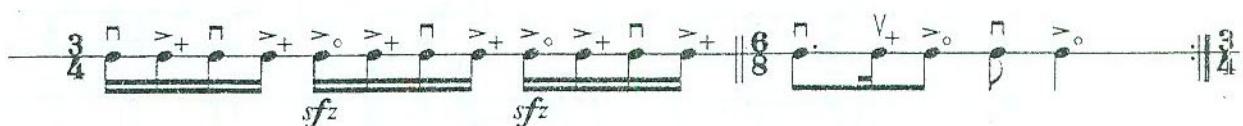
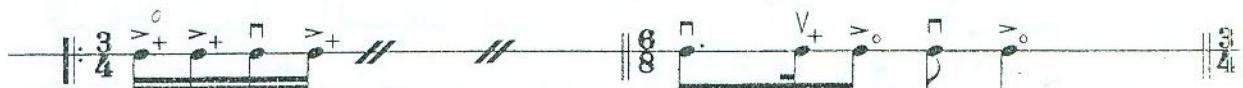
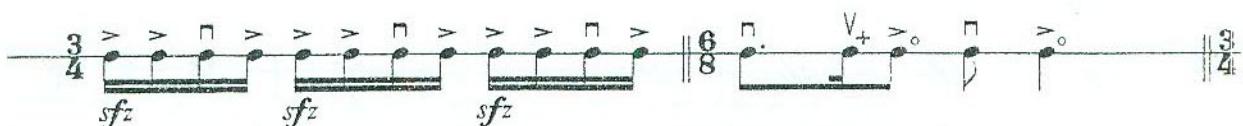
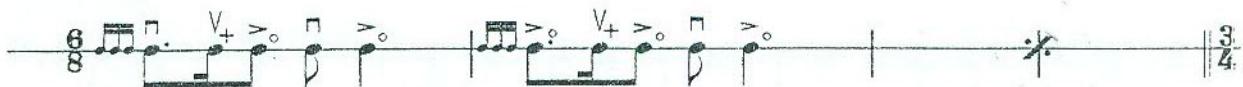

Əgər xanə ölçüləri əsərdə istənilən bir hissədə dəyişilsə, bu zaman hər yeni metr ölçüsü həmin hissə xanəsinin qabağında yazılır.

Məsələn:

165.

38 Azərbaycan çöllərində

M. Maqomayev

166. Maestoso

Handwritten musical score for 'Maestoso' section. The score consists of five staves of music. The first four staves are in common time (2/4), while the fifth staff begins in common time (c) and changes to 4/4, then 2, then 3/4, then 4, then 2, then 6/8. Measure numbers 9 and 2 are written above the staff changes. The notation includes various note heads (triangles, circles, crosses, etc.) and rests. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Allegretto

Handwritten musical score for 'Allegretto' section. The score consists of six staves of music. The first two staves are in 6/8 time, indicated by a 6 over an 8. The third staff begins in 6/8 and changes to 2, then 6/8 again. Measure number 14 is written above the staff changes. The notation includes various note heads (triangles, circles, crosses, etc.) and rests. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

A handwritten musical score for a single melodic line, likely for a bowed instrument like cello or double bass. The score consists of six staves of music, each with a different rhythmic pattern. Measures are numbered 1 through 19. Measure 1 starts with a dotted half note followed by eighth notes. Measures 2-4 show a repeating pattern of eighth and sixteenth notes. Measures 5-7 feature eighth and eighth-note patterns. Measures 8-10 show eighth and sixteenth-note patterns. Measures 11-13 show eighth and eighth-note patterns. Measures 14-16 show eighth and sixteenth-note patterns. Measures 17-19 show eighth and eighth-note patterns.

167. ♫ = 168

127

$$\begin{array}{r} 39 \\ \times 6 \\ \hline 234 \end{array}$$

A handwritten musical score consisting of five staves of music. The music is primarily in common time (indicated by a '4'). The first three staves begin with a treble clef, while the last two begin with a bass clef. Measures are separated by vertical bar lines. The music features various note heads, some with vertical stems pointing up or down, and others with horizontal stems pointing left or right. Some notes have small diagonal strokes through them. There are also several rests indicated by empty square boxes. The score concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the fifth staff.

Misir lövhələri

II h.

C. Cahangirov

168.

3(2)

1 §

2

1. 2. 3

4 2

5

6

7

8 pp

pp

9

8

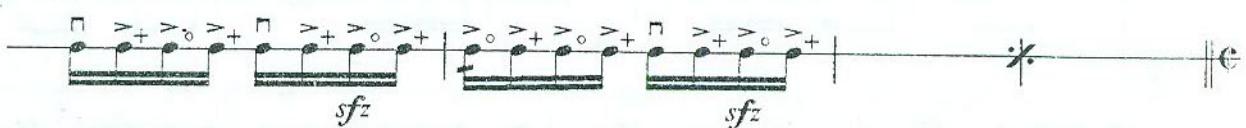
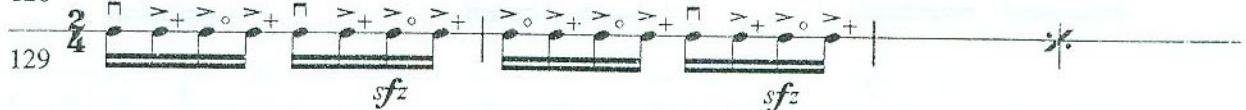

47 Cəngi

169. $\text{♩} = 120$

Ü. Hacıbeyov

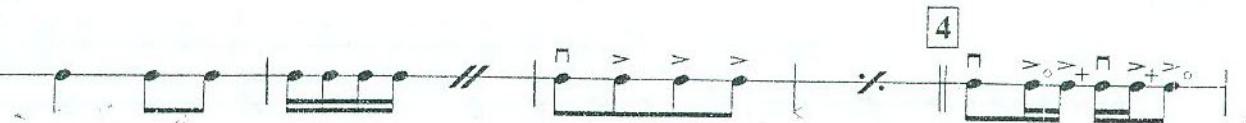
128

1

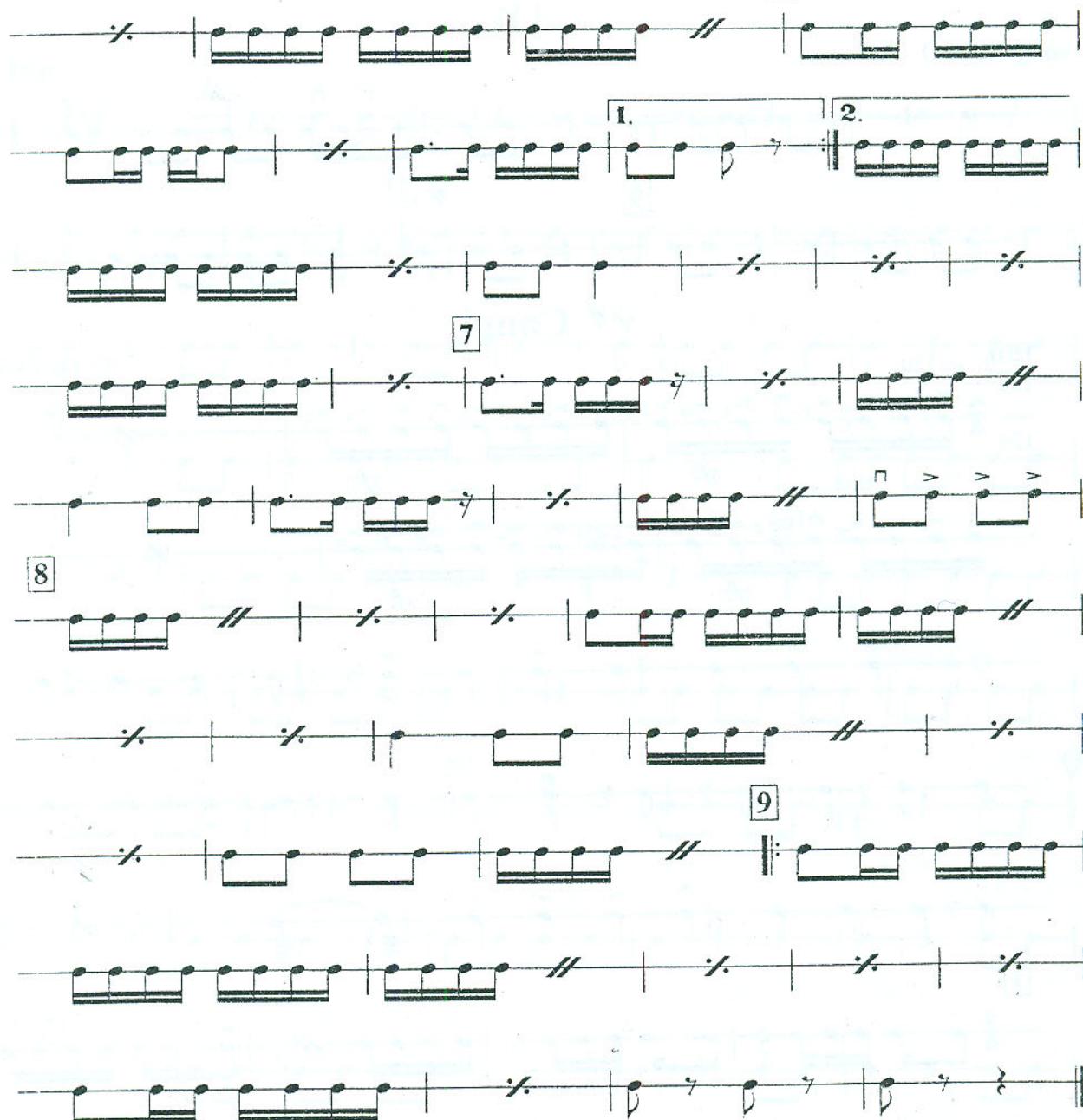
3

4

5

42 Asıyanın rəqsi

170.

("Arşın mal alan" musigili komedyasından)

Ü. Hacıbəyov

$\frac{6}{8}(3)$

20

21

22

A

24

25 §

26

43 Yallı

171.

130 6
131 8

Niyazi

172. Tempo di marcia

4/4 Marş

Q. Qarayev

2

3

1.

2.

4

1.

2.

5

6

7

8

9

1.

2.

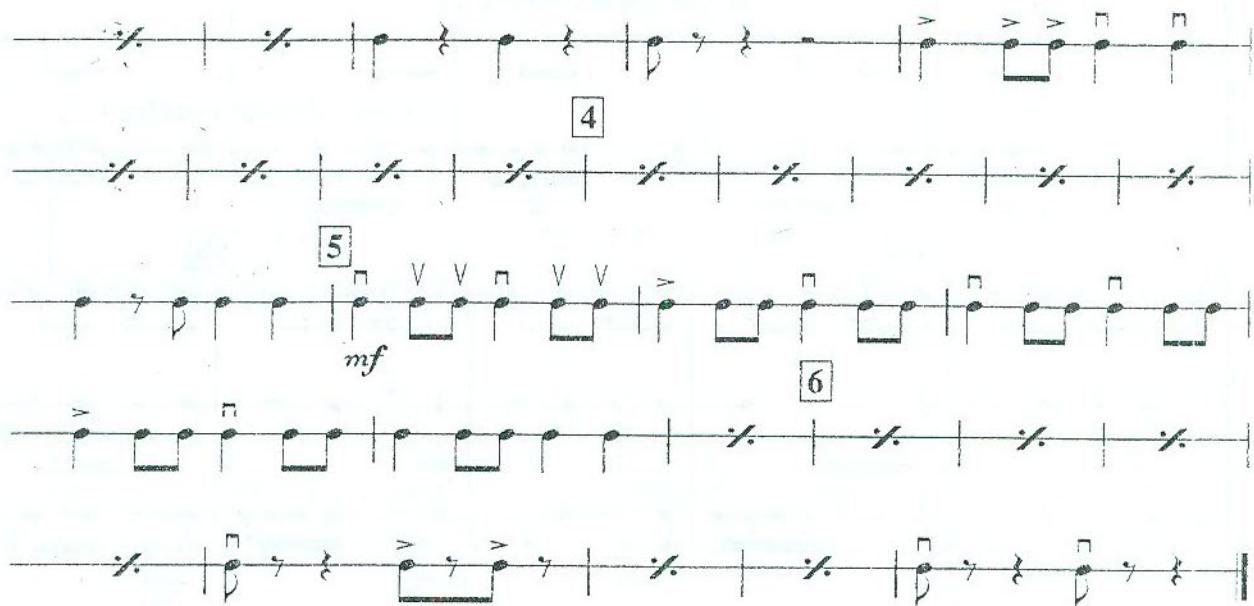
45 Rəqs

(“Koroğlu” operasının III pərdəsindən)

Ü. Hacıbəyov

Handwritten musical score for Exercise 174, featuring three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a common time signature, and a key signature of one sharp. It contains various rhythmic values including eighth and sixteenth notes, rests, and grace notes. The second staff begins with a bass clef and continues the rhythmic pattern. The third staff begins with a treble clef and concludes the exercise. Measure numbers 1 and 2 are indicated above the staves.

pigale rkos.

48 Şəhrizadin bayramı
175. ("Min bir gecə" baletindən. II hissə)

F. Əmirov

95 Allegro brillante (♩=♪)

A handwritten musical score for three instruments: I.N., II.N., and III.N. The score is in common time (2/4). The first two staves begin with dynamic 'f'. The third staff begins with a rest.

96

A handwritten musical score for three instruments. The first two staves play eighth-note patterns. The third staff plays sixteenth-note patterns. The dynamic 'f' is indicated at the end of the section.

A handwritten musical score for three instruments, continuing from section 96. The first two staves play eighth-note patterns. The third staff plays sixteenth-note patterns. The dynamic 'f' is indicated at the end of the section.

3

97

98

f

A handwritten musical score page featuring three staves of music. The top staff uses a soprano C-clef, the middle staff an alto F-clef, and the bottom staff a bass G-clef. The time signature is common time (indicated by a 'C'). The key signature is one sharp (F#). Measure 1 consists of six eighth-note pairs. Measures 2-5 show eighth-note pairs followed by sixteenth-note pairs. Measure 6 contains eighth-note pairs. Measure 7 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 8 features eighth-note pairs. Measure 9 starts with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 10 ends with a half note. Measure 11 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 12 ends with a half note. Measure 13 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 14 ends with a half note. Measure 15 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 16 ends with a half note. Measure 17 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 18 ends with a half note. Measure 19 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 20 ends with a half note. Measure 21 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 22 ends with a half note. Measure 23 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 24 ends with a half note. Measure 25 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 26 ends with a half note. Measure 27 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 28 ends with a half note. Measure 29 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 30 ends with a half note. Measure 31 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 32 ends with a half note. Measure 33 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 34 ends with a half note. Measure 35 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 36 ends with a half note. Measure 37 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 38 ends with a half note. Measure 39 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 40 ends with a half note. Measure 41 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 42 ends with a half note. Measure 43 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 44 ends with a half note. Measure 45 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 46 ends with a half note. Measure 47 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 48 ends with a half note. Measure 49 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 50 ends with a half note. Measure 51 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 52 ends with a half note. Measure 53 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 54 ends with a half note. Measure 55 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 56 ends with a half note. Measure 57 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 58 ends with a half note. Measure 59 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 60 ends with a half note. Measure 61 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 62 ends with a half note. Measure 63 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 64 ends with a half note. Measure 65 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 66 ends with a half note. Measure 67 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 68 ends with a half note. Measure 69 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 70 ends with a half note. Measure 71 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 72 ends with a half note. Measure 73 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 74 ends with a half note. Measure 75 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 76 ends with a half note. Measure 77 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 78 ends with a half note. Measure 79 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 80 ends with a half note. Measure 81 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 82 ends with a half note. Measure 83 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 84 ends with a half note. Measure 85 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 86 ends with a half note. Measure 87 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 88 ends with a half note. Measure 89 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 90 ends with a half note. Measure 91 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 92 ends with a half note. Measure 93 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 94 ends with a half note. Measure 95 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 96 ends with a half note. Measure 97 begins with a half note followed by eighth-note pairs. Measure 98 ends with a half note.

A hand-drawn musical score on page 99. It consists of three staves, each with a key signature of two sharps. The top staff has six measures of eighth-note patterns. The middle staff has six measures, with the first measure ending on a fermata. The bottom staff has six measures, with the first measure ending on a fermata. Measures are separated by vertical bar lines.

A hand-drawn musical score on lined paper. The top staff has three measures of eighth-note patterns: the first measure has two groups of four notes each; the second measure has one group of four notes followed by a single note; the third measure has two groups of four notes each. The middle staff has three measures of eighth-note patterns: the first measure has one group of four notes followed by a single note; the second measure has two groups of four notes each; the third measure has one group of four notes followed by a single note. The bottom staff has three measures of eighth-note patterns: the first measure has two groups of four notes each; the second measure has one group of four notes followed by a single note; the third measure has two groups of four notes each.

qiyalı / Küs

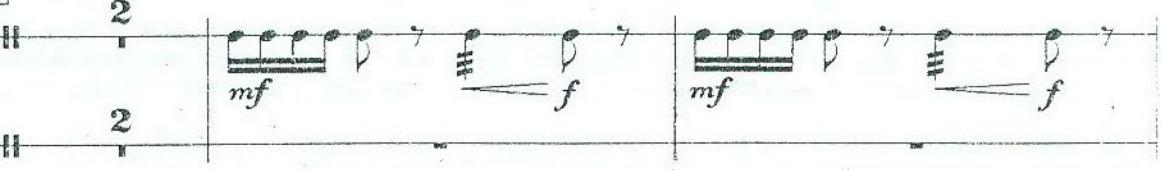
46 1. Introduksiya ("Min bir gecə" baletindən)

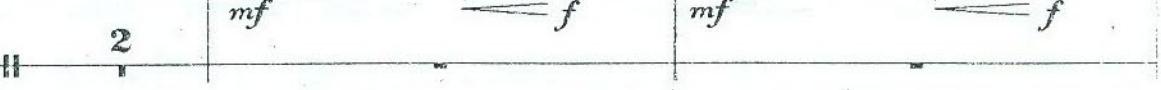
F. Əmirov

Agitato con brio ($\text{♩} = 136$)

8

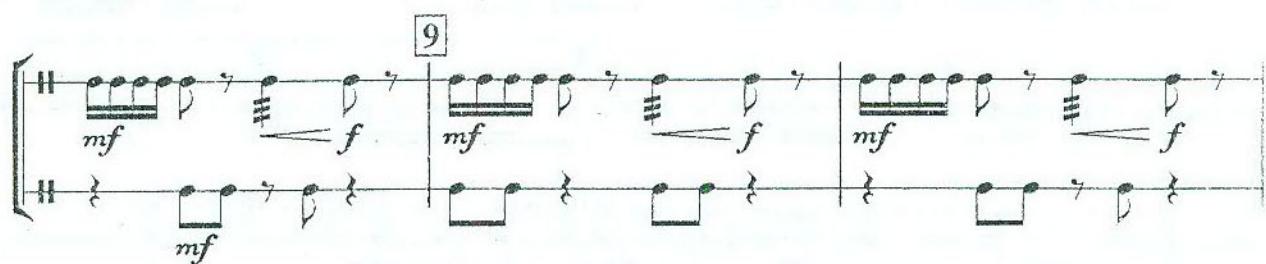
2

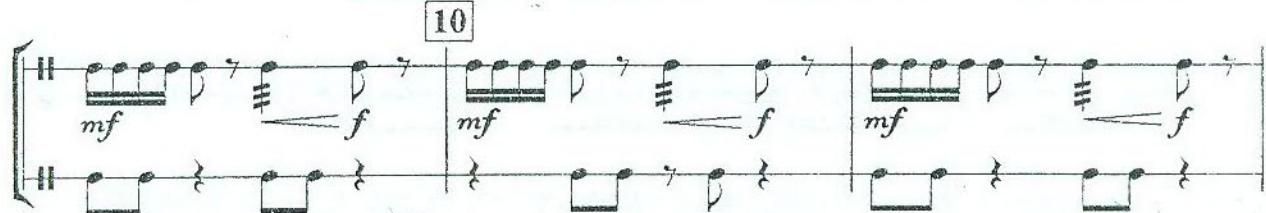
I N.

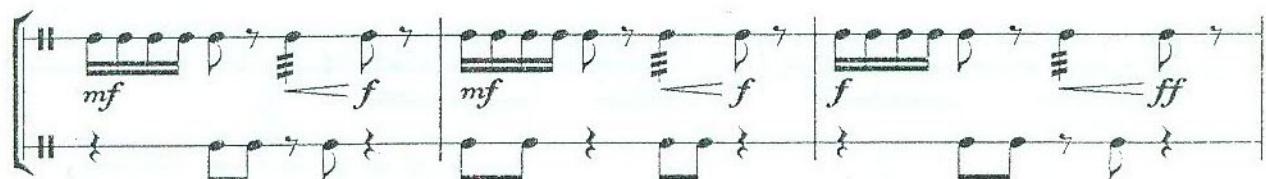
II N.

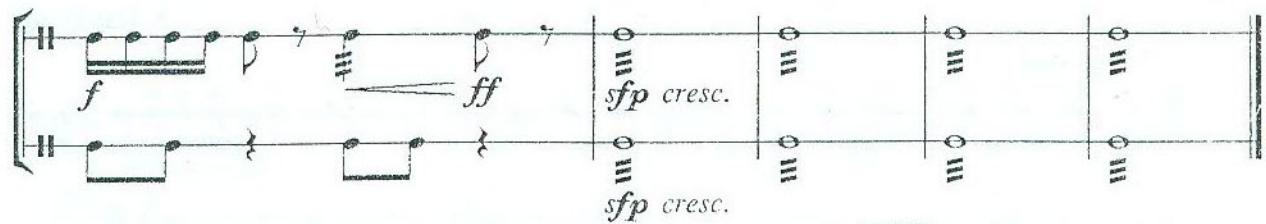
9

10

47 Sumqayıt

S. Rüstəmov

177. Tempo di marcia

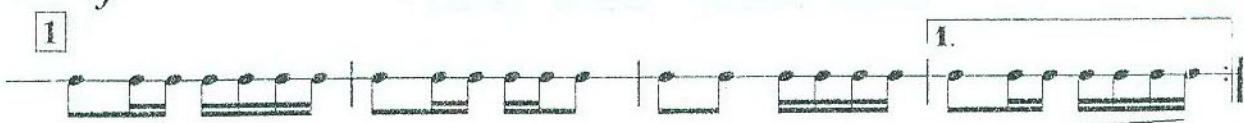
134

135

136

137

$\frac{2}{4}$ $\frac{4}{4}$ f

X

2

3

4

5

6

1.

2.

6

8

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

178.

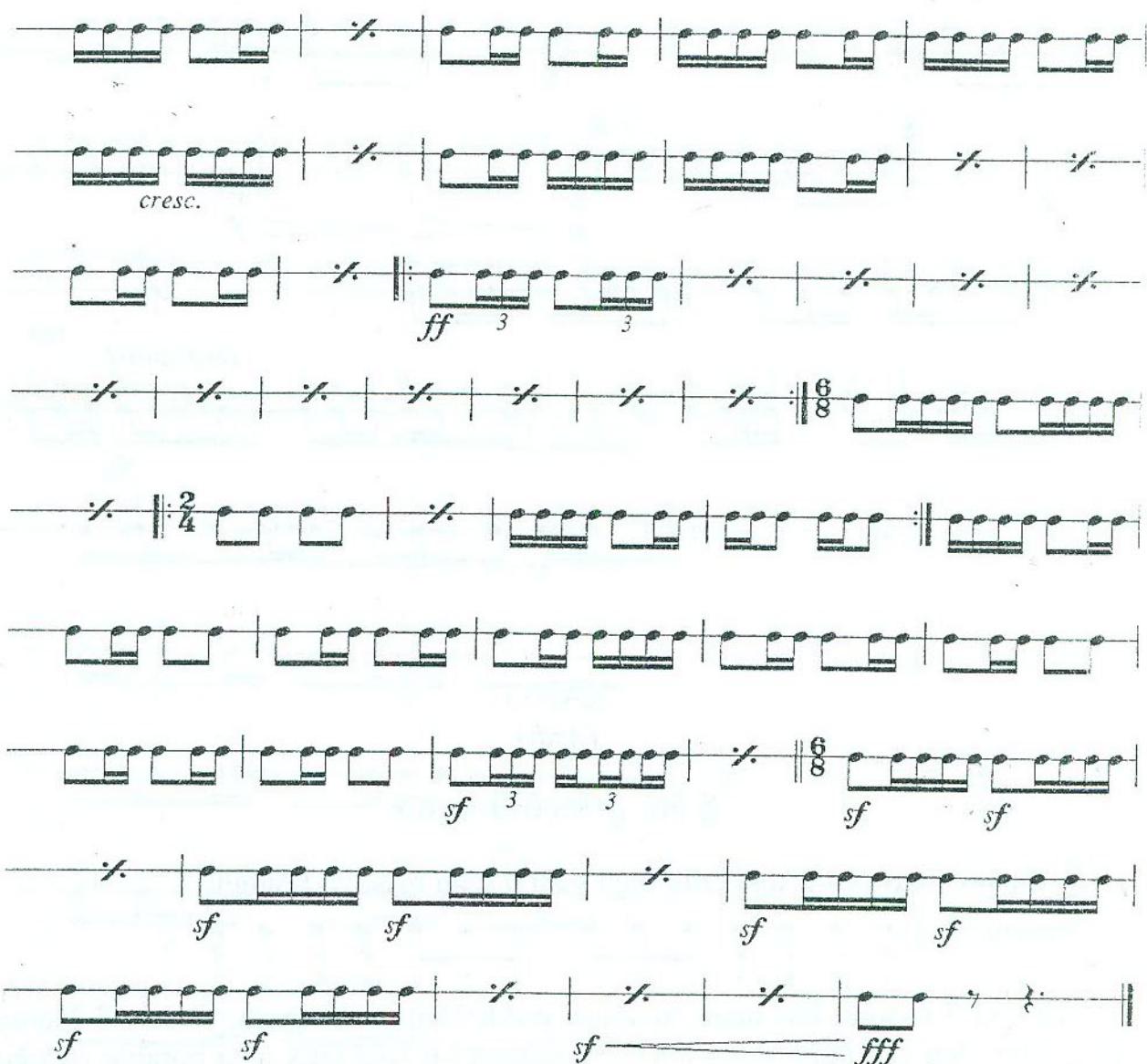
50 Yallı

S. Hacıbeyov

Maestoso

2

ff

Bayati Şiraz rəngi
IV.

179.

138 Allegretto

S. Rüstəmov

9

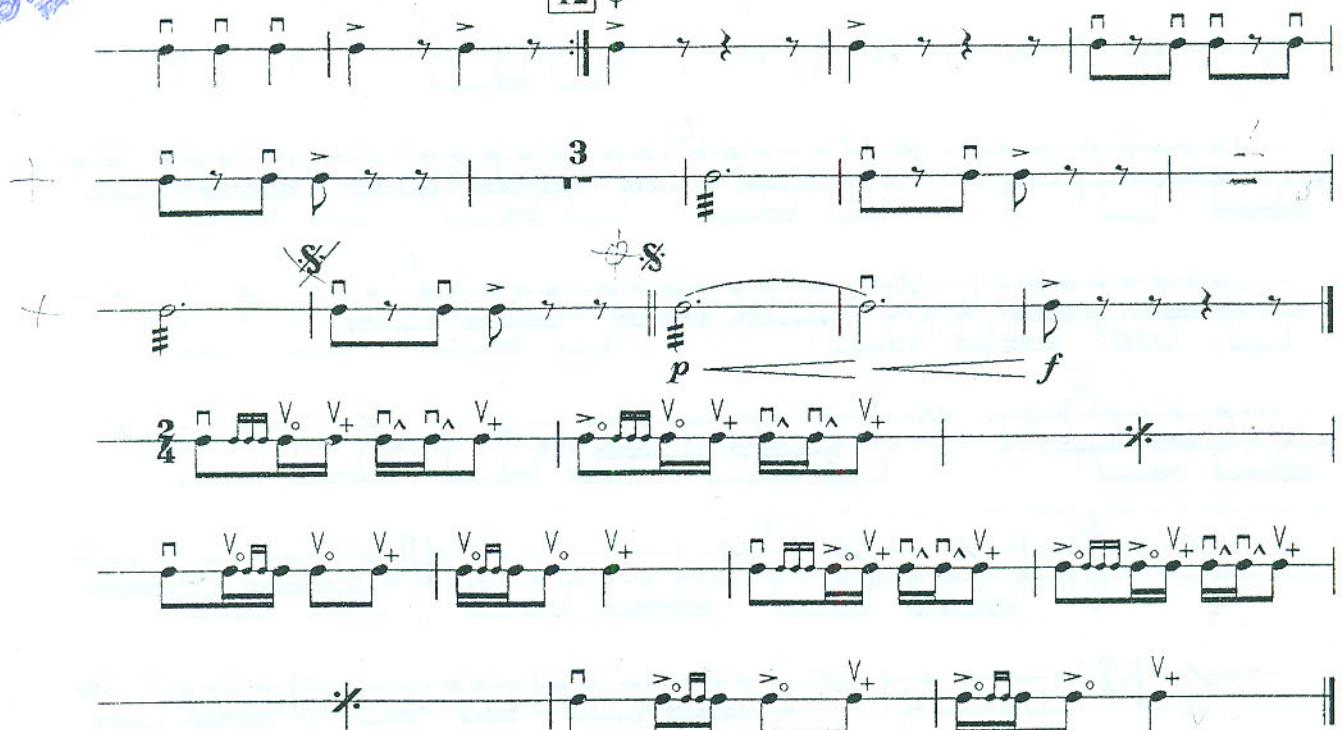
10

11

12 ♂

XANƏ
(Ardı)

§ 56. $\frac{7}{8}$ ölçüülü xanə

$\frac{7}{8}$ ölçüülü xanə yeddi səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

Məsələn:

Üstdəki 7 rəqəmi hər hansı xanənin yeddi ölçüülü olduğunu, altdakı 8 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir. $\frac{7}{8}$ ölçüülü xanə mürəkkəb xanədir ($\frac{2}{8} + \frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{7}{8}$ $\frac{3}{8} + \frac{2}{8} + \frac{2}{8} = \frac{7}{8}$).

180. Moderato

181. Andantino

§ 57. $\frac{8}{8}$ ölçüülü xanə

$\frac{8}{8}$ ölçüülü xanə səkkiz səkkizlik ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

Məsələn:

Üstdəki 8 rəqəmi hər hansı xanənin səkkiz ölçüülü olduğunu, altdakı 8 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir səkkizlik nota berabər olduğunu göstərir. $\frac{8}{8}$ ölçüülü xanə mürəkkəb xanədir:

$$\frac{4}{8} + \frac{4}{8} = \frac{8}{8} \quad \frac{2}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} = \frac{8}{8} \quad \frac{3}{8} + \frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{8}{8} \quad \text{və s.}$$

182. Moderato

183. Allegro

§ 58. $\frac{9}{8}$ ölçülü xanə

$\frac{9}{8}$ ölçülü xanə üç $\frac{3}{8}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir.

Məsələn: $\frac{9}{8} \text{ } \underline{\text{---}} \text{--- } \underline{\text{---}} \text{--- } \underline{\text{---}} \text{--- } \underline{\text{---}} \text{--- } \underline{\text{---}}$ || $\frac{3}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} = \frac{9}{8}$

53 Simfonik rəqs

S. Raxmaninov

184. Allegro vivace =104

185. Allegro

§ 59. $\frac{9}{16}$ ölçüülü xanə

$\frac{9}{16}$ ölçüülü xanə doqquz onaltılıq ölçü vahidi olan hissəyə bölünür.

Məsələn: $\frac{9}{16} \text{ (Beats)} = \frac{3}{16} + \frac{3}{16} + \frac{3}{16}$

Üstdəki 9 rəqəmi hər hansı xanənin doqquz ölçüülü olduğunu, altdakı 16 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir onaltılıq nota bərabər olduğunu göstərir. $\frac{9}{16}$ ölçüülü xanə üç $\frac{3}{16}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir ($\frac{3}{16} + \frac{3}{16} + \frac{3}{16} = \frac{9}{16}$).

186. Vivo

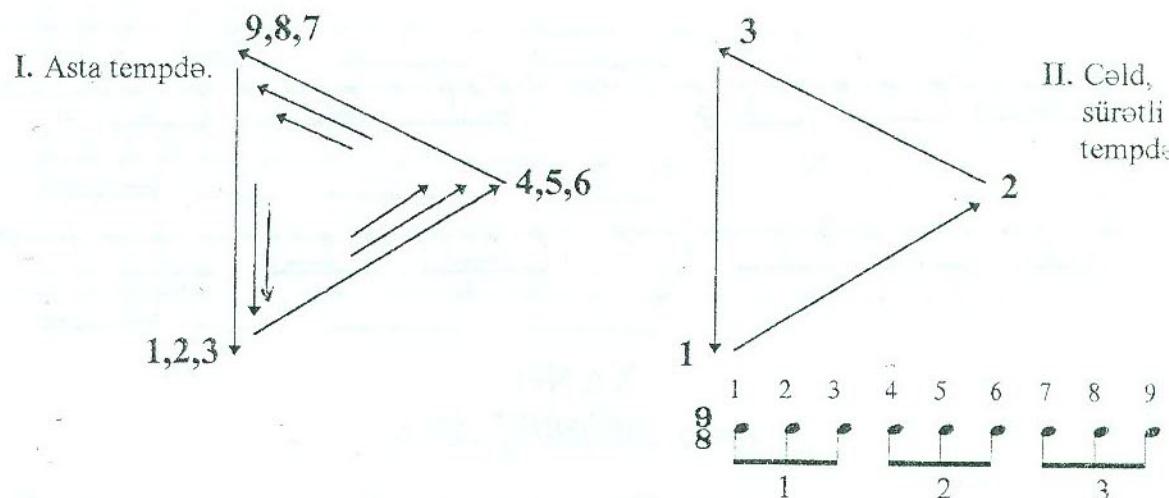
187. Vivo

9
16
f

DIRİJORLUQ ETMƏ (Ardı)

§ 60. Doqquz ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi

Doqquz ölçülü xanə aşağıda göstərilən kimi dirijorluq olunur:

54 Onbirinci simfoniya II

D. Şostakoviç

188. Allegro

189. Moderato

XANƏ
(*Ardı*)

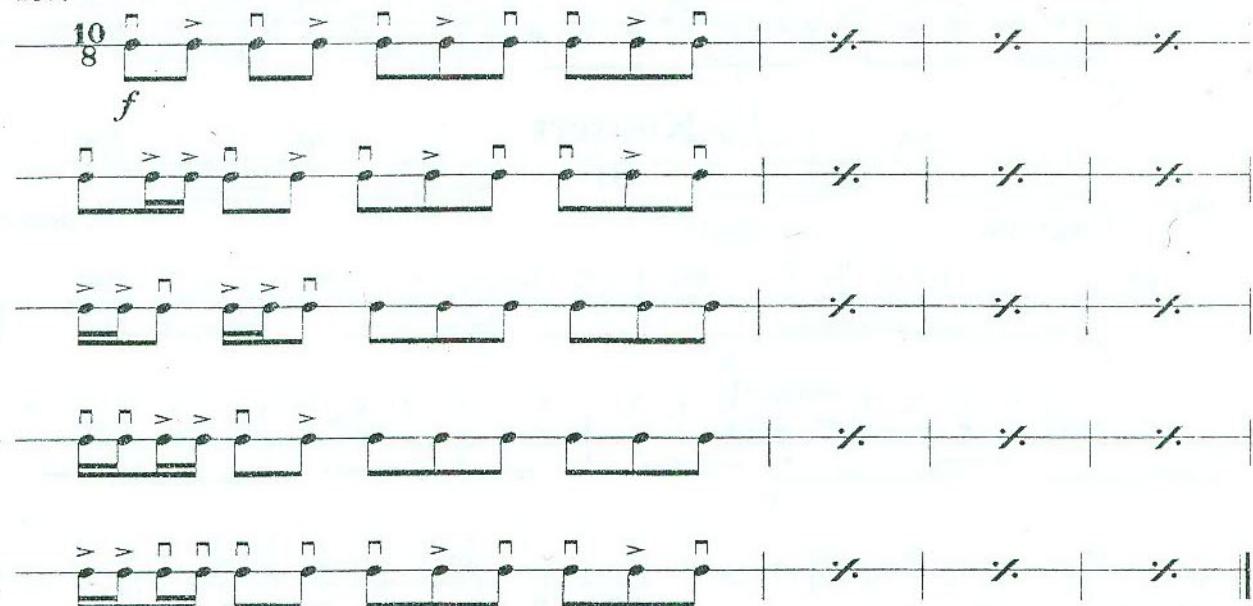
§ 61. $\frac{10}{8}$ ölçülü xanə

Müxtəlif ölçülü xanələrin birləşməsindən ($\frac{2}{8}; \frac{3}{8}; \frac{5}{8}$) $\frac{10}{8}$ ölçülü xanə əmələ gəlir.

190. Allegro

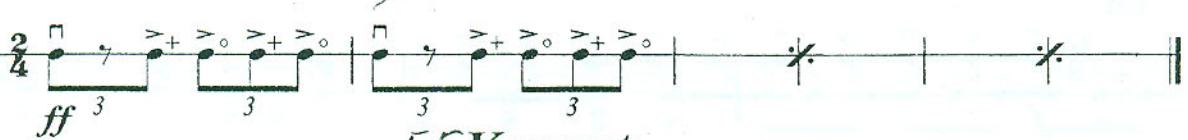
191.

§ 62. $\frac{12}{8}$ ölçülü xanə

$\frac{12}{8}$ ölçülü xanə dörd $\frac{3}{8}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürekkeb xanələrə aid edilir. Üstdəki $\frac{12}{8}$ rəqəmi hər hansı xanənin oniki ölçülü olduğunu, altdakı $\frac{3}{8}$ rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunu bir səkkizlik nota bərabər olduğunu göstərir.

192. Andante

55 Koncert III

193. Allegretto

F. Əmirov

1

2

11

12

§ 63. $\frac{12}{16}$ ölçülü xanə

$\frac{12}{16}$ ölçülü xanə dörd $\frac{3}{16}$ sadə xanənin birləşməsindən əmələ gəldiyi üçün mürəkkəb xanələrə aid edilir. Üstdəki 12 rəqəmi hər hansı xanənin oniki ölçülü olduğunu, altdakı 16 rəqəmi isə hər bir ölçü vahidinin (hissənin) uzunluğunun bir onaltılıq nota bərabər olduğunu göstərir.

194. Moderato

Allegretto

Pesante

mp

accel.

Presto

ff

57 1-ci Fantaziya

IV h.

195. [2] Ü. Hacıbeyov

$\frac{12}{16}$

[34] *f*

[i]

[37] Maestoso

$\frac{34}{C}$ *cresc.*

[38] CODA *cresc.*

ff

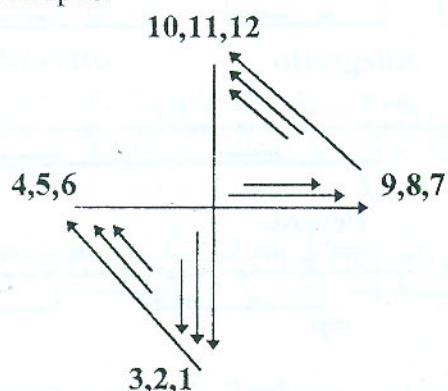
Fine

DIRIJORLUQ ETMƏ (*Ardı*)

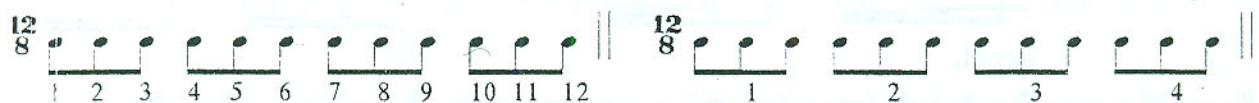
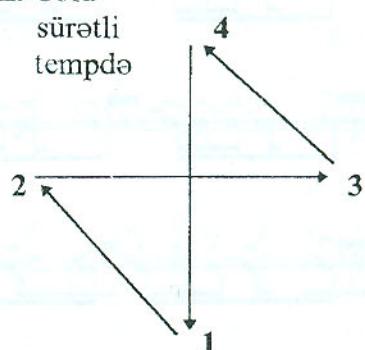
§ 64. Oniki ölçüyü xanənin dirijorluq edilməsi

Oniki ölçüülü xanə aşağıda göstərilən kimi dirijorluq olunur:

I. Asta tempdø.

II. Cold

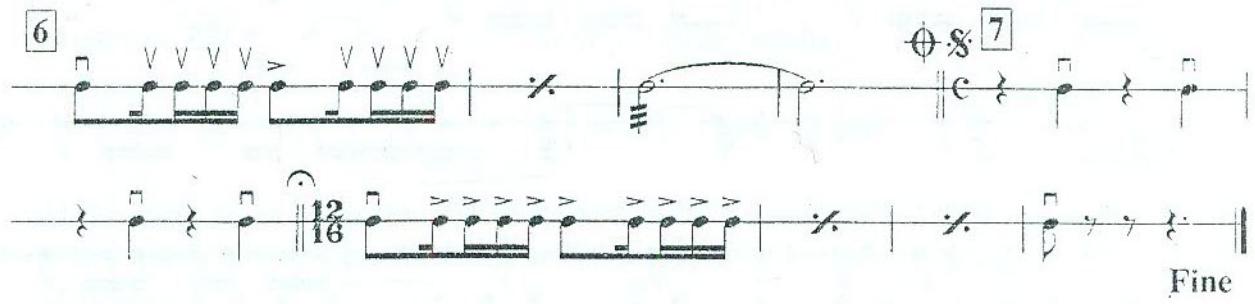

58 Qaytağı

R. Əfəndiyev

196.

A hand-drawn musical score for a single staff, likely for a solo instrument or voice. The score consists of five systems of music, each with a unique rhythmic pattern. The first system starts with a fermata over a note, followed by a series of eighth-note patterns. The second system features a green dot on the eighth note of the first measure. The third system includes measures labeled '1' and '2' above the staff, and '3' with a circle below it. The fourth system has a measure labeled '4'. The fifth system has a measure labeled '5' and includes a dynamic marking 'p' below the staff. Measures are separated by vertical bar lines, and measures within a system are separated by short horizontal dashes.

59 2-ci Fantaziya "Şur"

II h.

197.

Ü. Hacıboyov

1

2

3

4

5

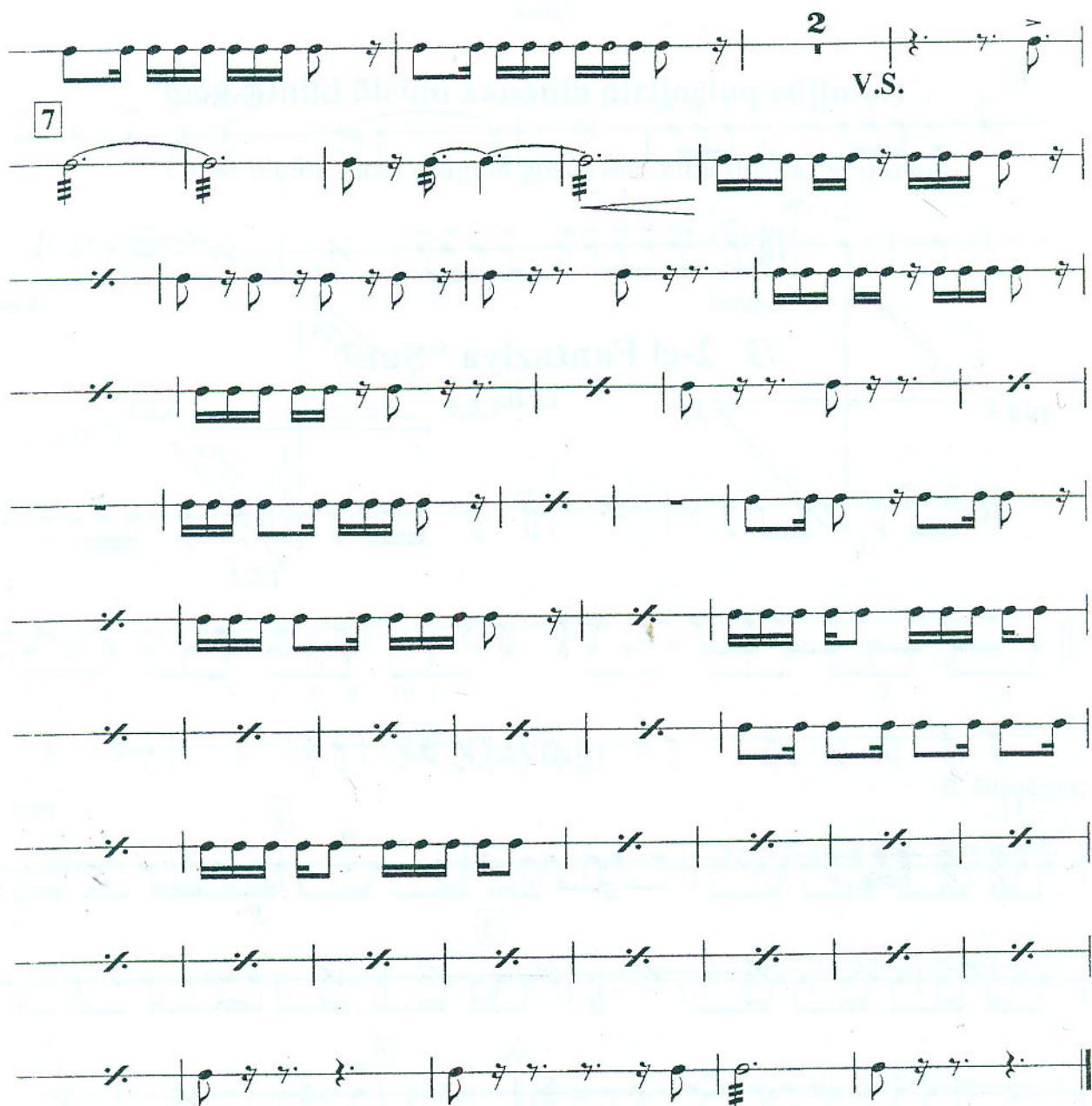
6

7

8

p

mf

§ 65. Sinkopa

Xanənin güclü və zəif ölçüləri (hissələri) adı qayda ilə növbələşir. Aksent xanənin güclü hissəsində olur. Bəzi hallarda aksent xanənin güclü hissəsindən zəif hissəsinə keçir.

Aksentin güclü hissədən zəif hissəyə keçməsi *sinkopa* adlanır.

Sinkopa ritmə parlaqlıq və kəskinlik verir. Eyni bir melodiyanı əvvəlcə hamar, sonra isə sinkopalandırılmış ritmdə ifa etdikdə müxtəlif təsir bağışlayır.

Sinkopa müxtəlif üsullarla alına bilər:

1) Xanədaxili sinkopa. Bir xanə daxilində zəif hissə ilə nisbətən qüvvəli hissənin birləşməsi vasitəsilə əmələ gelir.

Məsələn: || əvəzinə belə yazılır:

 || əvəzinə belə yazılır:

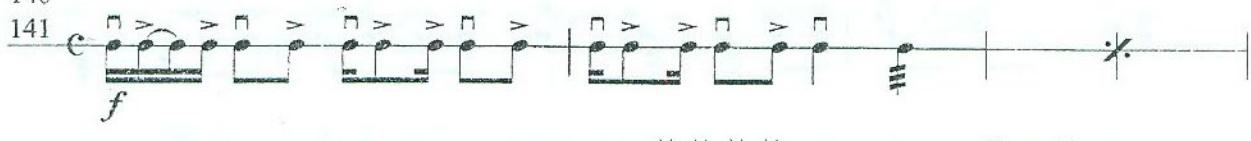
2) İki xanə arası sinkopa. Əvvəlki xanənin axırıncı zəif hissəsi ilə sonra gələn xanənin birinci qüvvəli hissəsinin liqa ilə birləşməsi vasitəsilə alınır.

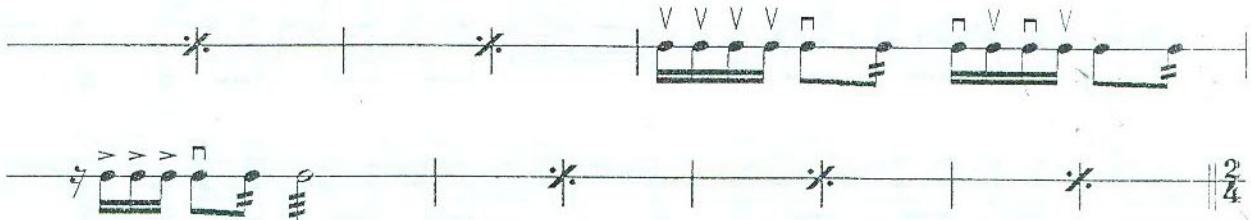
Məsələn: ||

3) Pauzadan sonra alınan sinkopa. Xanənin qüvvəli hissəsində pauza olarsa, ondan sonra gələn zəif hissədə not aksentli kimi söslənir.

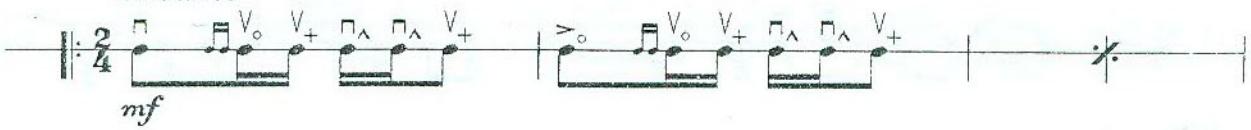
Məsələn: ||

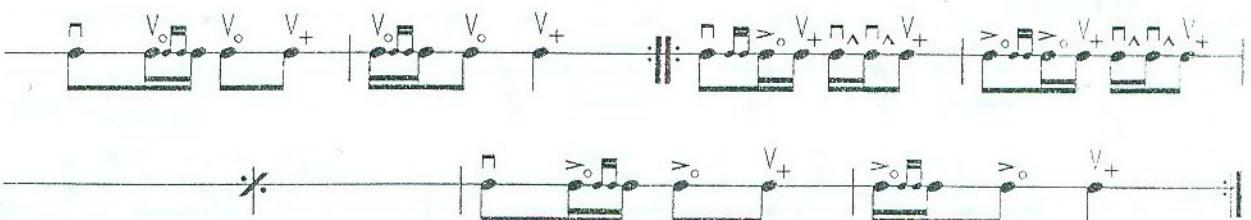
198. *Moderato*

140

141

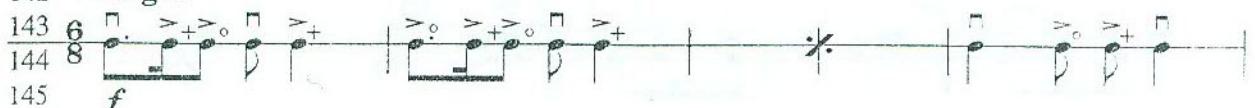
Andante

199.

142 *Allegro*

143

144

145

Adagio

Handwritten musical score for the 'Adagio' section. The score consists of four staves of music. The first three staves are in common time (indicated by a '4') and the fourth staff is in 6/8 time (indicated by a '6'). Measure numbers 6 through 12 are present above the first three staves. The first staff starts with a dynamic 'mf'. The second staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The third staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The fourth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest.

200.

Handwritten musical score for section 200. The score consists of six staves of music. Measures 146 through 149 are shown. The first three staves are in common time (indicated by a '4') and the last three staves are in 3/4 time (indicated by a '3'). The first staff begins with a dynamic 'mf'. The second staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The third staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The fourth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The fifth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The sixth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest.

201. Moderato

Handwritten musical score for section 201. The score consists of five staves of music. Measures 173 through 178 are shown. The first three staves are in common time (indicated by a '4') and the last two staves are in 6/8 time (indicated by a '6'). The first staff begins with a dynamic 'f'. The second staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The third staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The fourth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest. The fifth staff begins with a measure containing a single note followed by a rest.

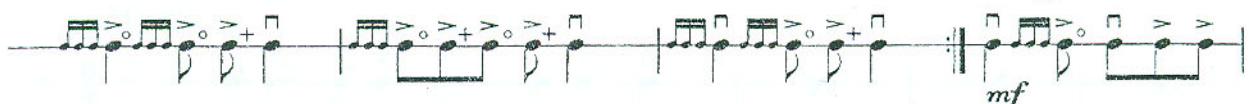
202. Allegro
150

151

203. Andante

6/8 f

Adagio

204. Moderato

Musical score for the Moderato section, spanning measures 170 to 186. The score includes several measures of music with vertical stems and arrows. Measure 170: 4 eighth-note strokes. Measure 171: 4 eighth-note strokes. Measure 172: 4 eighth-note strokes, with a dynamic 'f' below the staff. Measures 173-176: 4 eighth-note strokes. Measures 177-180: 4 eighth-note strokes. Measures 181-184: 4 eighth-note strokes. Measures 185-186: 4 eighth-note strokes.

205. Allegro

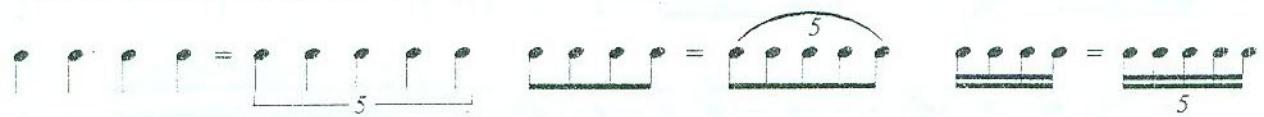
Musical score for the Allegro section, spanning measures 44 to 86. The score includes measures 44-46, 47-48, 49-50, and 51-86. Measures 44-46: 4 eighth-note strokes. Measures 47-48: 4 eighth-note strokes. Measures 49-50: 4 eighth-note strokes. Measures 51-54: 4 eighth-note strokes. Measures 55-58: 4 eighth-note strokes. Measures 59-62: 4 eighth-note strokes. Measures 63-66: 4 eighth-note strokes. Measures 67-70: 4 eighth-note strokes. Measures 71-74: 4 eighth-note strokes. Measures 75-78: 4 eighth-note strokes. Measures 79-82: 4 eighth-note strokes. Measures 83-86: 4 eighth-note strokes.

ŞƏRTİ ÖLÇÜLƏR (*Ardı*)

§ 66. Kvintol

Dörd notdan ibarət qrup əvəzinə həmin uzunluqda beş notdan ibarət olan qrup *kvintol* adlanır. Kvintol belə işarə olunur:

206. Andantino

52 53 54 55 56 57 58 59 60 61

2/4

f f f f

sfz sfz

A musical score page showing ten staves of rhythmic patterns. The patterns are primarily eighth-note based, featuring various dynamics (e.g., >, o, +) and slurs. Measures 52-54 show a repeating pattern of two groups of four notes each. Measures 55-57 show a more complex pattern with slurs and dynamics. Measures 58-61 show a final section with dynamics 'sfz' and 'p'.

207. **Moderato**

A handwritten musical score for a string instrument, likely cello or double bass, featuring six staves of music. The score is organized into measures by vertical bar lines. Measure 179 starts with a dynamic of 6/8, followed by ff. Measures 180 through 184 show a repeating pattern of eighth-note pairs and sixteenth-note pairs, with various slurs and grace notes. Measures 185 through 190 continue this pattern, with measure 188 ending with a dynamic of ff. Measures 191 through 196 show a continuation of the rhythmic pattern. Measures 197 through 202 conclude the section with a final ff dynamic.

208.

62
63
64
65
66
67
68
69

sforzando

f

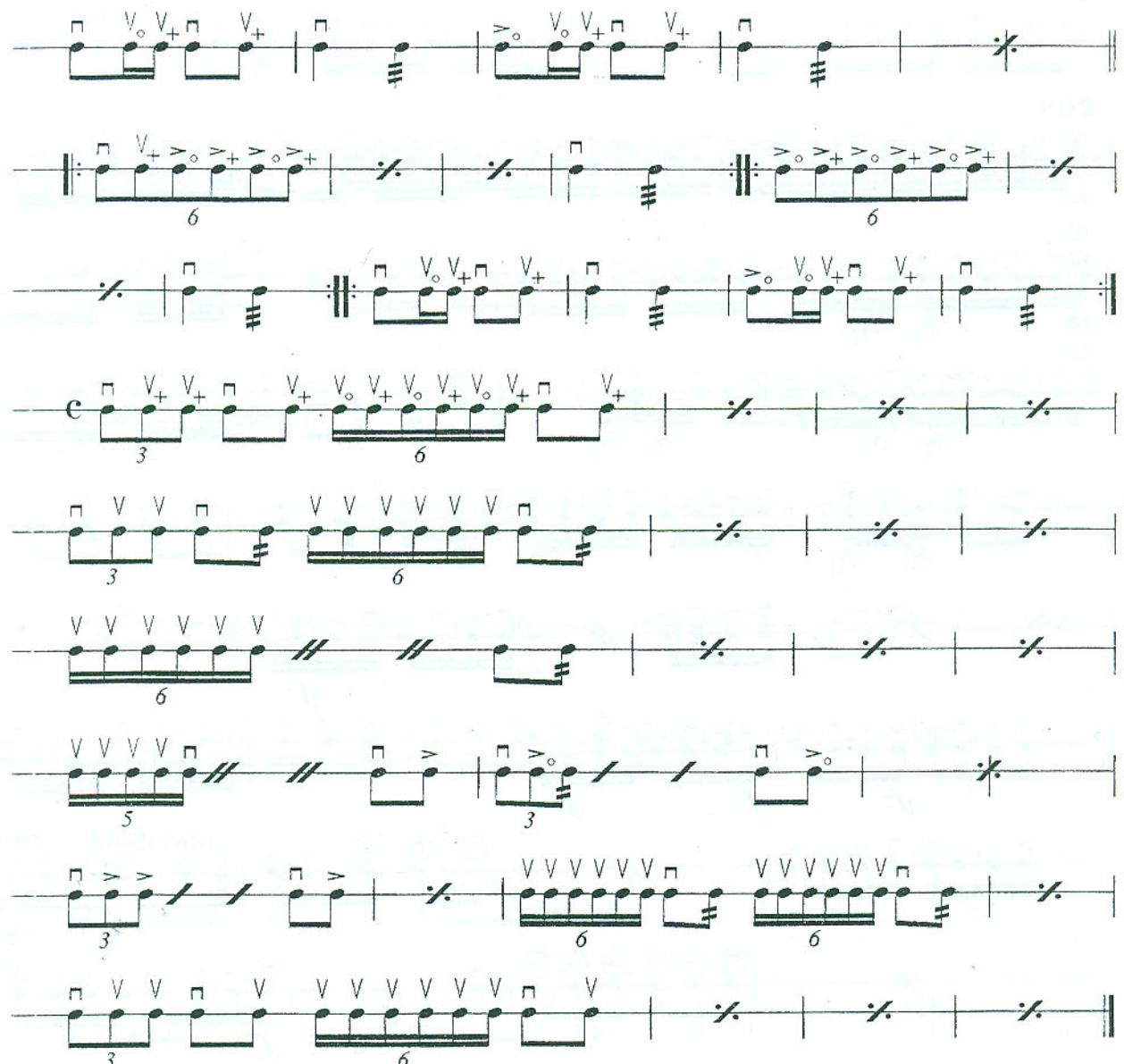
p

§ 67. Sekstol

Dörd notdan ibarət qrup əvəzinə həmin uzunluqda altı notdan ibarət olan qrup sekstol adlanır. Sekstol belə işaret olunur:

209.

210.

61 Osetin lezginkası

Allegro

2

f

1. **2.**

simile

mf

1. **2.**

Fine

53 Şalaxo

(Azərbaycan xalq rəqsi)

211.

Allegretto

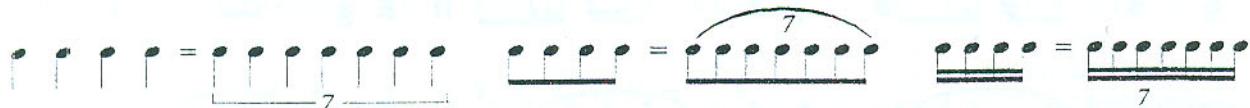
İşləyəni S. Ələsgərov

The musical score consists of ten staves of music, each labeled with a number from 1 to 10. The music is written in common time (indicated by '8(4)') and uses a soprano clef. The notation includes various note heads (solid black, white with a vertical line, white with a diagonal line, white with a circle), stems, and arrows indicating direction. Measures are separated by vertical bar lines. The first staff begins with a solid black note followed by a white note with a vertical stem. Subsequent staves show more complex patterns of eighth and sixteenth notes with stems and arrows. Measure 10 concludes with a single white note with a vertical stem.

§ 68. Septol

Dörd notdan ibarət qrup əvəzinə həmin uzunluqda yeddi notdan ibarət olan qrup *septol* adlanır. Septol belə işarə olunur:

212.

A hand-drawn musical score for a single string instrument, likely a bowed instrument like a cello or double bass. The score consists of six staves of music, each with a different rhythmic pattern. The first staff uses vertical strokes for downbeats and horizontal strokes for upbeats. The second staff uses vertical strokes and a vertical bar with a diagonal line. The third staff uses vertical strokes and a vertical bar with a diagonal line. The fourth staff uses vertical strokes and a vertical bar with a diagonal line. The fifth staff uses vertical strokes and a vertical bar with a diagonal line. The sixth staff uses vertical strokes and a vertical bar with a diagonal line.

64. Misir lövhæləri

III h.

213. Allegro

C. Cahangirov

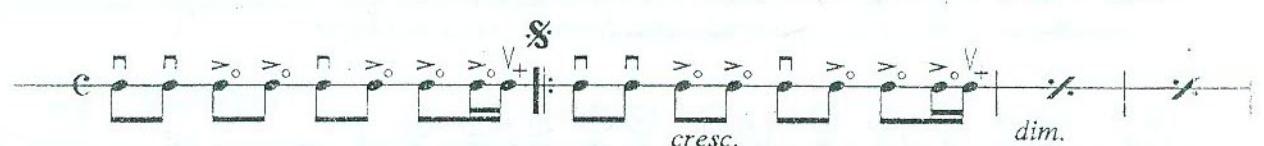
C. Canangirov

1

2

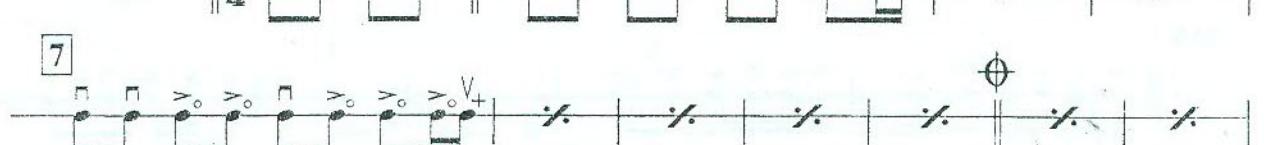
3

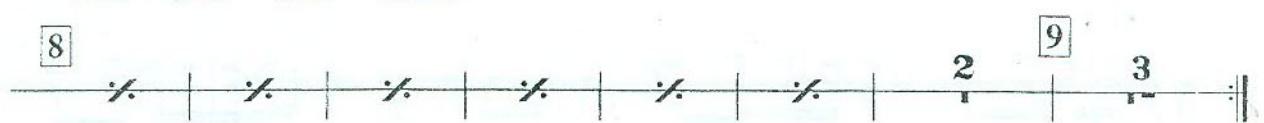

 4

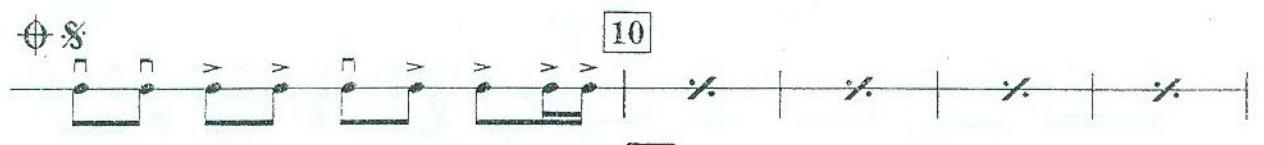

 8

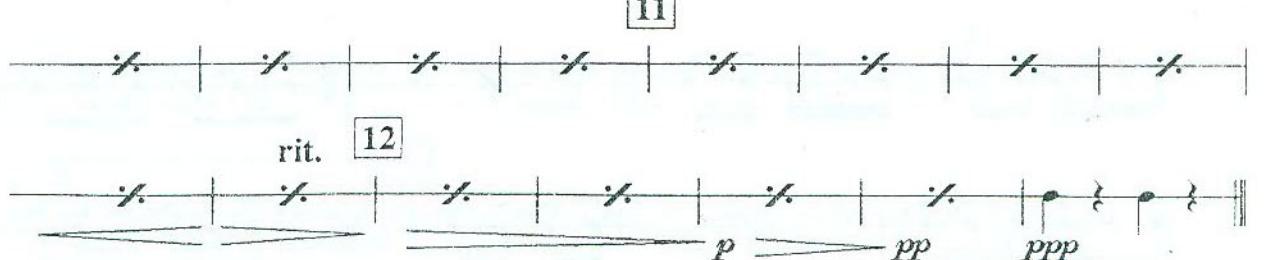
 5

 6

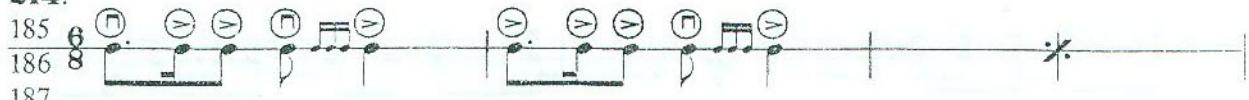

 7

 8

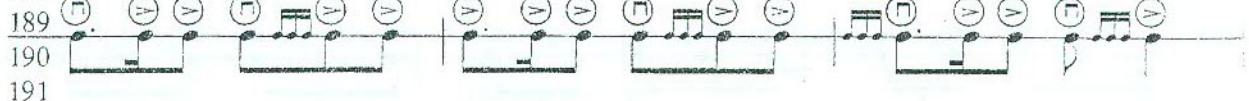
 9
 2 3

 rit. 12

214.

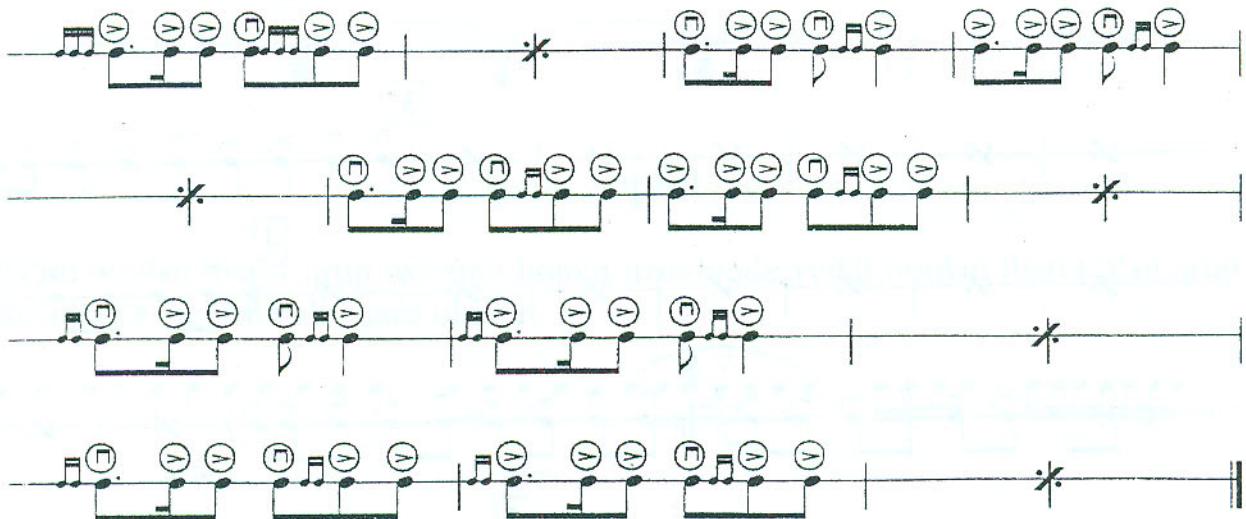
185 6

 186 8

 187
 188
 189

 190

 191
 192

§ 69. Duol

Üç notdan ibarət qrup əvəzinə həmin uzunluqda iki notdan ibarət olan qrup *duol* adlanır. Duol belə işarə olunur:

215.

65 Əsgərin ariyası

(“Arşın mal alan” operettasının birinci pərdəsindən)

Ü. Hacıbəyov

216. Moderato

3 2

7

A musical staff with ten measures. Measures 1-4 have a common time signature. Measures 5-8 have a 2/4 time signature. Measures 9-10 have a common time signature. The staff features a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature.

8

A musical staff consisting of five horizontal lines and four spaces. It features a common time signature (indicated by a 'C'). The first two measures each contain three eighth notes. The third measure contains two eighth notes followed by a sixteenth note. The fourth measure contains two eighth notes followed by a sixteenth note. The fifth measure contains two eighth notes followed by a sixteenth note. The sixth measure contains two eighth notes followed by a sixteenth note. The seventh measure contains two eighth notes followed by a sixteenth note.

A musical staff consisting of five measures. The first measure contains two eighth notes and one eighth rest. The second measure contains three eighth notes and one eighth rest. The third measure contains two eighth notes and one eighth rest. The fourth measure contains a sixteenth note followed by a fermata over the next note. The fifth measure contains a sixteenth note followed by a grace note.

Tempo I

A horizontal line of musical notation on a staff, featuring various note heads and rests.

A horizontal musical staff with a single measure. The measure begins with a sharp sign, followed by a dotted half note with a stem pointing up. This is followed by a whole note with a stem pointing down, a half note with a stem pointing up, another half note with a stem pointing down, and a quarter note with a stem pointing up. The measure concludes with a fermata over a half note with a stem pointing down.

217.

A hand-drawn musical score consisting of five staves of music. The first four staves are continuous, while the fifth staff begins with a double bar line. The music is written on a single staff line with vertical stems extending downwards. Various slurs and grace notes are used, along with dynamic markings like *p* (piano) and *rit.* (ritardando). The score includes a variety of note heads, some with plus signs (+), circles (o), or dots (.) indicating different performance techniques or pitch variations.

§ 70. Kvartol

Üç notdan ibarət qrup əvəzinə həmin uzunluqda dörd notdan ibarət olan qrup *kvartol* adlanır. Kvartol belə işaret olunur:

218. Largo

219.

A handwritten musical score for a single melodic line, likely for a woodwind instrument. The score consists of five staves of music, each with a different rhythmic pattern. The first four staves begin with a measure in common time (indicated by '12') and switch to 16th-note time (indicated by '16'). The fifth staff begins in 16th-note time. Measures are separated by vertical bar lines, and rests are indicated by vertical dashes. Various slurs and grace notes are used throughout the piece. The score is written on a light blue background.

220.

Handwritten musical score for a string instrument, likely cello or bass. The score consists of six staves, each with a unique rhythmic pattern. The first five staves are in common time (indicated by a 'C') and the last staff is in 12/16 time (indicated by a '12/16'). The first four staves have a tempo marking of 'f' (fortissimo). The first three staves begin with a dynamic of 'ff' (fortississimo). The first two staves have a key signature of one sharp (F#). The third staff has a key signature of one flat (B-flat). The fourth staff has a key signature of one sharp (F#). The fifth staff has a key signature of one flat (B-flat). The sixth staff has a key signature of one sharp (F#). The score includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and grace notes. The notation uses a combination of standard musical symbols and unique circular markings with arrows and dots.

3 K 425

MUSIQİ ƏSƏRLƏRİNĐƏN PARÇALAR

14

56 - 18. Yall

(“Gözün aydın” musiqili komediyasından)

F. Əmirov

Musical score for Nagara and Piano. The score consists of six systems of music. The first system shows Nagara in 3/4 time with a dynamic of p , and Piano in 2/4 time with a dynamic of pp . The second system shows Nagara in 3/4 time with a dynamic of mfp , and Piano in 2/4 time. The third system shows Nagara in 3/4 time and Piano in 2/4 time. The fourth system shows Nagara in 3/4 time and Piano in 2/4 time. The fifth system shows Nagara in 3/4 time and Piano in 2/4 time. The sixth system shows Nagara in 3/4 time and Piano in 2/4 time.

52 — 17. İkinci nağıl
(“Min bir gecə” baletindən)

F. Əmirov

Allegretto brillante

50 → 52 Rəqs
("Koroğlu" operasının III pərdəsindən)

Ü. Hacıbəyov

Allegro commodo

2

Continuation of the musical score. Measure 2 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 3 continues with eighth-note patterns. Measure 4 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 5 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 6 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 7 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 8 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns.

Continuation of the musical score. Measure 9 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 10 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 11 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 12 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 13 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 14 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 15 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 16 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns.

Continuation of the musical score. Measure 17 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 18 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 19 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 20 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 21 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 22 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 23 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns. Measure 24 begins with a piano introduction. The vocal parts enter with eighth-note patterns.

3

mf

This page contains three staves of handwritten musical notation. The top staff uses a treble clef and has a dynamic marking 'mf' below it. The middle staff uses a bass clef. The bottom staff uses a treble clef. The notation consists of vertical stems with horizontal strokes above them, indicating pitch and rhythm. Measure lines divide the staff into measures.

4

This page contains three staves of handwritten musical notation. The top staff uses a treble clef. The middle staff uses a bass clef. The bottom staff uses a treble clef. The notation consists of vertical stems with horizontal strokes above them, indicating pitch and rhythm. Measure lines divide the staff into measures.

This page contains three staves of handwritten musical notation. The top staff uses a treble clef. The middle staff uses a bass clef. The bottom staff uses a treble clef. The notation consists of vertical stems with horizontal strokes above them, indicating pitch and rhythm. Measure lines divide the staff into measures.

5

mf

8

This page contains three staves of handwritten musical notation. The top staff uses a treble clef. The middle staff uses a bass clef. The bottom staff uses a treble clef. The notation consists of vertical stems with horizontal strokes above them, indicating pitch and rhythm. Measure lines divide the staff into measures. A measure in the top staff is annotated with 'V. V+ V. V+' above the notes.

6

33 – 15. Asiyanın rəqsi
(“Arşın mal alan” musiqili komedyasından)

Ü. Hacıbəyov

Allegro

A musical score for piano. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and four measures of eighth-note patterns. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one sharp, and four measures of chords. A trill instruction (tr) is placed above the second measure of the bottom staff.

A musical score for piano. The top staff consists of four measures of eighth-note patterns: the first measure is a sixteenth-note pattern, followed by three measures of eighth-note pairs. The bottom staff consists of four measures of bass notes. A dynamic marking "tr" (trill) is placed above the first measure of the bass staff.

20

A musical score for piano, page 10. The top staff uses a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains four measures of eighth-note patterns. The bottom staff uses a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains four measures of eighth-note chords.

21

A musical score for piano and two violins. The top staff shows the piano's right hand playing eighth-note chords and sixteenth-note patterns. The bottom staff shows the left hand playing sustained notes. The middle staff shows the two violin parts. Measures 11-12 show eighth-note chords. Measure 13 begins with a piano dynamic (indicated by a greater-than sign) followed by eighth-note chords. Measures 14-15 show sixteenth-note patterns. Measures 16-17 show eighth-note chords.

22

A handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time, G major. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano accompaniment is in bass clef. The score consists of four measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns in the vocal parts and sixteenth-note patterns in the bass part. Measure 4 shows a change in the bass part's pattern.

A handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time, G major. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano accompaniment is in bass clef. The score consists of four measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns in the vocal parts and sixteenth-note patterns in the bass part. Measure 4 shows a change in the bass part's pattern.

24

A handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time, G major. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano accompaniment is in bass clef. The score consists of four measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns in the vocal parts and sixteenth-note patterns in the bass part. Measure 4 shows a change in the bass part's pattern.

A handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time, G major. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano accompaniment is in bass clef. The score consists of four measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns in the vocal parts and sixteenth-note patterns in the bass part. Measure 4 shows a change in the bass part's pattern.

25

A handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time, G major. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano accompaniment is in bass clef. The score consists of four measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns in the vocal parts and sixteenth-note patterns in the bass part. Measure 4 shows a change in the bass part's pattern.

Handwritten musical score for two voices and basso continuo. The top staff shows soprano entries with grace notes and a trill instruction. The middle staff shows alto entries. The bottom staff shows basso continuo entries with red ink.

Handwritten musical score continuation. The soprano and alto parts continue their entries. The basso continuo part remains consistent with the previous page.

26

Handwritten musical score continuation. The soprano and alto parts continue their entries. The basso continuo part remains consistent with the previous page.

Handwritten musical score continuation. The soprano and alto parts continue their entries. The basso continuo part features sustained notes with fermatas and grace notes.

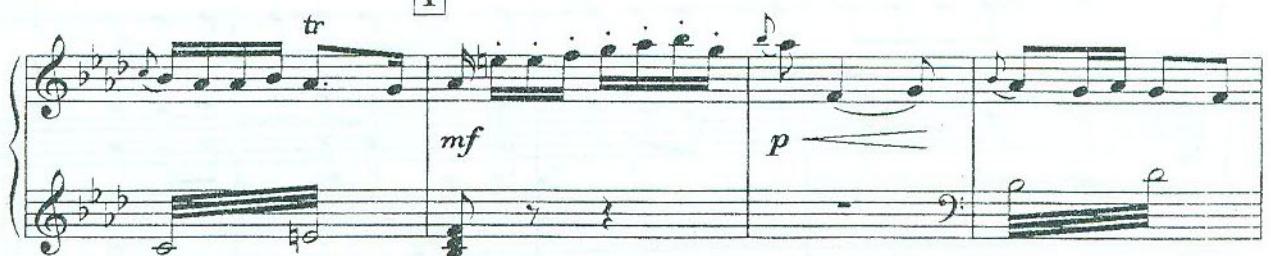
— 16. Sözsüz mahni №2

S. Әлесгеров

Andante cantabile

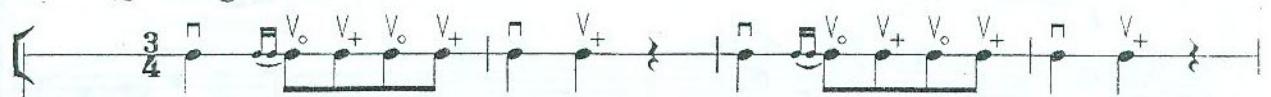
1

2

Allegro moderato

3

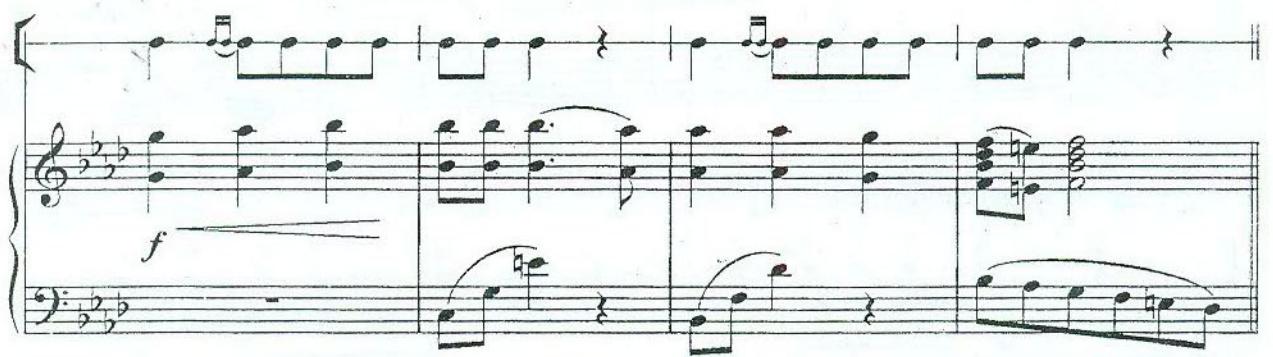
4

Musical score page 4. The top staff shows a continuous eighth-note pattern. The middle staff has a bass line with eighth notes and sixteenth-note patterns. The bottom staff has a bass line with eighth notes and sixteenth notes.

Musical score continuation from page 4. The top staff continues the eighth-note pattern. The middle staff starts with a dynamic *mf*. The bottom staff has a bass line with eighth notes and sixteenth notes.

Musical score continuation from page 4. The top staff continues the eighth-note pattern. The middle staff starts with a dynamic *f*. The bottom staff has a bass line with eighth notes and sixteenth notes.

5

Musical score page 5. The top staff shows a continuous eighth-note pattern. The middle staff has a bass line with eighth notes and sixteenth-note patterns. The bottom staff has a bass line with eighth notes and sixteenth notes.

A musical score page featuring two staves. The top staff consists of a single line with various note heads and rests, some enclosed in rectangular brackets. The bottom staff is a two-line system (treble and bass clef) with notes and rests. Measure numbers 6 and 7 are indicated above the top staff.

Musical score for piano showing measures 11-12. The score consists of three staves. The top staff uses a treble clef and has two identical melodic patterns separated by a repeat sign. The middle staff uses a bass clef and starts with a dynamic of *p*, followed by a melodic line with grace notes. The bottom staff uses a bass clef and also features a melodic line with grace notes. Measure 12 begins with a dynamic of *mf*.

A musical score for piano and voice. The top staff shows a treble clef, two flats, and a key signature of B-flat major. The bottom staff shows a bass clef and two flats. The piano part consists of eighth-note chords. The vocal part has sustained notes with dots above them, followed by a dynamic marking 'f'.

poco a poco rit.

poco a poco rit.

This image shows two staves of musical notation. The top staff uses a treble clef and starts with a key signature of one sharp (F#). It contains six measures, ending with a fermata over the last note. The bottom staff uses a bass clef and starts with a key signature of one flat (B-flat). It also contains six measures, ending with a fermata over the last note. The music is in common time. Measure 11 ends with a double bar line and a repeat sign. Measure 12 begins with a bass note followed by a series of eighth notes.

10

Tempo I

8 11

Musical score page 10. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The key signature is three sharps. Measure 10 starts with a dynamic *p*. Measure 11 begins with a dynamic *mf*. The time signature changes between $\frac{2}{4}$ and $\frac{3}{4}$.

12

Musical score page 12. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The key signature is three sharps. Measure 12 starts with a dynamic *f*, followed by *ff mf*, then *f*, and finally *ff mf*.

Musical score continuation from page 12. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The key signature is three sharps. Measures continue with dynamics *ff mf*, *f*, *ff mf*, and *f*.

Musical score continuation from page 12. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The key signature is three sharps. Measures continue with dynamics *f*, *ff*, and *f*.

Yarış
(Müasir Azərbaycan xalq rəqsi)

Tez-tez

The musical score consists of five systems of music, each with two staves: treble and bass. The tempo is marked as 'Tez-tez'. The key signature changes from 6/8 to 2/4. The score includes dynamic markings such as *mf*, *tr*, *f*, and *p*. The notation uses various note heads (circles, squares, triangles) and rests, with some notes having arrows indicating direction or specific attack points.

Yarış
Rəqs

A handwritten musical score for two staves, treble and bass, in 2/4 time. The key signature is one sharp. The score is divided into five systems by vertical bar lines. The top system starts with a treble clef, a sharp sign, and a bass clef. The bottom system starts with a bass clef. The music consists of various note heads, stems, and rests. Some notes have vertical strokes above them. Measure endings are indicated by small numbers above the staff. Dynamic markings include 'tr' and 'tr ♯'.

rit.

a tempo

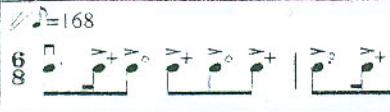
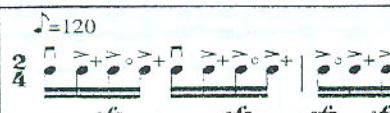
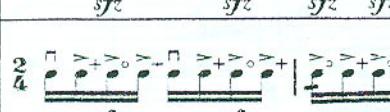
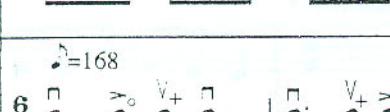
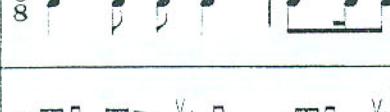
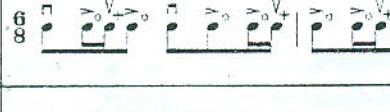
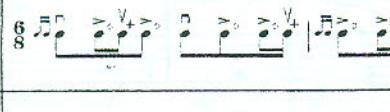
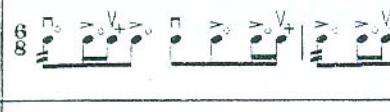
Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, 2/4 time, dynamic m. (mezzo-forte). Middle staff: treble clef, 2/4 time, dynamic ff. (fortissimo). Bottom staff: bass clef, 2/4 time, dynamic ff. Measures show eighth-note patterns. Measure 4 ends with a trill instruction.

Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, 2/4 time, dynamic ff. Middle staff: treble clef, 2/4 time, dynamic ff. Bottom staff: bass clef, 2/4 time, dynamic ff. Measures show eighth-note patterns. Measure 4 ends with a trill instruction.

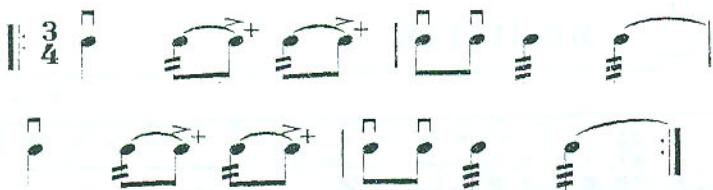
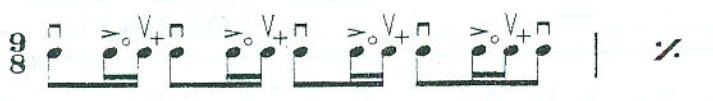
Musical score for piano, three staves. Top staff: treble clef, 2/4 time, dynamic ff. Middle staff: treble clef, 2/4 time, dynamic ff. Bottom staff: bass clef, 2/4 time, dynamic ff. Measures show eighth-note patterns. Measure 4 ends with a dynamic p (pianissimo).

RİTMLƏR

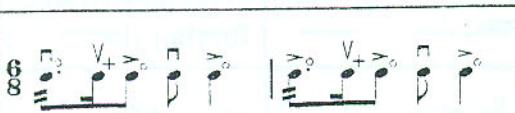
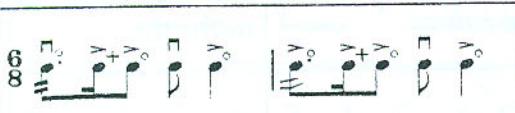
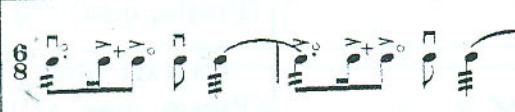
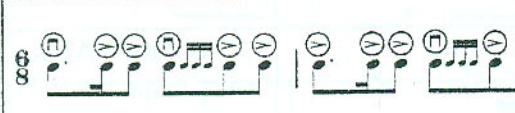
IV

Nümunələrin №-si		Məşğələlərin №-si
127 165		Qazağı ritmi (zər bə ilə) II 2 167
128 168		Cəngi ritmi II 1 169
129 169		Cəngi ritmi zili tremolo ilə II 1 169
130 170		Yallı ritmi (II h) II 1 171
131 171		Yallı ritmi (II h) III 1 171
132 172		Briqadirlər rəqsi 1 173
133 173		Briqadirlər rəqsi 2 forşlaq ilə 1 173
134 174		Vağzalı 1 177
135 175		Vağzalı forşlaq ilə 1 177
136 176		Vağzalı qosa çirtma forşlaq ilə 1 177
137 177		Vağzalı tremolo ilə 1 177
138 178		Bayatı Şiraz rəngi 1 179
139 179		Bayatı Şiraz rəngi 2 179

140 180		Bayati Şiraz rəngi qoşa çirtma forşlaq ilə 1	198
141 180		Bayati Şiraz rəngi qoşa çirtma forşlaq ilə 2	198
142 181		"Peşro" aşiq mahnisi ritmi I 1	199
143 181		"Peşro" aşiq mahnisi ritmi I 2	199
144 181		"Peşro" aşiq mahnisi ritmi I 3	199
145 181		"Peşro" aşiq mahnisi ritmi tremolo ilə I 2	199
146 182		"Döymə Kərəmi" aşiq mahnisi ritmi I 1	200
147 182		"Döymə Kərəmi" aşiq mahnisi ritmi I 2	200
148 182		"Döymə Kərəmi" aşiq mahnisi ritmi I 3	200

149 183		"Döymə Kərəmi" aşiq mahnısı ritmi tremolo ilə I 1	200
150 184		E. Sabit oğlu "Ağçıçeyim" mahnısı ritmi I	202
151 184		E. Sabit oğlu "Ağçıçeyim" mahnısı ritmi II	202
152 185		Türk musici ritmi I	185
153 185		Türk musicisi ritmi I	185
154 186		"Zeylam" İran mahnısı ritmi I	203
155 186		"Zeylam" İran mahnısı ritmi II	203
156 187		İran mahnısı ritmi 1	203
157 188		Hind musicisi ritmi 1	203
158 189		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 1	192
159 189		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 2	192
160 189		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 3	192
161 190		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 1	194

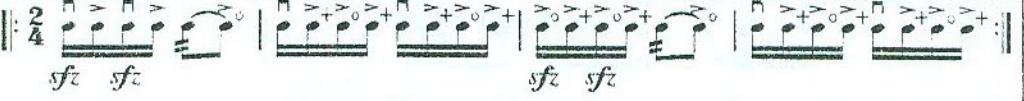
2162 190		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 2	194
163 190		Qaytağı ritmi 2 forşlaq ilə 3	194
164 191		Qaytağı ritmi tremolo ilə 1	194
165 191		Qaytağı ritmi tremolo ilə 2	194
166 191		Qaytağı ritmi tremolo ilə 3	194
167 192		Osetin lezqinkası 3	192
168 193		Qaytağı ritmi (Presto, qısa) II 1	194
169 193		Qaytağı ritmi (Presto, qısa) III 1	194
170 194		"Xorumi" Acar xalq rəqs ritmi I 1	204
171 195		"Xorumi" Acar xalq rəqs ritmi II 1	204
172 195		"Xorumi" Acar xalq rəqs ritmi qosa çirtma forşlaq ilə II 1	204
173 196		"Tərəkəmə" ritmi axırda forşlaq ilə 1	201
174 197		"Tərəkəmə" ritmi axırda forşlaq ilə 2	201
175 198		"Tərəkəmə" ritmi əvvəlde, axırda forşlaq ilə 1	201
176 199		"Tərəkəmə" ritmi əvvəlde, axırda forşlaq ilə 2	201

177 200		“Terekeme” ritmi axırda qoşa çirtma forşlaq ile 1	201
178 201		“Terekeme” ritmi əvvəldə, axırda qoşa çirtma forşlaq ile 1	201
179 202		“Terekeme” ritmi tremolo ile 1	207
180 203		“Terekeme” ritmi tremolo ile 2	207
181 204		“Terekeme” axırda tremolo ile 1	207
182 205		“Terekeme” axırda tremolo ile 2	207
183 206		“Terekeme” əvvəldə, axırda tremolo ile 1	207
184 207		“Terekeme” əvvəldə, axırda tremolo ile 2	207
185 208		“Kamalə” rəqs ritmi axırda forşlaq ile 1	214
186 208		“Kamalə” rəqs ritmi axırda forşlaq ile 2	214
187 209		“Kamalə” rəqs ritmi əvvəldə, axırda forşlaq ile 1	214
188 210		“Kamalə” rəqs ritmi əvvəldə, axırda forşlaq ile 2	214
189 211		“Kamalə” rəqs ritmi əvvəldə, axırda qoşa çirtma-forşlaq ile 1	214

190 212		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə, axırda qoşa çirtma forşlaq ilə 2	214
191 213		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə, axırda qoşa çirtma forşlaq ilə 1	214
192 214		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə, axırda qoşa çirtma forşlaq ilə 2	214
193 215		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə tremolo ilə 1	220
194 216		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə tremolo ilə 2	220
195 217		"Kamale" rəqs ritmi axırda tremolo ilə 1	220
196 218		"Kamale" rəqs ritmi axırda tremolo ilə 2	220
197 219		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə, axırda tremolo ilə 1	220
198 220		"Kamale" rəqs ritmi əvvəldə, axırda tremolo ilə 2	220

Nümunələrin №-si	SOLO Qazağı ritmi ilə solo (zərbə ilə)	Məşğələlərin №-si
39 167		167
40 169		173

41 170		173	
42 172		173	
43 173		173	
44 174		205	
45 176		205	
46a 178		205	
46b 179		205	
47 180		205	
48 184		205	
49 186		205	
50 188		205	
51a 191		205	
51b 192		205	
Cəngi ritmi ilə solo			
52 192		206	
53 192		206	

54		206
193		
55		206
194		
56		206
195		
57a		206
196		
57b		206
197		
58		206
197		
		
59		206
198		
60		206
199		
61		206
200		
62		208
201		
63a		208
202		
63b		208
64		208
203		
65		208
204		
66a		208
205		
66b		208
		

67 206		*	
68a 207		*	
68b			
69 208		*	p *
Qaytağı ritmi ile solo			
70 209		*	
71 210		*	
72 211		*	
73 213		*	
74 214		*	
75 215		*	
76 218			
77 219		*	*
78 220			

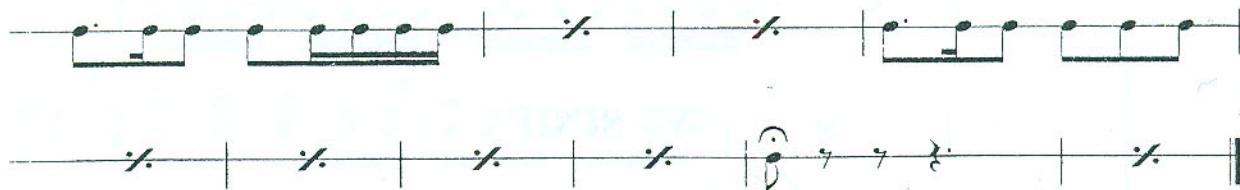
V - SINIF

66. Xəyali rəqs

H. Xanməmmədov

Andante

The musical score is handwritten on a single staff. Measure 1 begins with a sixteenth note followed by eighth-note pairs. Measures 2-4 feature different patterns of eighth and sixteenth notes. Measures 5-7 continue the rhythmic patterns. Measures 8-10 introduce a bass line with quarter notes. Measures 11-12 conclude the piece with a final cadence.

68 Azərbaycan (Süita)

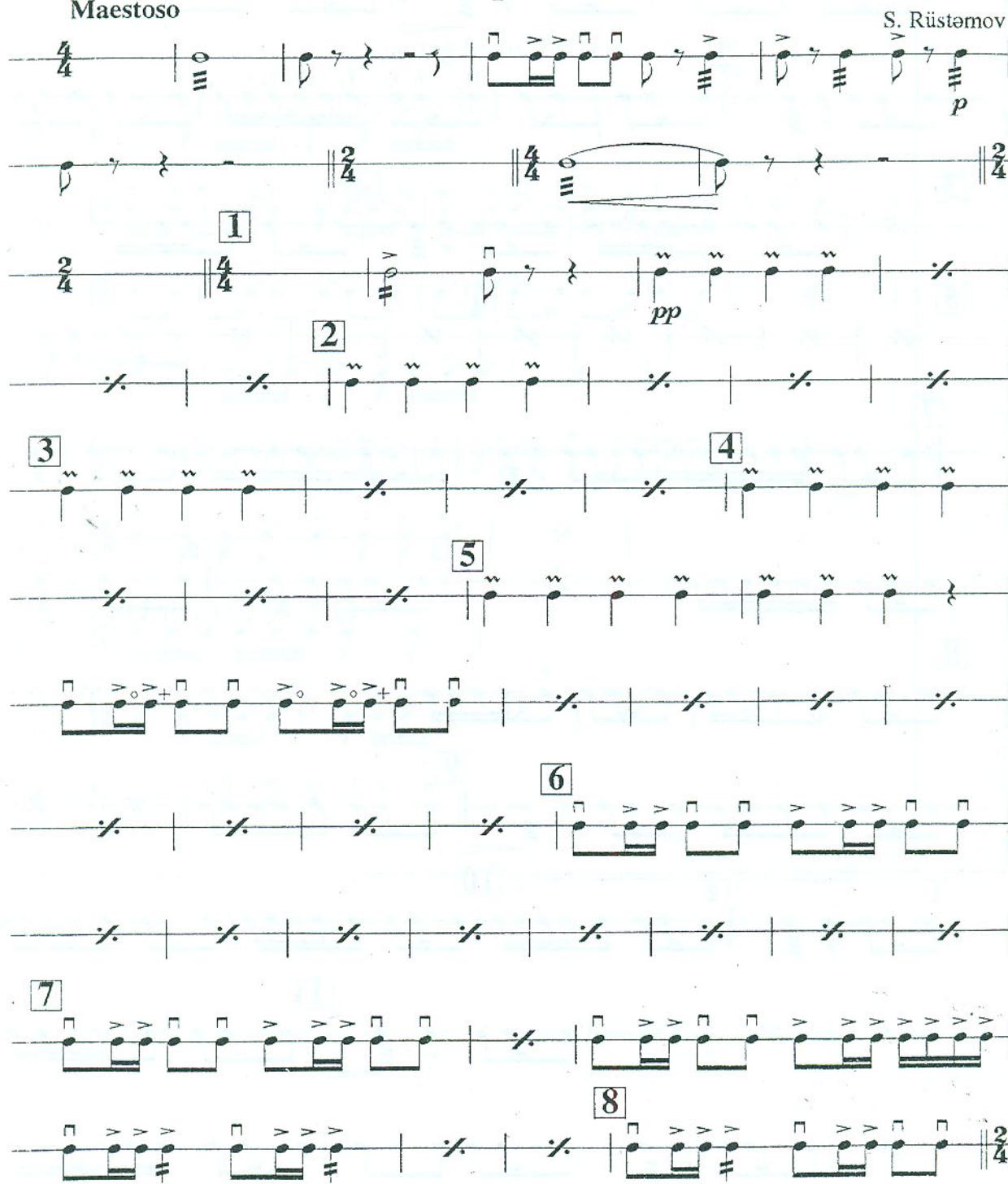
(Süita)

II

Maestoso

S. Rüstəmov

3

19

20

73. Yalli

I

C. Cahangirov

1

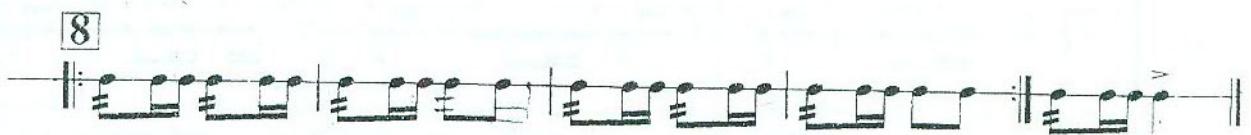
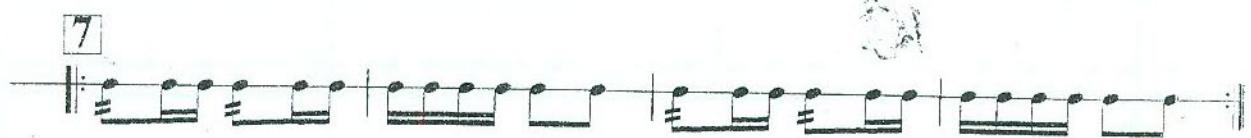
2

3

4

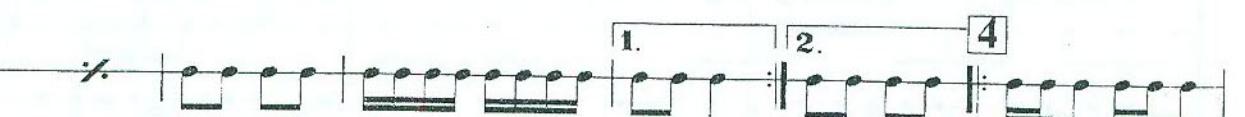
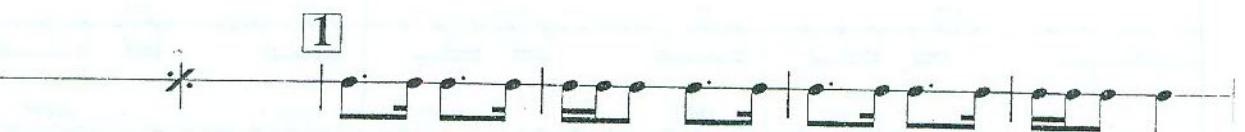
5

6

75 Yalli
II

C. Cahangirov

713 Dörd nağara üçün: №1

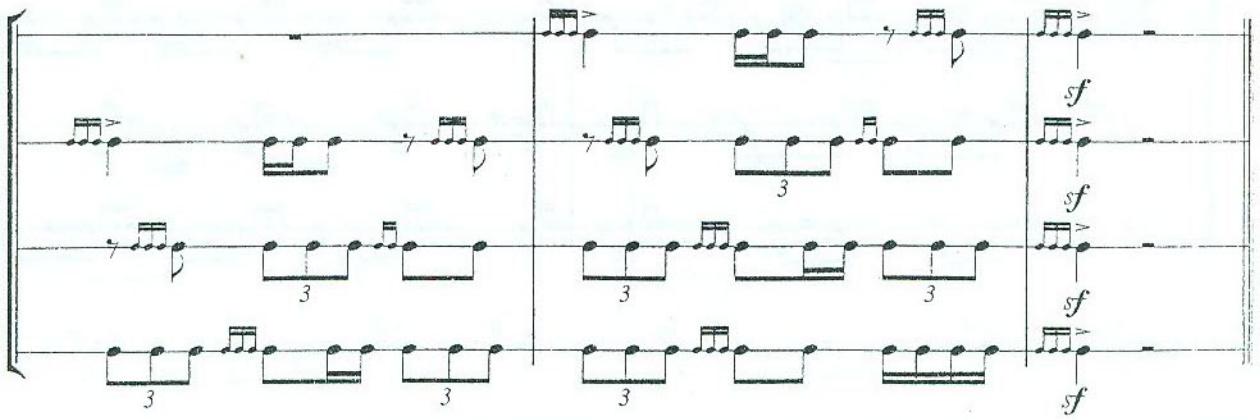
The musical score is divided into four systems, each containing four staves. The staves are labeled I.N., II.N., III.N., and IV.N. from top to bottom. Each staff has a time signature of $\frac{3}{4}$. The music features various rhythmic patterns, including eighth-note pairs, sixteenth-note groups, and rests. Some notes have vertical stems, while others have horizontal stems pointing to the right. Measures are separated by vertical bar lines. The score is written in black ink on white paper.

A musical score page featuring two systems of music. The top system consists of four staves. The first staff has a measure number '3' above it. The second staff has a measure number '3' above it. The third staff has a measure number '3' above it. The fourth staff has a measure number '3' above it. The bottom system consists of four staves. The first staff has a measure number '3' above it. The second staff has a measure number '3' above it. The third staff has a measure number '3' above it. The fourth staff has a measure number '3' above it.

A hand-drawn musical score on four staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp. It consists of six measures, each starting with a sixteenth note followed by a eighth note. Measures 1-3 have a vertical bar line between them. Measures 4-6 have a vertical bar line between them. The second staff has a bass clef and a key signature of one sharp. It consists of six measures, each starting with a quarter note. Measures 1-3 have a horizontal bar line between them. Measures 4-6 have a horizontal bar line between them. The third staff has a bass clef and a key signature of one sharp. It consists of six measures, each starting with a quarter note. Measures 1-3 have a horizontal bar line between them. Measures 4-6 have a horizontal bar line between them. The bottom staff has a bass clef and a key signature of one sharp. It consists of six measures, each starting with a quarter note. Measures 1-3 have a horizontal bar line between them. Measures 4-6 have a horizontal bar line between them.

A musical score for four voices (Soprano, Alto, Tenor, Bass) across five measures. The vocal parts are arranged in four staves. Measure 1: Soprano has a sixteenth-note pattern, Alto has a sixteenth-note pattern, Tenor has a sixteenth-note pattern, Bass has a sixteenth-note pattern. Measure 2: Soprano has a sixteenth-note pattern, Alto has a sixteenth-note pattern, Tenor has a sixteenth-note pattern, Bass has a sixteenth-note pattern. Measure 3: Soprano has a sixteenth-note pattern, Alto has a sixteenth-note pattern, Tenor has a sixteenth-note pattern, Bass has a sixteenth-note pattern. Measure 4: Soprano has a sixteenth-note pattern, Alto has a sixteenth-note pattern, Tenor has a sixteenth-note pattern, Bass has a sixteenth-note pattern. Measure 5: Soprano has a sixteenth-note pattern, Alto has a sixteenth-note pattern, Tenor has a sixteenth-note pattern, Bass has a sixteenth-note pattern.

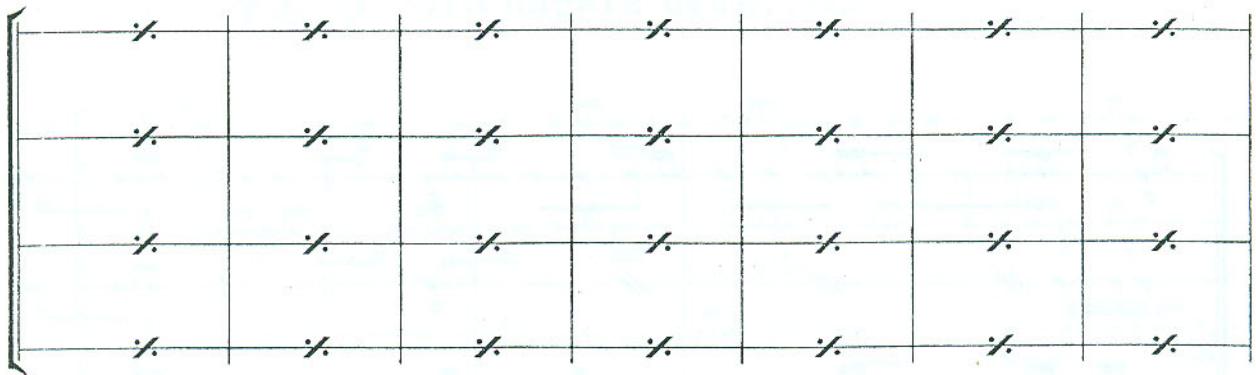

72. Dörd nağara üçün: №2

The score is divided into four systems, each containing four staves. The instruments are labeled I.N., II.N., III.N., and IV.N. from top to bottom. The time signature is 4/4 throughout. The notation is unique, using vertical stems and horizontal dashes to represent different sounds or tones. Measure numbers are present above the staff lines, and the number '3' is placed below specific measure numbers (e.g., 3, 3, 3) to indicate a triplet grouping.

Handwritten musical notation on four staves. The notation uses vertical stems and horizontal dashes to represent pitch and rhythm. Measures are separated by vertical bar lines. Some measures contain three groups of notes, indicated by the number '3' below the staff.

Handwritten musical notation on four staves. The notation uses vertical stems and horizontal dashes to represent pitch and rhythm. Measures are separated by vertical bar lines. Some measures contain three groups of notes, indicated by the number '3' below the staff.

Handwritten musical notation on four staves. The notation uses vertical stems and horizontal dashes to represent pitch and rhythm. Measures are separated by vertical bar lines. Some measures contain three groups of notes, indicated by the number '3' below the staff.

77. Radio Marşı

M. Maqomayev

A handwritten musical score consisting of 17 numbered measures. The music is written on a single staff with a common time signature. Measures 1 through 5 show a variety of note heads (circles, squares, triangles) and rests. Measures 6 and 7 feature sixteenth-note patterns. Measures 8 and 9 show eighth-note patterns. Measures 10 through 14 continue with eighth-note patterns. Measures 15 and 16 show sixteenth-note patterns. Measures 17 and 18 conclude with eighth-note patterns. Measure 18 ends with a "Fine" instruction.

6

1.

2.

7

8

9

11

12

13

14

1.

2.

15

16

17

1.

2.

Fine

79. Ciçəklərin rəqsi

C. Cahangirov

6/8

pp

1

2

3

4

5

6

ppp

7

8

9

10

ff

11

12

ppp

81 Azərbaycan lövhəfəri I. Alov rəqsi

I. Alov rəqsi

F. Ömriov

Allegretto con brio

Orqiya ("Min bir gecə" baletindən)

F. Əmirov

78. Dörd nağara üçün: №3

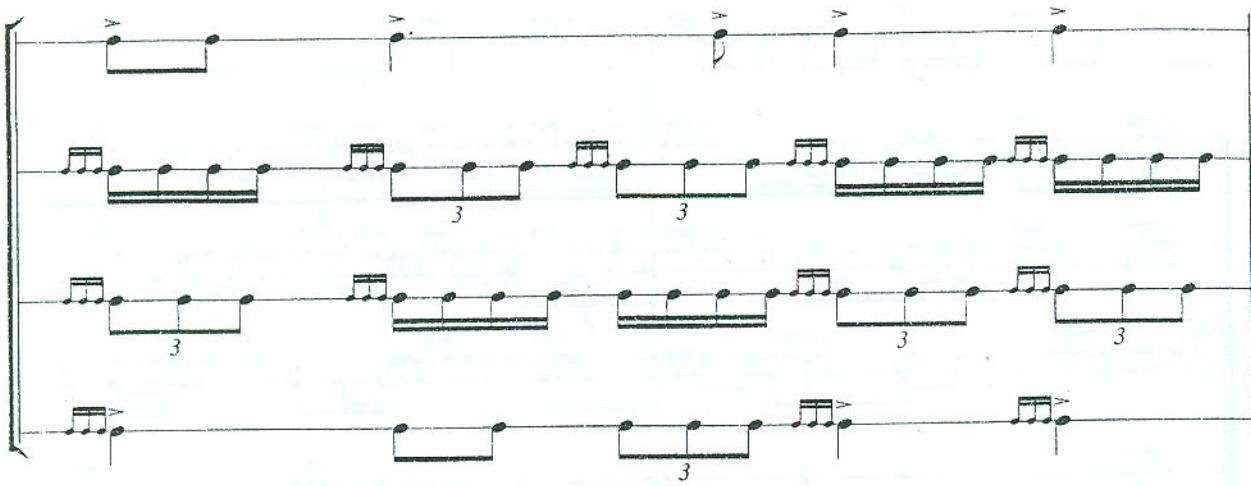
The musical score is divided into four systems, each corresponding to a nagara instrument:

- I.N.**: The top staff. It starts with a measure of 5/4 time. The rhythm consists of quarter notes, eighth notes, sixteenth notes, and sixteenth-note pairs. Some notes have arrows pointing right or up.
- II.N.**: The second staff from the top. It also starts with a measure of 5/4 time. The rhythm is primarily composed of quarter notes and eighth notes.
- III.N.**: The third staff from the top. It starts with a measure of 5/4 time. The rhythm is mostly eighth notes and sixteenth notes.
- IV.N.**: The bottom staff. It starts with a measure of 5/4 time. The rhythm is mostly eighth notes and sixteenth notes.

Measure lines are indicated by vertical bar lines. The music continues across the four systems, with each system containing four measures. The notation uses a combination of circle, square, and triangle note heads, often with arrows indicating specific dynamics or attack points.

ÇARGAH DƏSTGAHI

✓

67-21 1. Çargah dəramədi

Not yazısı N.Məmmədovundur

Moderato

The musical score consists of five staves, divided into two systems by a double bar line.

Staff 1 (Top): Nagara (percussion). The first measure starts with a bass drum (Bass D) followed by eighth-note patterns. Measure 2 continues with eighth-note patterns. Measure 3 begins with a forte dynamic (f).

Staff 2: Piano (treble clef). Measures 1-2 show eighth-note patterns. Measure 3 begins with a forte dynamic (f).

Staff 3: Piano (bass clef). Measures 1-2 show eighth-note patterns. Measure 3 begins with a forte dynamic (f).

Staff 4: Continues the piano parts from Staff 2 and 3, showing eighth-note patterns across three measures.

Staff 5: Continues the piano parts from Staff 2 and 3, showing eighth-note patterns across three measures.

Measure 4: Nagara (percussion). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a forte dynamic (f).

Measure 5: Piano (treble clef). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a forte dynamic (f).

Measure 6: Piano (bass clef). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a forte dynamic (f).

Measure 7: Continues the piano parts from Staff 4 and 5, showing eighth-note patterns across three measures.

Measure 8: Nagara (percussion). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a dynamic marking *p poco cresc.* The third measure begins with a trill dynamic (tr).

Measure 9: Piano (treble clef). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a dynamic marking *p poco cresc.* The third measure begins with a trill dynamic (tr).

Measure 10: Piano (bass clef). The first measure shows eighth-note patterns. The second measure begins with a dynamic marking *p poco cresc.* The third measure begins with a trill dynamic (tr).

70-22 · 2. Təsnif

Allegretto $\text{♩} = 108$

Musical score page 10, measures 11-12. The top staff shows a continuous eighth-note pattern on the first two beats of measure 11, followed by a sixteenth-note pattern on the third beat. Measure 12 begins with a sixteenth-note pattern. The middle staff has a treble clef, a key signature of one sharp, and a tempo marking 'tr.' The bass staff has a bass clef and a tempo marking 'tr.'

A musical score consisting of two staves. The top staff uses a treble clef and has five measures. Each measure contains a series of eighth notes with specific dynamics: 'mf' (measures 1-2), 'tr' (measure 3), 'mf' (measure 4), and 'mf' (measure 5). The bottom staff uses a bass clef and also has five measures. Each measure contains a single quarter note with specific dynamics: 'mf' (measures 1-2), 'tr' (measure 3), 'mf' (measure 4), and 'mf' (measure 5). Measures are separated by vertical bar lines.

Musical score page 10, measures 11-12. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It features a continuous eighth-note pattern with grace notes. The middle staff shows a treble clef and a common time signature, with dynamics "tr" (trill) over the first two measures. The bottom staff shows a bass clef and a common time signature, also with dynamics "tr". Measure 11 ends with a double bar line and repeat dots.

Musical score page 1. It consists of three staves. The top staff has a treble clef and a bass clef below it. The middle staff has a bass clef. The bottom staff has a bass clef. Measure 1 starts with dynamic *f*, followed by eighth-note patterns. Measures 2-5 show dynamics *mf*, *p*, *p*, and *p* respectively.

Musical score page 2. It consists of three staves. The top staff has a treble clef. The middle staff has a bass clef. The bottom staff has a bass clef. Measure 1 starts with eighth-note patterns. Measures 2-5 show dynamics *mf*, *tr*, *tr*, and *tr* respectively.

Musical score page 3. It consists of three staves. The top staff has a treble clef. The middle staff has a bass clef. The bottom staff has a bass clef. Measure 1 starts with eighth-note patterns. Measures 2-5 show dynamics *mf*, *mf*, *mf*, and *mf* respectively.

74-23 3. Røng

Moderato $\text{♩} = 88$

Musical score for 74-23. It consists of three staves. The top staff has a treble clef. The middle staff has a bass clef. The bottom staff has a bass clef. Measure 1 starts with dynamic *f*. Measures 2-5 show dynamics *tr*, *tr*, *tr*, and *tr* respectively. The score includes two endings: ending 1 and ending 2.

Musical score page 1. The top staff is in common time, treble clef, and has a dynamic of *p*. The middle staff is in common time, bass clef, and has dynamics of *p*, *mf*, and *tr*. The bottom staff is in common time, bass clef, and has dynamics of *p*, *mf*, and *tr*.

Musical score page 2. The top staff is in common time, treble clef, and has a dynamic of *f*. The middle staff is in common time, bass clef, and has dynamics of *f*. The bottom staff is in common time, bass clef.

Musical score page 3. The top staff is in common time, treble clef, and has a dynamic of *mf*. The middle staff is in common time, bass clef, and has a dynamic of *mf*. The bottom staff is in common time, bass clef.

Musical score page 4. The top staff is in common time, treble clef, and has a dynamic of *p*. The middle staff is in common time, bass clef, and has dynamics of *tr*, *tr*, and *tr*. The bottom staff is in common time, bass clef, and has dynamics of *tr*, *tr*, and *tr*.

Musical score page 1 showing three staves of music. The top staff has dynamics *mf*, *f*, *tr*, *tr*, *tr*, *mf*. The middle staff has dynamics *mf*, *f*, *tr*, *tr*, *tr*, *mf*. The bottom staff has dynamics *mf*, *f*, *tr*, *tr*, *tr*, *mf*.

Musical score page 2 showing three staves of music. The top staff has dynamics *mf*, *f*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*. The middle staff has dynamics *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *f*, *tr*. The bottom staff has dynamics *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *f*, *tr*.

Musical score page 3 showing three staves of music. The top staff has dynamics *mf*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*. The middle staff has dynamics *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*. The bottom staff has dynamics *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*.

Maestoso $\text{J}=84$ 76-24 4. Təsnif

Musical score page 4 showing three staves of music. The top staff has dynamics *mf*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*. The middle staff has dynamics *mf*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*. The bottom staff has dynamics *mf*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*, *tr*.

2.

mf

tr *tr* *tr*

1. 2.

p

251

Musical score page 1. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two measures are dynamic *p*, and the last two are *mf*. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It also consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *p*, and the last two are *mf*.

Musical score page 2. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *p*, and the last two are *mf*. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *p*, and the last two are *mf*.

Musical score page 3. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *tr*, and the last two are *tr[♯]*. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *tr*, and the last two are *tr[♯]*.

Musical score page 4. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *tr*, and the last two are *tr[♯]*. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns: the first two are *tr*, and the last two are *tr[♯]*.

Allegretto $\text{♩} = 108$

6/8

f *tr* *tr*

f *tr* *tr*

tr *tr* *tr*

tr *tr*

f *p* *mf* *tr*

f *p* *mf* *tr*

tr *tr* *tr*

tr *tr* *tr*

3/4

6/8

80-25 5. Røng

Allegro $\text{J}=132$

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano part is in bass clef. The score consists of four measures. Measure 1: Soprano (mf), Alto (mf), Bass (mf). Measure 2: Soprano (f), Alto (f), Bass (f). Measure 3: Soprano (mf), Alto (f), Bass (f). Measure 4: Soprano (f), Alto (f), Bass (f).

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano part is in bass clef. The score consists of four measures. Measure 1: Soprano (p), Alto (p), Bass (mf). Measure 2: Soprano (mf), Alto (mf), Bass (mf). Measure 3: Soprano (mf), Alto (mf), Bass (mf). Measure 4: Soprano (mf), Alto (mf), Bass (mf).

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano part is in bass clef. The score consists of four measures. Measure 1: Soprano (p), Alto (p), Bass (p). Measure 2: Soprano (poco cresc.), Alto (tr), Bass (tr). Measure 3: Soprano (poco cresc.), Alto (tr), Bass (tr). Measure 4: Soprano (tr), Alto (tr), Bass (tr).

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in common time. The vocal parts are in treble, alto, and bass clefs respectively. The piano part is in bass clef. The score consists of four measures. Measure 1: Soprano (tr), Alto (tr), Bass (tr). Measure 2: Soprano (tr), Alto (tr), Bass (tr). Measure 3: Soprano (f), Alto (f), Bass (f). Measure 4: Soprano (tr), Alto (tr), Bass (tr).

Gholam OBEY
TABRIZ

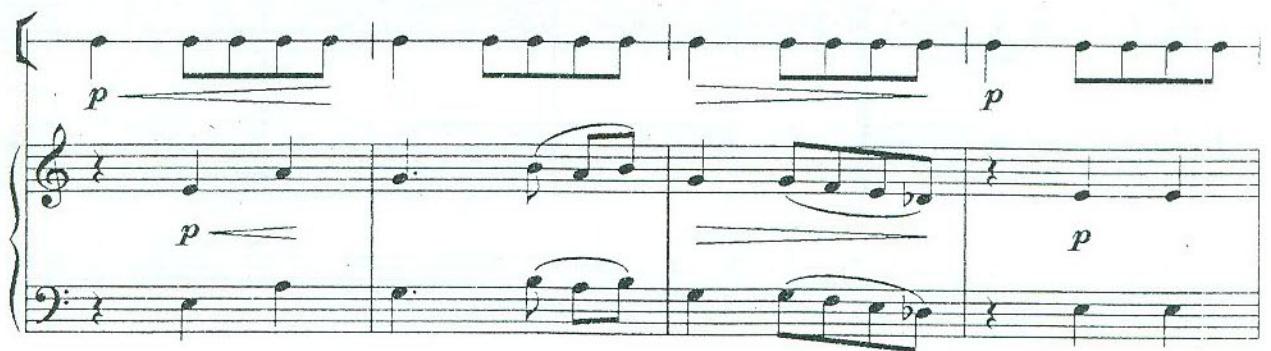
83-26 6. Təsnif

Allegretto $\text{♩} = 108$

A handwritten musical score for three voices in 3/4 time. The top staff is a soprano line with a treble clef, the middle staff is an alto line with a C-clef, and the bottom staff is a bass line with an F-clef. Dynamics "mf" are written above the first two measures of each voice. The music consists of four measures. Measure 1: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 2: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 3: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 4: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs.

A handwritten musical score for three voices in 3/4 time. The top staff is a soprano line with a treble clef, the middle staff is an alto line with a C-clef, and the bottom staff is a bass line with an F-clef. The music consists of four measures. Measure 1: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 2: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 3: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 4: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs.

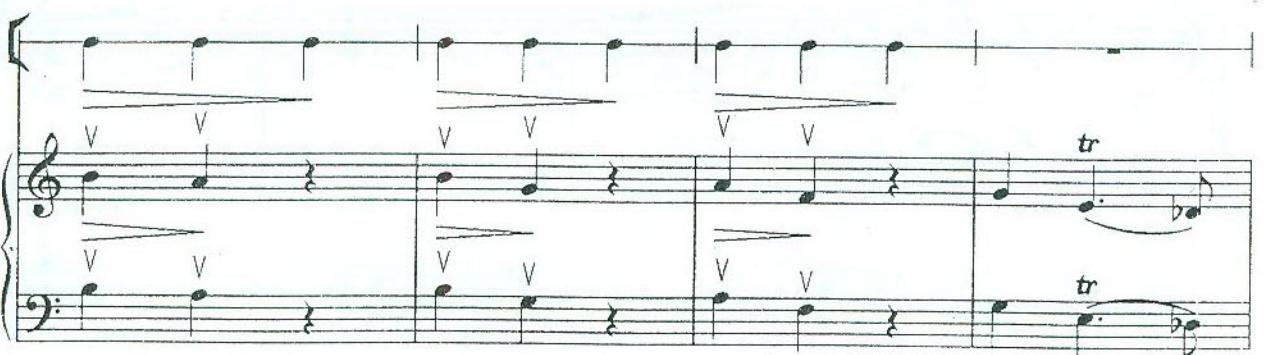
A handwritten musical score for three voices in 3/4 time. The top staff is a soprano line with a treble clef, the middle staff is an alto line with a C-clef, and the bottom staff is a bass line with an F-clef. The music consists of four measures. Measure 1: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 2: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 3: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs. Measure 4: Soprano has eighth-note pairs, Alto has eighth notes, Bass has eighth-note pairs.

Musical score page 1. The score consists of four staves. The top staff is a treble clef staff with a dynamic of *p*. The second staff is a treble clef staff with a dynamic of *p*. The third staff is a bass clef staff. The fourth staff is a bass clef staff. The music is divided into measures by vertical bar lines.

Musical score page 2. The score consists of four staves. The top staff is a treble clef staff with a dynamic of *f*. The second staff is a treble clef staff with a dynamic of *mf*. The third staff is a bass clef staff with a dynamic of *f*. The fourth staff is a bass clef staff with a dynamic of *mf*. The music is divided into measures by vertical bar lines.

Musical score page 3. The score consists of four staves. The top staff is a treble clef staff with a dynamic of *v*. The second staff is a treble clef staff with a dynamic of *v*. The third staff is a bass clef staff with a dynamic of *v*. The fourth staff is a bass clef staff with a dynamic of *v*. The music is divided into measures by vertical bar lines. The dynamic *tr* (trill) is indicated above the fourth measure.

Musical score page 4. The score consists of four staves. The top staff is a treble clef staff with a dynamic of *p*. The second staff is a treble clef staff with a dynamic of *tr*. The third staff is a bass clef staff with a dynamic of *f*. The fourth staff is a bass clef staff with a dynamic of *f*. The music is divided into measures by vertical bar lines.

Handwritten musical score for three voices (Treble, Alto, Bass) in common time. The key signature changes from one sharp to two sharps. Measure 1: Treble (f), Alto (f), Bass (f). Measure 2: Treble (f), Alto (f), Bass (f).

Handwritten musical score for three voices (Treble, Alto, Bass) in common time. The key signature changes from one sharp to two sharps. Measure 1: Treble (p), Alto (p), Bass (p). Measure 2: Treble (p), Alto (p), Bass (p).

Handwritten musical score for three voices (Treble, Alto, Bass) in common time. The key signature changes from one sharp to two sharps. Measure 1: Treble (mf), Alto (mf), Bass (mf). Measure 2: Treble (p), Alto (p), Bass (p).

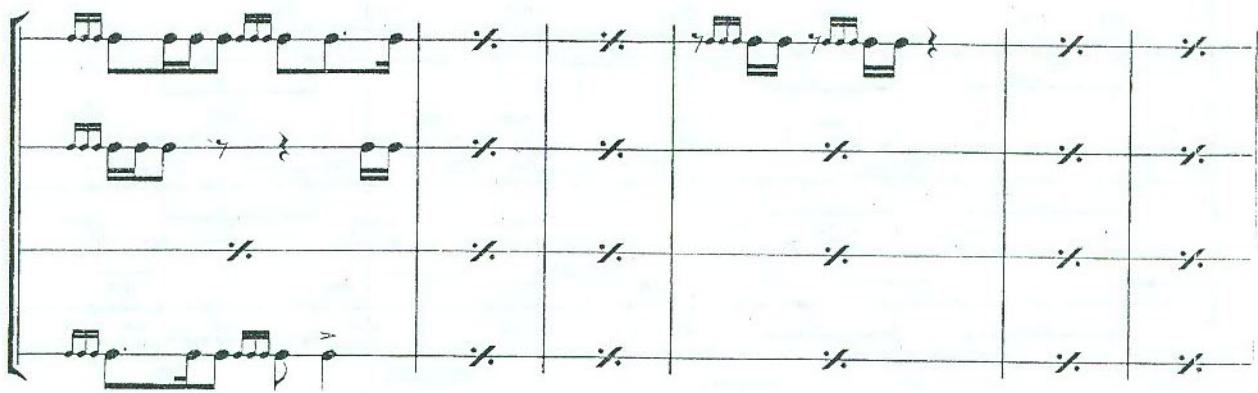
Handwritten musical score for three voices (Treble, Alto, Bass) in common time. The key signature changes from one sharp to two sharps. Measure 1: Treble (mf), Alto (mf), Bass (mf). Measure 2: Treble (mf), Alto (mf), Bass (mf).

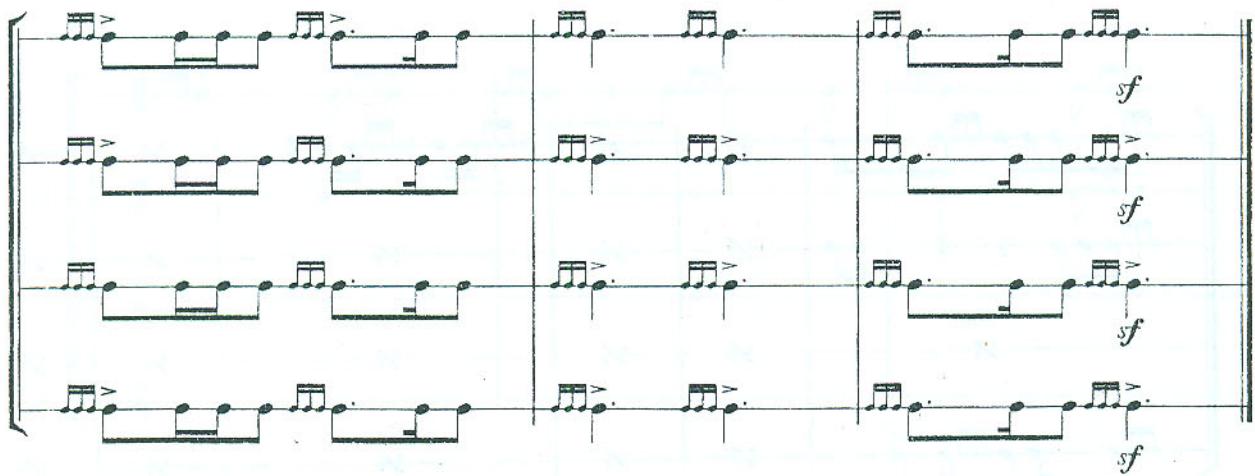
A musical score for three staves. The top staff starts with a measure of eighth notes followed by a measure of eighth-note pairs. The middle staff starts with a measure of eighth notes followed by a measure of eighth-note pairs. The bottom staff starts with a measure of eighth notes followed by a measure of eighth-note pairs. All staves have a common time signature. The top staff has a treble clef and dynamic markings 'mf' and 'f'. The middle staff has a treble clef and dynamic marking 'f'. The bottom staff has a bass clef and dynamic marking 'f'. The music consists of eighth-note patterns and rests.

A musical score for piano and voice. The top staff shows the piano part with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It features a dynamic instruction 'p' (piano) and a fermata over the last note of the measure. The bottom staff shows the vocal part with a bass clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It includes a dynamic instruction 'f' (forte), a fermata, and a repeat sign.

84 Dörd nağara üçün: №4

The musical score is divided into four systems, each containing four staves. The instruments are labeled I.N., II.N., III.N., and IV.N. from top to bottom. The time signature for all staves is 6/8. The notation uses vertical bar lines to separate measures. The first system starts with I.N. playing a sixteenth-note group followed by a rest. The second system begins with II.N. playing a sixteenth-note group. The third system starts with III.N. playing a sixteenth-note group. The fourth system starts with IV.N. playing a sixteenth-note group. Each system continues with alternating sixteenth-note groups and rests across its four staves.

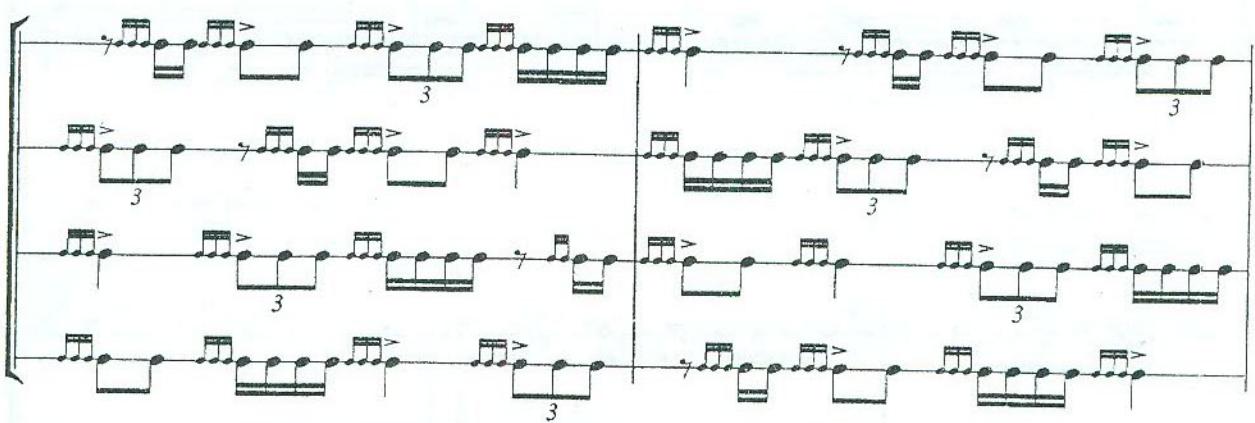
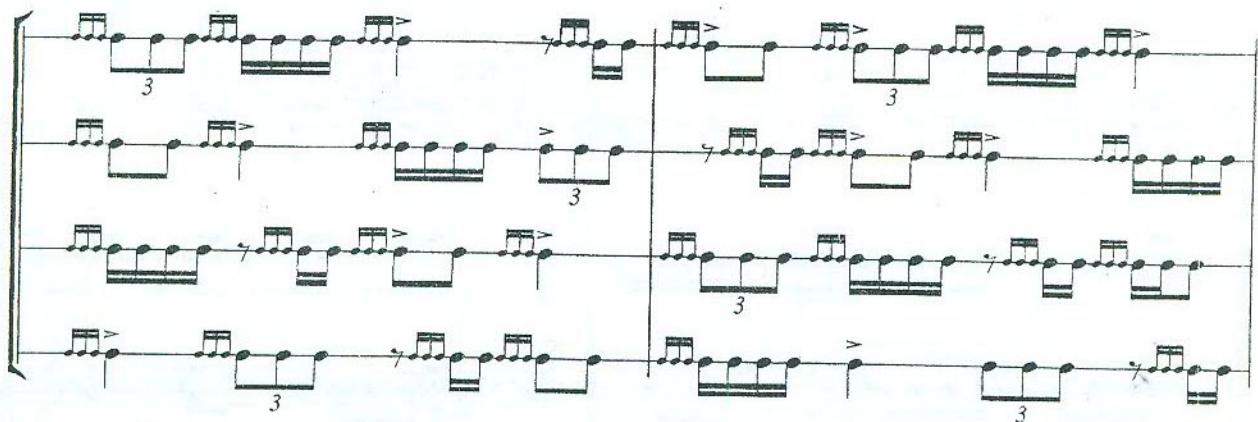
86 Dörd nağara üçün: №5

IN.

II N.

III N.

IV N.

3 3

A handwritten musical score consisting of four staves. The first three staves begin with a common time signature (C) and a treble clef. The fourth staff begins with a common time signature (C) and a bass clef. Each staff contains six measures. Measures 1-3 feature eighth-note patterns: the first staff has a continuous eighth-note line; the second staff has eighth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has eighth notes on the first, third, and fifth beats. Measures 4-6 show sixteenth-note patterns: the first staff has a continuous sixteenth-note line; the second staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats. Measure 7 is a repeat sign with a '3' below it. Measures 8-10 show sixteenth-note patterns: the first staff has a continuous sixteenth-note line; the second staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats. Measure 11 is a repeat sign with a '3' below it. Measures 12-14 show sixteenth-note patterns: the first staff has a continuous sixteenth-note line; the second staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats. Measure 15 is a repeat sign with a '3' below it. Measures 16-18 show sixteenth-note patterns: the first staff has a continuous sixteenth-note line; the second staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats. Measure 19 is a repeat sign with a '3' below it. Measures 20-22 show sixteenth-note patterns: the first staff has a continuous sixteenth-note line; the second staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats; the third staff has sixteenth notes on the first, third, and fifth beats.

A musical score for four staves of a vibraphone part. The score consists of four identical staves, each with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. Each staff begins with a rest followed by a rhythmic pattern of six eighth notes. This is followed by a section of six sixteenth-note pairs, indicated by vertical double bar lines. The first three staves end with a dynamic marking 'sf' (fortissimo) and a fermata. The fourth staff ends with a fermata but no dynamic marking.

ÇARGAH DƏSTGAHI

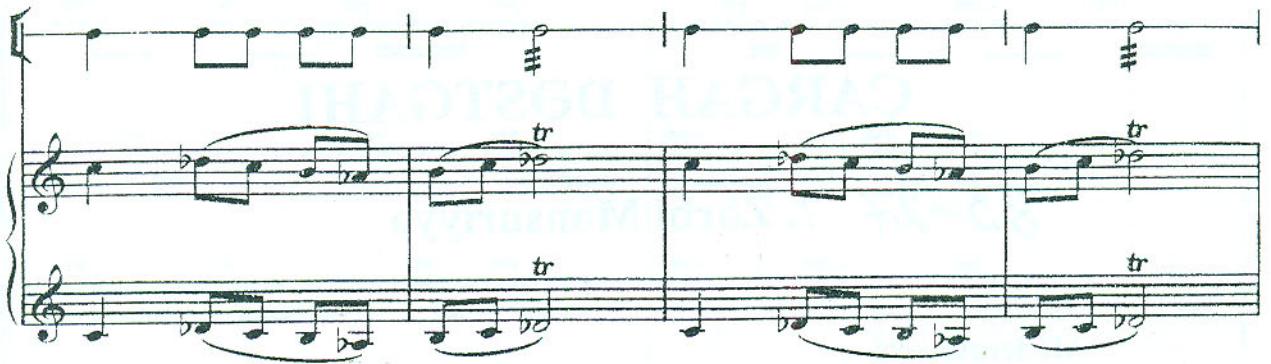
85-27 7. Zərbi Mənsuriyyə

Moderato =88

Nağara

Piano

265

Ey gey - ib gül - gün
de - ma - dəm

p

ez - mi - cöv - lan ey - lə-yən,

Hər-tə-rəf-dən

p

3 3 3 3

cöv - lan e-dib, dön - dük - ca yüz qan ey - le - yən.

mf

3 3 3 3 3 3 3 3

A, ha, a,

a!

Musical score page 1. The score consists of three staves. The top staff has a treble clef and a common time signature. It features sixteenth-note patterns with grace notes and dynamic markings *p*. The middle staff has a bass clef and a common time signature. It includes eighth-note patterns with grace notes and dynamic markings *tr* and *p*. The bottom staff has a treble clef and a common time signature. It shows sixteenth-note patterns with grace notes and dynamic markings *tr*.

Musical score page 2. The top staff continues with sixteenth-note patterns and *p* dynamics. The middle staff shows eighth-note patterns with *tr* and *p* dynamics. The bottom staff features sixteenth-note patterns with *tr* dynamics.

Musical score page 3. The top staff has sixteenth-note patterns and *p* dynamics. The middle staff includes eighth-note patterns with *tr* and *p* dynamics. The bottom staff shows sixteenth-note patterns with *tr* dynamics.

Musical score page 4. The top staff has sixteenth-note patterns and *mf* dynamics. The middle staff includes eighth-note patterns with *mf* and *tr* dynamics. The bottom staff shows sixteenth-note patterns with *tr* dynamics.

A musical score for piano featuring three staves. The top staff consists of a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six measures of music, starting with a dynamic 'p' and a fermata over the eighth note. The middle staff consists of a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains five measures of music, starting with a dynamic 'p' and 'tr' markings above the notes. The bottom staff consists of a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains five measures of music, starting with a dynamic 'p' and 'tr' markings above the notes.

Musical score for three staves. The top staff shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It consists of two measures of eighth-note patterns followed by a fermata over a sixteenth-note rest. The middle staff shows a bass clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns with dynamics 'mf' and 'tr'. The bottom staff shows a bass clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It consists of four measures of eighth-note patterns with dynamics 'tr'.

mf

3

Da-la, da-lay,
da-lay,

p

tr

p

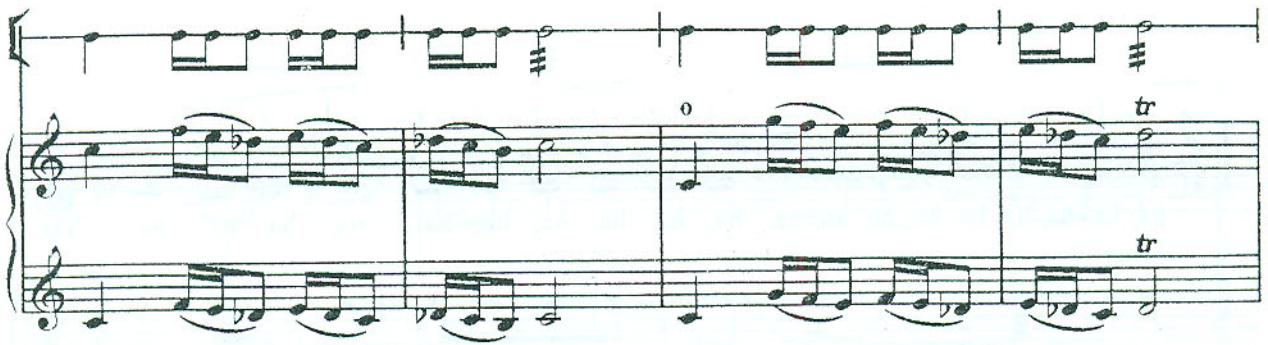
tr

p

tr

ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,

A musical score for three staves. The top staff is in treble clef, starting with a forte dynamic (ff). The middle staff is in bass clef, with dynamics 0, tr, and 0. The bottom staff is also in bass clef, with dynamics tr and tr.

mf

mf

tr

f

Ey mə-ni məh -rum e-dib

p

tr

p

tr

tr

p

p

rit.

bəz - mi vü - sa - lin-dan mü - dam, Gey - ri xa - ni

il - ti - fa - ti üz - re meh - man ey - li - yən.

Ey de-ma-dəm rəşk ti - ği - lə mə-nim qa - nim tö - küb, Mey i - çib,

əğ - yar i - lə sey - ri - gü - lü - stan ey - lə - yən,

A-man, a - man, be-dad a - man, a, a,

(Continuation of vocal line)

Ya - rim a - man, ha, ha, ha, yar, yar yar,

(Continuation of vocal line)

yar, yar, yar, a, a, a, a,

(Continuation of vocal line)

a.

ppp

87 Uvertüra

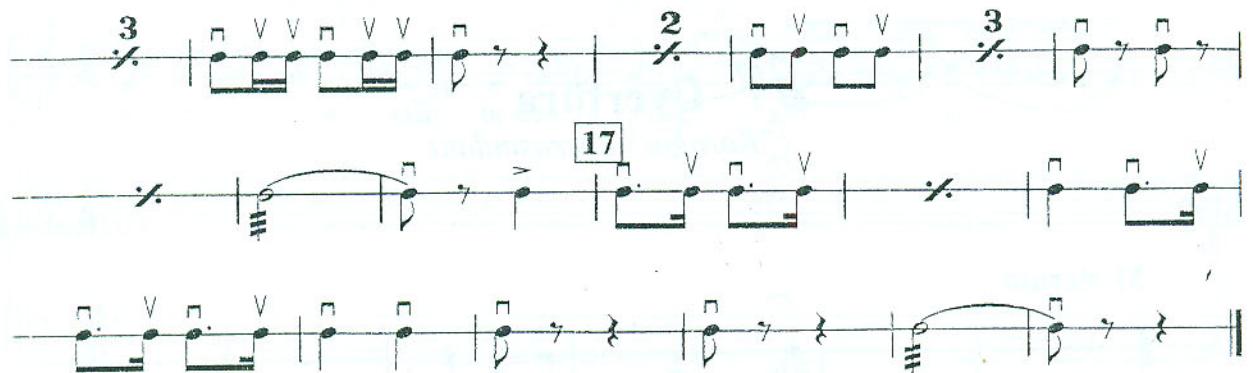
("Koroğlu" operasından)

Ü. Hacıbeyov

Moderato

The musical score consists of 16 numbered measures (1 through 16) and three sections labeled A, B, and C. The score is written on a single staff with a 2/4 time signature and a key signature of one sharp. Measure 1 starts with a half note followed by a quarter note. Measures 2-4 show a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. Measures 5-8 continue the eighth-note pattern with dynamic markings like *p*. Measures 9-12 introduce a new section (A) with eighth-note patterns. Measures 13-16 introduce sections (B) and (C). The score concludes with a final eighth-note pattern.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
A
B
C
13
14
15
16

88 Türk qızlarının rəqsi
(“Məhəbbət əfsanəsi” baletindən. II-ci şəkil)

A. Məlikov

Allegro

Allegro

1. 2.

mf

f

p

ff

p

89 "Nəsimi" baleti

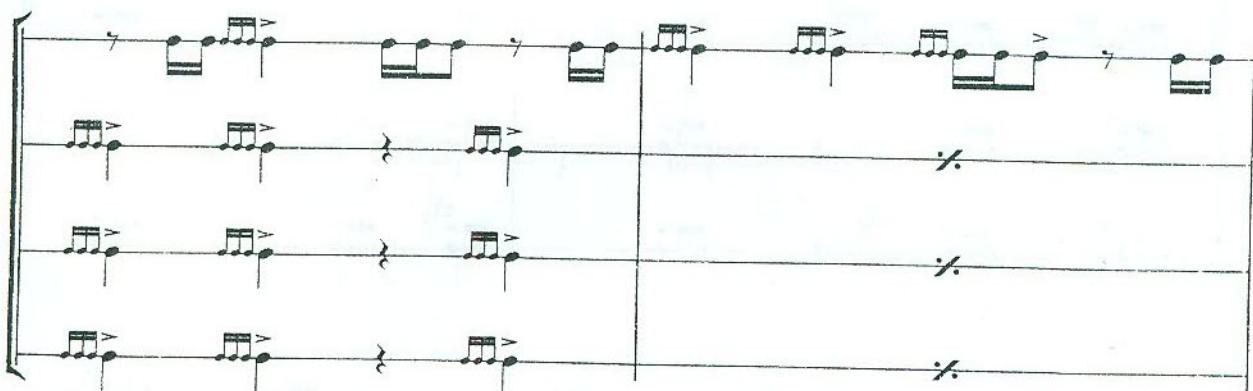
F. Əmirov

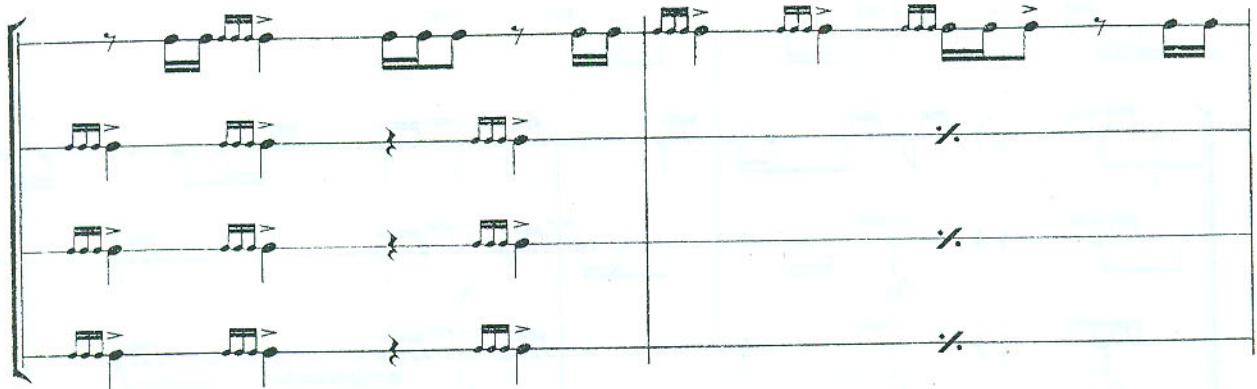

90 Dörd nağara üçün: №6

A musical score page featuring three staves of rhythmic patterns. The top staff consists of vertical stems with small horizontal dashes at the top, ending in short vertical strokes. It includes a measure number '3' above the third measure. The middle staff has horizontal stems with small horizontal dashes at the top, ending in short vertical strokes. It also includes a measure number '3' above the third measure. The bottom staff uses vertical stems with small horizontal dashes at the top, ending in short vertical strokes. It features two 'sfz' (sforzando) dynamic markings below the first two measures.

A hand-drawn musical score on lined paper. It consists of four staves, each representing a voice. The top two voices begin with sixteenth-note patterns, while the bottom two voices begin with eighth-note patterns. The music is divided by vertical bar lines and includes several rests and fermatas. The score is written in black ink.

A handwritten musical score for four staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The second staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The third staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The fourth staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests.

A handwritten musical score for four staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The second staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The third staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The fourth staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests.

A handwritten musical score for four staves. The top staff consists of six measures of eighth-note patterns. The second staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The third staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests. The fourth staff has three measures of eighth-note patterns followed by two measures of rests.

A handwritten musical score for four staves. The first staff has two measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure. The second staff has three measures of eighth-note patterns, with '3' markings below the notes in the first and third measures. The third staff has two measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure. The fourth staff has four measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure.

A handwritten musical score for four staves. The first staff has three measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure. The second staff has three measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure. The third staff has three measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure. The fourth staff has three measures of eighth-note patterns, with 'sfz' markings at the beginning and end of each measure.

İSTİFADƏ OLUNAN ƏDƏBİYYAT

- M. Nəsirbəyov - "Musiqi təlimi". Bakı, "Azərnəşr", 1962.
N. Bağırov - "Musiqinin elementar nəzəriyyəsi". Bakı, "Maarif", 1982.
F. Zeynalova, M. İsmayılov - "İbtidai musiqi nəzəriyyəsi". Bakı, "İşıq", 1977.
Ə. Bədəlbəyli - "İzahlı monoqrafik musiqi lüğəti". Bakı, "Elm", 1979.

MÜNDƏRİCAT

Müəllifdən

BİRİNCİ SİNİF

§ 1. Nağara haqqında ümumi məlumat	5
Nağaranın növləri	6
Nağaraya qulluq etmək	6
Nağaranın düzgün tutulma qaydası	6
Zərb alətləri sırasına daxil olan bəzi alətlər haqqında qısa məlumat	7
§ 2. Alt və üst el	7
§ 3. Zərbə. <i>Bəm və zil zərbə</i>	8
§ 4. Çırtma	9
§ 5. Zərbə və çırtma	10
§ 6. Notlar və not sətri	11
Səslərin uzunluqları	11
§ 7. Bütov not	11
§ 8. Yarım not	12
§ 9. Çərək not	12
Xanə	13
§ 10. Dörd ölçülü xanə	14
Pauza	15
§ 11. Bütov not pauzasi	16
§ 12. Yarım not pauzasi	16
§ 13. Çərək not pauzasi	17
Səslərin uzunluqları. (<i>Ardı</i>)	17
§ 14. Səkkizlik not	18
Pauza. (<i>Ardı</i>)	18
§ 15. Səkkizlik not pauzasi	21
Səslərin uzunluqları. (<i>Ardı</i>)	21
§ 16. Onaltılıq not	23
Pauza. (<i>Ardı</i>)	23
§ 17. Onaltılıq not pauzasi	27
Dirijorluq etmə	29
§ 18. Dörd ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi	29
Xanə. (<i>Ardı</i>)	29
§ 19. İki ölçülü xanə	31
Dirijorluq etmə. (<i>Ardı</i>)	31
§ 20. İki ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi	34
Xanə. (<i>Ardı</i>)	34
§ 21. Üç ölçülü xanə	35
Dirijorluq etmə. (<i>Ardı</i>)	35
§ 22. Üç ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi	37
§ 23. Aksent	38
§ 24. Xanəxarici. <i>Es</i>	40
Musiqi əsərlərindən parçalar	42
Keçilmiş mövzulara aid ritmlər və solo nümunələri	45

İKİNCİ SINIF

§ 25. Melodiya. Ritm. Metr.	49
Melizmlər	
§ 26. Trei	50
§ 27. Liqa	51
§ 28. Leqato	52
§ 29. Stakkato	53
§ 30. Fermata	54
Not yazısının müxtəlif ixtisar işarələri (<i>Abbreviaturalar</i>)	
§ 31. Bir xanə içərisində olan qrup notların ixtisarı	55
§ 32. Bir xanə içərisində olan eyni notların ixtisarı	56
§ 33. Tremolo	57
§ 34. Bir xanənin təkrarı işarəsi	59
§ 35. İki xanənin təkrarı işarəsi	60
§ 36. Xanələrin pauzasi	64
Qeneral pauza	64
§ 37. Temp	69
§ 38. Dinamik işarələr	69
Not yazısının müxtəlif ixtisar işarələri (<i>Ardı</i>)	
§ 39. Repriza	73
§ 40. Volta	75
§ 41. Seqno	76
§ 42. Fanar	79
Musiqi əsərlərinindən parçalar	81
Keçilmiş mövzulara aid ritmlər və solo nümunələri	96

ÜÇÜNÇÜ SINIF

TEMP (<i>Ardı</i>)	100
DİNAMİK İŞARƏLƏR (<i>Ardı</i>)	
§ 43. Notların əsas ölçüsünü artırın əlavə işarələr	105
Xanə. (<i>Ardı</i>)	
§ 44. $\frac{3}{8}$ ölçüyü xanə	110
§ 45. $\frac{4}{8}$ ölçüyü xanə	115
§ 46. $\frac{5}{4}$ ölçüyü xanə	117
§ 47. $\frac{5}{8}$ ölçüyü xanə	118
Dirijorluq etmə (<i>Ardı</i>)	119
§ 48. Beş ölçüyü xanənin dirijorluq edilməsi	120
Xanə. (<i>Ardı</i>)	
§ 49. $\frac{6}{4}$ ölçüyü xanə	121
§ 50. $\frac{6}{8}$ ölçüyü xanə	123
Dirijorluq etmə (<i>Ardı</i>)	
§ 51. Altı ölçüyü xanənin dirijorluq edilməsi	126

Melizmlər (<i>Ardı</i>)	
§ 52. Qısa forşlaq	128
§ 53. Uzun forşlaq	133
§ 54. Şərti ölçülər. <i>Triol</i>	134
Musiqi əsərlərindən parçalar.	138
Keçilmiş mövzulara aid ritmlər və solo nümunələri.	151

DÖRDÜNCÜ SİNİF

§ 55. Dəyişkən ölçü və metr	155
Xanə. (<i>Ardı</i>)	
§ 56. 7 ölçülü xanə	170
§ 57. 8 ölçülü xanə	171
§ 58. 9 ölçülü xanə	172
§ 59. 9 16 ölçülü xanə	173
Dirijorluq etmə (<i>Ardı</i>)	
§ 60. Doqquz ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi	175
Xanə. (<i>Ardı</i>)	
§ 61. 10 8 ölçülü xanə	176
§ 62. 12 8 ölçülü xanə	177
§ 63. 12 16 ölçülü xanə	178
Dirijorluq etmə (<i>Ardı</i>)	
§ 64. Oniki ölçülü xanənin dirijorluq edilməsi	180
§ 65. Sinkopa	182
§ 66. Kvintol	187
§ 67. Sekstol	189
§ 68. Septol	192
§ 69. Duol	194
§ 70. Kvartol	197
Musiqi əsərlərindən parçalar.	199
Keçilmiş mövzulara aid ritmlər və solo nümunələri.	215

BEŞİNCİ SİNİF

Musiqi nümunələri

H. Xanıməmədov. <i>Xəyali rəqs</i>	225
S. Rüstəmov. <i>Azərbaycan süütası (I h.)</i>	226
S. Rüstəmov. <i>Azərbaycan süütası (III h.)</i>	227
C. Cahangirov. <i>Yalli (I h.)</i>	228
C. Cahangirov. <i>Yalli (II h.)</i>	229
Dörd nağara üçün: №1.	230
Dörd nağara üçün: №2.	234

M. Maqomayev. <i>Radio Marşı</i>	237
C. Cahangirov. <i>Çiçəklərin rəqsi</i>	239
F. Əmirov. <i>Azərbaycan lövhələri (I. Alov rəqsi)</i>	240
F. Əmirov. <i>Orqiya ("Min bir gecə" baletindən)</i>	240
Dörd nağara üçün: №3.	241
Çərgah dəstgahı. 1. <i>Çərgah dəramədi</i> .	245
2. <i>Təsnif</i> .	246
3. <i>Rəng</i> .	248
4. <i>Təsnif</i> .	250
5. <i>Rəng</i> .	254
6. <i>Təsnif</i> .	256
Dörd nağara üçün: №4.	260
Dörd nağara üçün: №5.	262
Çərgah dəstgahı. 7. <i>Zərbi mənsuriyyə</i> .	265
Ü. Hacıboyov. <i>Uvertüra ("Koroğlu" operasından)</i>	275
A. Məlikov. <i>Türk qızların rəqsi ("Məhəbbət əfsanəsi" baletindən. II-ci şəkil)</i>	276
F. Əmirov. "Nəsimi" baleti.	277
Dörd nağara üçün: №6.	277

Ağası Məmmədəli oğlu MƏMMƏDOV

NAĞARA MƏKTƏBİ
musiqi məktəbi üçün dərslik

Kompüter yiğimi, dizayn, redaktor *Xanlar NOVRUZOV*

A.BƏŞ tərəfindən "YENİ MUSIQI" cəmiyyətinə hədiyyə edilmiş "Sibelius 7" kompüter nəşr sistemi vasitəsilə dərc edilmişdir.

Printed using "Sibelius 7" donated to "YENİ MUSIQI" by AIOK.